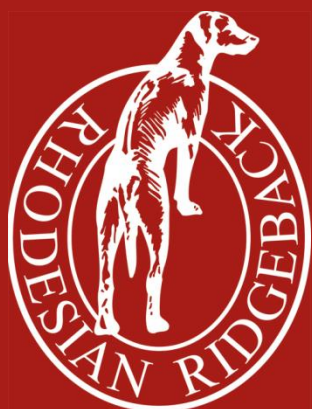

SPECIALKLUBBEN RHODESIAN RIDGEBACK SVERIGE

RASSPECIFIKA AVELSSTRATEGIER
för rhodesian ridgeback 2023-2027

RASSPECIFIKA AVELSTRATEGIER FÖR RHODESIAN RIDGEBACK

RAS-version: 3.0
Fastställt: 2023
Giltig: 2023-2027
Framtagen av: SRRS Avels- och Uppfödarkommitté (Jessica Persson, Cornelia Lundblad Olsson, Jenny Jurnelius och Ulrika Källse) i samarbete med SRRS Mentalkommitté (Ingela Wredlund, Catharina Tandefelt, Ulrika Stiernblad och Madeleine Thorberg) samt SRRS uppfödare.
Författare: Jessica Persson
Omslagsbild: Jenny Jurnelius

SRRS vill rikta ett stort TACK till alla uppfödare och hundägare som under åren har skickat in "Data Om Valpkull", besvarat SRRS hälsoenkäter samt röntgat och mentalbeskrivit sina hundar. Det är med er hjälp som vi kunnat ta fram stora delar av underlaget i detta dokument och på så sätt har ni alla varit delaktiga i arbetet för en frisk och sund hundras.

Foto: © Jenny Jurnelius

Innehållsförteckning

1.	INLEDNING.....	4	4.5.4.	Andningsvägar.....	21
1.1.1.	Bakgrund.....	4	4.5.5.	Ögon.....	21
1.1.2.	Målgrupp.....	4	4.5.6.	Öron och hörsel.....	22
1.1.3.	Omfattning.....	4	4.5.7.	Bett och tänder.....	22
1.1.4.	Avgränsning.....	4	4.5.8.	Buk, mage och tarm.....	22
1.1.5.	Revideringsarbete och förankring.....	4	4.5.9.	Hud och päls.....	23
1.1.6.	Uppföljning och giltighetstid.....	5	4.5.10.	Immunsystem.....	23
2.	AVELSREKOMMENDATIONER.....	6	4.5.11.	Rörelseapparaten.....	23
3.	HISTORIA OCH UTVECKLING.....	8	4.5.12.	Urinvägar.....	26
4.	NULÄGESBESKRIVNING.....	10	4.5.13.	Fortplantningsorgan.....	26
4.1.	Sammanfattning.....	10	4.5.14.	Tumörsjukdomar.....	26
4.2.	Population och avelsstruktur.....	11	4.6.	Exteriör.....	27
4.2.1.	Registreringar.....	11	4.6.1.	Exteriöra överdrifter.....	27
4.2.2.	Populationen i utlandet.....	11	4.6.2.	Päls- och nosfärg.....	27
4.2.3.	Kullar och valpar.....	12	4.6.3.	Ridgelöshet.....	28
4.2.4.	Avelsdjursanvändning.....	13	4.6.4.	Ridgefel.....	28
4.2.5.	Parning och valpning.....	14	4.6.5.	Kroksvans.....	28
4.2.6.	SRRS Avelsregister.....	15	4.6.6.	Kvalitetsbedömning.....	29
4.3.	Funktionsegenskaper.....	16	5.	MÅL OCH HANDLINGSPLANER.....	30
4.3.1.	Ursprunglig användning.....	16	6.	REFERENSLISTA.....	36
4.3.2.	Nuvarande användning.....	16	7.	BILAGOR.....	38
4.3.3.	Viltspårprov.....	17	Bilaga 1	Registreringar.....	38
4.4.	Vardagsmentalitet.....	18	Bilaga 2	Kullar och valpar.....	41
4.4.1.	Vardagsegenskaper.....	18	Bilaga 3	Stamtavleberäkning inavelsökning.....	44
4.4.2.	Mentalbeskrivning (BPH).....	18	Bilaga 4	Avelsdjursanvändning.....	45
4.4.3.	Mentalindex.....	20	Bilaga 5	Parning och valpning.....	53
4.5.	Hälsa.....	21	Bilaga 6	SRRS Avelsregister.....	57
4.5.1.	Allmänt hälsotillstånd.....	21	Bilaga 7	Viltspårprov.....	58
4.5.2.	Vanligaste hälsobesvären.....	21	Bilaga 8	Mentalbeskrivning.....	59
4.5.3.	Livslängd.....	21	Bilaga 9	SRRS Hälsoenkät.....	62
			Bilaga 10	Exteriör kvalitetsbedömning.....	63

Foto: © Lars Åström

1. Inledning

”Rasspecifika Avelsstrategier”, förkortat RAS, är en övergripande handlingsplan för hur avel inom rasen bör bedrivas för att vara långsiktigt hållbar.

Handlingsplanerna (strategierna) strävar mot det övergripande målet att de hundar som föds upp ska vara friska och funktionella ur alla aspekter.

RAS är inget regelverk, utan en vägledning i uppfödarnas gemensamma strävan att säkerställa en fysiskt och mentalt frisk och sund hundras, på både kort och lång sikt.

Denna version av RAS fokuserar på de områden som enligt nulägesanalysen kräver vår gemensamma uppmärksamhet under de närmaste åren för att åstadkomma en förändring i rätt riktning alternativt bevara nuläget.

1.1.1. Bakgrund

Vid Svenska Kennelklubbens kennelfullmäktige 2001 beslutades att RAS ska finnas för varje hundras. Dokumentet tas fram av rasklubben i samarbete med uppfödarna och fastställs av Svenska Kennelklubbens Avelskommitté (SKK/AK).

1.1.2. Målgrupp

RAS riktar sig primärt till alla som deltar i det svenska avelsarbetet med sin tik eller hanhund, oavsett medlemskap i Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige (SRRS) eller ej. Detta eftersom den svenska raspopulationen är en och samma helhet, oberoende av uppfödarens eller hanhundsägarens klubbtilhörighet. RAS kan med fördel även användas som konsumentupplysning till blivande hundägare som står inför beslutet att utöka familjen med en rhodesian ridgeback.

1.1.3. Omfattning

Dokumentet innehåller en nulägesanalys som beskriver hur det ser ut i dagsläget inom områdena population, funktionsegenskaper, vardagsmentalitet, hälsa och exteriör.

Baserat på nulägesanalysen har avelsmål och handlingsplaner utarbetats för femårsperioden 2023–2027. Avelsmålen beskriver vad uppfödare, medlemmar och rasklubb gemensamt vill uppnå under den kommande femårsperioden medan handlingsplanerna är rekommendationer för hur respektive part bör agera för att målen ska kunna uppnås.

1.1.4. Avgränsning

Detta dokument omfattar inte:

- beskrivningar av lagar och regler som t.ex Jordbruksverkets föreskrifter och Svenska Kennelklubbens (SKKs) regelverk och riktlinjer. Detta då varje person som upplåter hund till avel förväntas känna till och efterleva dessa.
- beskrivningar av SRRS valphänvisningsregler. Dessa anses vara styrmedel för att, i applicerbara delar, vid behov främja efterlevnaden av handlingsplanerna i RAS. Valphänvisningsreglerna kan förändras utan att mål och handlingsplaner påverkas.

1.1.5. Revideringsarbete och förankring

Revideringen av RAS version 3, för perioden 2023–2027, har skett under ledning av SRRS Avels- och Uppfödarkommitté (SRRS/AUK) i samarbete med SRRS Mentalkommitté (SRRS/MK) samt alla uppfödare och medlemmar inom SRRS som önskat delta i arbetet. Dokumentet och dess mål och handlingsplaner har arbetats fram och förankrats enligt nedan.

Digitala RAS-träffar

Under våren och hösten 2022 har en digital RAS-träff för respektive avsnitt i RAS anordnats, där alla SRRS medlemmar varit välkomna att delta. För att alla deltagare skulle besitta samma grundkunskap vid RAS-träffarna, och diskussionerna bli så konstruktiva som möjligt, föregicks några av träffarna av en föreläsning med en extern föreläsare.

Digitala föreläsningar och RAS-träffar:

- 2022-05-25 Föreläsning om "Genetik och bevarandeavel" med Göran Andersson (SLU)
- 2022-06-08 RAS-träff "Avelsstruktur" (AUK)
- 2022-06-22 RAS-träff "Exteriör" (AUK)
- 2022-09-07 Föreläsning om "HD-röntgen" med Bodo Bäckmo, del 1 av 2
- 2022-09-14 Föreläsning om "HD-röntgen" med Bodo Bäckmo, del 2 av 2
- 2022-10-12 RAS-träff "Hälsa" (AUK)
- 2022-11-15 RAS-träff "Mentalitet och funktion" (MK)

Vid respektive RAS-träff presenterade ansvarig kommitté en nulägesbeskrivning med uppföljning av mål och handlingsplaner för RAS 2018–2022 samt förslag till fokusområden, mål och handlingsplaner för RAS 2023–2027. Deltagarna fick därefter diskutera förslagen i mindre grupper om 4-6 deltagare per grupp. Varje grupps gemensamma åsikt samlades in via en webbenkät som besvarades av gruppen under grupparbetet. Resultatet av gruppenkäterna har presenterats på SRRS hemsida.

Såväl föreläsningar som presentationer och grupparbeten spelades in så att SRRS/AUK och SRRS/MK i efterhand kunde ta del av de resonemang som förekommit i grupperna. Detta var mycket givande och resulterade i en del förändringar av de ursprungliga förslagen till mål och handlingsplaner.

Medlemmar som inte deltagit vid RAS-träffarna har haft möjlighet att se en inspelning av presentationen från respektive RAS-träff i efterhand, vilket endast har nyttjats av ett fåtal personer.

Slutgiltigt förslag till reviderat RAS

Ett slutgiltigt förslag till RAS 2023–2027 publicerades på SRRS hemsida i augusti 2023. Tillsammans med

förslaget publicerades också en webbenkät där SRRS medlemmar individuellt kunde tycka till om föreslagna mål och handlingsplaner. Utöver hemsidan marknadsfördes förslaget och enkäten även i den slutna Facebookgruppen "SRRS Uppfödare", där merparten av SRRS uppfödare är medlemmar. Enkäten var öppen i 18 dagar och stängde 2023-09-04.

Enkäten besvarades av 35 uppfödare och 8 övriga medlemmar. Samtycket avseende föreslagna mål och handlingsplaner är högt bland de svarande. Mer än hälften av förslagen har 100 % samtycke och 95 % av målen och 88 % av handlingsplanerna har över 90 % samtycke (d.v.s de svarande instämmer).

Presentation på hemsida och i medlemstidning

Alla intresserade har kontinuerligt kunnat följa revideringsarbetet via SRRS hemsida.¹ Där har besökare kunnat ta del av presentationsmaterial, inspelningar från både föreläsningar och RAS-träffspresentationer (inloggning har krävts), resultat från gruppenkät och senare också förslag till reviderat RAS-dokument och resultatet av den individuella enkäten.

Revideringsarbetet har också synliggjorts för medlemmarna bl.a genom artiklar i SRRS medlemstidning samt i den slutna Facebookgruppen "SRRS Uppfödare".

1.1.6. Uppföljning och giltighetstid

SRRS/AUK följer årligen upp status gentemot uppsatta mål och resultatet görs tillgängligt via SRRS hemsida.

För RAS 2018–2022 (version 2) har en uppföljning av mål och handlingsplaner årligen presenterats på SRRS hemsida under årets första kvartal.²

Enligt SKKs rekommendation ska RAS revideras vart femte år. Denna version är giltig t.o.m år 2027.

Foto: © Jenny Jurnelius

¹ Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, "Revidering RAS 2023-2027", Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige.

² Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, "Rasspecifika Avelsstrategier", Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige.

Foto: © Jenny Jurtelius

2. Avelsrekommendationer

De hundar vi har i våra hem idag är ett arv från tidigare generationers avelsarbete och resultatet av dagens parningskombinationer kommer så småningom att ärvas av nya generationer hundägare och uppfödare. Därför är det vårt gemensamma ansvar att lämna ifrån oss en så sund raspopulation som möjligt till framtidens uppfödare att avla vidare från. Det största ansvaret för efterlevnaden av dessa avelsrekommendationer, som syftar till att uppnå våra gemensamma mål, vilar på varje enskild uppfödare och hanhundsägare, men också i viss mån på alla ägare av en rhodesian ridgeback.

Avelsdjuren

- Avelsdjur bör ha uppnått minst 30 månaders ålder vid parningstillfället. Det är dock önskvärt att vänta med avelsdebuten tills hunden har passerat 36 månader (3 år) eller gärna ännu längre.
- Antalet kullar per avelsdjur bör hållas nere. Istället för att en enskild hund används upprepade gånger i avel bör oanvända individer (t.ex kullsyskon och avkommor) nyttjas i aveln.
- Ett enskilt avelsdjur bör inte ha fler än 40 avkommor eller 80 barnbarn i Sverige.
- Ett enskilt avelsdjur bör inte ha fler än 20 avkommor, eller två kullar om kullstorleken överskrider 8 valpar, innan avkommorna har uppnått 24 månaders ålder och deras hälsa och mentalitet har utvärderats (bl.a har genomfört HD-/ED-röntgen och startat vid BPH).
- Importerade avelsdjur bör ha låg grad av släktskap med den svenska populationen.
- Svenskregistrerade avelsdjur bör ha startat vid BPH före parning.
- Avelsdjur ska vara fri från medfödda defekter och återkommande (kroniska) hälsobesvär, och ska inte kräva någon form av specialkost, kontinuerlig behandling, ingrepp eller liknande för att vara symtomfri.
- Avelsdjur bör ha ED grad 0 (ua) eller motsvarande.
- Avelsdjur bör ha HD grad A, B, C eller motsvarande.
- Avelsdjur med HD grad C bör:
 - ha röntgenresultatet avläst i Sverige.
 - kombineras med hund som är avläst med HD grad A i Sverige.
 - ha maximalt 20 avkommor eller två kullar om kullstorleken överskrider 8 valpar.
 - ha känd HD-status hos minst 75 % av avkommorna, när sådana finns, innan ny parning sker.
- Ridgebärande hund som genom gentest är bekräftad homozygot (R/R) för ridgeanlaget bör vid avel kombineras med ridgebärande hund som före parning är bekräftad genetisk heterozygot (R/r) alternativt hund som är genetiskt ridgelös (r/r).
- Ridgelös hund som är genetiskt ridgelös (r/r) bör vid avel kombineras med ridgebärande hund som före parning är bekräftad genetisk homozygot (R/R) för ridgeanlaget.
- Ridgelös hund som är genetisk heterozygot för ridgeanlaget (R/r) bör inte användas i avel eftersom det hos en sådan individ är okänt varför ridgen inte kommer till uttryck och spridning av detta anlag bör begränsas med hänsyn till rasstandarderna.
- Hund med ridgefel (t.ex en krona eller extra virvlar) bör undvikas i avel.

Avelskombinationen

- Avelskombination bör undvikas där båda avelsdjuren, utifrån tillgänglig information om dem själva och deras släktingar (t.ex föräldrar, syskon och avkommor), kan misstänkas bära anlag för samma eller närliggande sjukdom eller defekt.
- En genomförd avelskombination eller närbesläktade avelskombinationer bör inte upprepas.
- En avelskombination bör ha förutsättningar att ge avkommor med högre grad av social trygghet och miljötrygghet än medelvärdet för rasen. Här används med fördel mentalindex baserat på BPH som verktyg.
- Avelskombination där båda föräldradjuren tidigare har gett avkomma med Dermoid Sinus bör undvikas.
- Valpkullens inavelsgrad bör inte överstiga 1 % beräknat på fem generationers stamtavla.
- Valpkull med inavelsgrad över 1 % bör endast förekomma i undantagsfall, och då inte överstiga 3,1 % beräknat på fem generationers stamtavla.

Uppfödaren

- Uppfödare bör före överlåtelse av hund försäkra sig om att potentiella valpköpare är väl införstådda med rasens fysiska och mentala egenskaper och behov samt informera om kastrationens möjliga negativa effekter både för individen och för rasen som helhet.
- Uppfödare bör skicka in "Data om valpkull" till SRRS för dokumentation i SRRS Avelsregister innan valpkullen uppnått 12 veckors ålder.
- Uppfödare bör rapportera till SRRS Avelsregister om uppfödd hund (valp eller vuxen) har drabbats av allvarlig, kronisk och/eller möjligt ärftlig sjukdom eller defekt samt om hunden har avlidit.
- Uppfödare bör efterfråga information från SRRS Avelsregister inför en tilltänkt parningskombination.
- Uppfödare bör aktivt verka för att valpköpare låter röntga sina hundars höftleder och armbågsleder och att resultatet registreras hos SKK.

Exempel på att "aktivt verka för" kan vara att:

- informera valpköparen, både vid första kontakt och vid leveranstillfället, om värdet av att låta HD-/ED-röntga hunden.
- hålla löpande kontakt med valpköparna, gärna både via personlig kommunikation som t.ex telefonsamtal och via allmänna kommunikationsvägar som t.ex en kullgemensam grupp på sociala medier.

- boka ett gemensamt röntgentillfälle för hela kullen alternativt vid behov hjälpa valpköparna att boka tid hos veterinär för HD-/ED-röntgen samt avläsning hos SKK.
- lämna ett ekonomiskt bidrag till valpköparen, som täcker hela eller delar av röntgenkostnaden, när hundens röntgenresultat finns registrerat hos SKK.
- Uppfödare bör aktivt verka för att valpköpare låter sina hundar delta vid officiell Beteende- och Personlighetbeskrivning Hund (BPH).

Exempel på att "aktivt verka för" kan vara att:

- informera valpköparen, både vid första kontakt och vid leveranstillfället, om värdet av att låta hunden delta vid BPH.
- boka ett gemensamt BPH-tillfälle för hela kullen alternativt vid behov hjälpa valpköparna att boka tid för BPH.
- lämna ett ekonomiskt bidrag till valpköparen, som täcker hela eller del av BPH-avgiften, när hundens BPH-resultat finns registrerat hos SKK.
- Uppfödare bör verka för att ägarregistrering sker i SKKs ägarregister för samtliga svenskägda hundar så att ägarna kan nås av SRRS informationsutskick om t.ex hälsoenkäter.

Exempel på att "aktivt verka för" kan vara att:

- låta valpköparen ägarregistrera valpen i samband med överlåtelsen.
 - Uppfödare bör aktivt verka för att valpköpare besvarar SRRS hälsoenkäter.
- Exempel på att "aktivt verka för" kan vara att:
- informera valpköparen om hälsoenkäten, samt varför det är viktigt att den besvaras, innan och/eller i samband med leverans av hunden.
 - kontakta valpköparen personligen när hälsoenkäten finns tillgänglig och be att den fylls i samt vid behov bistå med hjälp att besvara enkäten. Om möjligt bör även valpköpare vars hund avlidit i för ung ålder kontaktas, då dessa hundar också är av mycket stort värde.
 - Uppfödare bör aktivt verka för att hundägare låter sina hundar starta vid officiellt anlagsprov i viltspår.

Exempel på att "aktivt verka för" kan vara att:

- anordna "prova-på-viltspår" i samband med valp- eller kennelträffar.
- uppmuntra valpköparna att delta i SRRS viltspårsaktiviteter.

Alla hundägare

- Hund (såväl hane som tik) bör inte kastreras annat än i syfte att lindra eller bota sjukdom.

Foto: © Fredrik Santander

3. Historia och utveckling

I området runt Kaphalvön i Sydafrika levde vid 1600-talets mitt nomadstammar som använde semidomesticerade hundar för jakt och beskydd. Utseendemässigt hade dessa hundar väldigt lite gemensamt med dagens rhodesian ridgeback förutom att det sägs att en del individer bar en ås av hår som växte mothårs på ryggen, d.v.s en så kallad ridge.

Dessa inhemska hundar parades, förmodligen slumpmässigt, med de hundar som europeiska kolonistörer hade med sig till Kaphalvön. På så sätt nedärvedes arvsanlaget för den s.k ridgen till kommande generationer och ridgeförsedda hundar av diverse typer blev med tiden ett återkommande inslag i den sydafrikanska miljön.³

Rasen uppstår

Upprinnelsen till den ras som så småningom skulle kallas rhodesian ridgeback skedde under andra halvan av 1800-talet då storviltsjakter var populära i södra Afrika.

En högt ansedd storviltsjägare var Cornelius van Rooyen (1860–1915) hemmahörande i Sydrhodesia (idag Zimbabwe). Till sin hjälp i jakten hade han en stor flock jakthundar bestående av ett flertal hundtyper. Förutom jakten hade hundarna också till uppgift att vakta mark och egendom mot både vilda djur och oinbudna människor. Van Rooyen lät para ridgeförsedda hundar med hundar ur sin jakthundsstam och avkommorna från dessa parningar utmärkte sig som jakthundar, särskilt vid spårande och ställande av lejon. Det är inte särskilt troligt att van Rooyen brydde sig om hundarnas utseende eller om de hade ridge när han gjorde sitt avelsurval, utan selektionen lär ha skett med fokus på jakttegenskaper.

Medvetet eller omedvetet skapade han en jakthundstyp med enastående förmåga att finna och ställa storvilt och som snart blev vida känd som "Van Rooyens lejonhundar".⁴

Storviltsjakten hade sin storhetstid före 1910. Under senare delen av 1800-talet och 1900-talets början dödades tusentals vilda djur i Sydrhodesia, dels med anledning av de populära storviltsjakterna och dels till följd av olika kampanjer mot bl.a rabies och rovdjur som tex lejon, leoparder och geparder. I början av 1900-talet var lejon och annat storvilt nästintill utrotade från området.⁵

Den minskade tillgången på storvilt, i kombination med den utveckling som skedde i södra Afrika efter Boerkriget (1899–1902) respektive första världskriget (1914–1918), medförde att storviltsjakterna tappade sitt värde. Storviltsjägarna försvann successivt och den jakthundstyp som utvecklats speciellt för ändamålet riskerade att gå samma öde till mötes.⁶

Rasen blir officiellt erkänd

I syfte att bevara "lejonhundarna" bildades 1922 rasens moderklubb "The Rhodesian Ridgeback Club" på initiativ av en man som hette Frances Barnes (1875–1962), som också valdes till klubbens ordförande.⁷

Barnes såg snart behovet av en rasstandard, vilket han utarbetade. Denna ursprungliga standard är i mångt och mycket oförändrad än idag, men till exempel är färgen brindle inte längre accepterad och vitt är numera endast önskvärt på bröst och tassar. Även önskvärd storlek och vikt samt kraven på ridgens utformning har förändrats under åren.⁸

³ Linda Costa, *The Rhodesian Ridgeback Pioneers* (Buderim, Qld: Kantara, 2004), 1-2, 17.

⁴ Linda Costa, *The Rhodesian Ridgeback Pioneers*, 37.

⁵ Roben Mutwira, "Southern Rhodesian Wildlife Policy (1890–1953): A Question of Condoning Game Slaughter?" *Journal of Southern African Studies* 15, no. 2 (1989): 250–62.

⁶ Janet Murray, *The Rhodesian Ridgeback Indaba* (Yea, Vic.: J.N. Murray, 1989), 28.

⁷ Linda Costa, *The Rhodesian Ridgeback Pioneers*, 50.

⁸ Orit Nevo, "The Evolution of the Breed Standard". RRWC 2004.

Med Barnes i spetsen arbetade rasklubben under de kommande fyra åren med att försöka få rasen officiellt erkänd av South African Kennel Union (SAKU). Ansträngningarna belönades 1926 när SAKU accepterade rasen under namnet "Rhodesian Ridgeback (Lion Dogs)" och även rasklubben blev officiellt erkänd samma år.⁹ Grupptillhörigheten var ursprungligen "Gundogs", men ändrades 1949 till "Hounds" där den återfinns än i dag.¹⁰

Rasen finner nya kontinenter

Under 1900-talets första årtionden skedde ett antal exporter till andra afrikanska länder, varav främst Kenya. Enstaka hundar exporterades även till bl.a. Europa och USA.¹¹

Efter andra världskriget (1939–1945) ökade intresset för rasen utanför Afrika. Rhodesian ridgeback uppmärksammades av den internationella kennelfederationen Fédération Cynologique Internationale (FCI) 1948 och erkändes år 1955 med grupptillhörighet "Scent hounds and related breeds". Samma år erkändes rasen också av American Kennel Club (AKC) med grupptillhörighet "Hounds". Till Australien hittade rasen under senare delen av 1960-talet, främst baserad på ett fåtal engelska importörer.¹²

I Sverige registrerades rhodesian ridgeback för första gången 1936. Under de kommande 25 åren förekom enstaka importörer, men det var först på 1960-talet som rasen introducerades på allvar baserat på importörer från Kenya, Sydafrika och England. Aveln bedrevs inledningsvis i begränsad omfattning, och avelsutbytet skedde främst med Norge och i viss mån England och Australien som var undantagna från dåvarande karantänsbestämmelser. Under början av 1990-talet ökade intresset för rasen även i Sverige, och i samband med att karantänsbestämmelserna lättade 1994¹³ ökade också både andelen importörer och avelsutbytet med övriga länder i Europa och Nordamerika.

Rasens utveckling

Rasens brokiga förflutna ger anledning att misstänka att den genetiska variationen inledningsvis varit god. Fram till mitten av 1940-talet kunde rhodesian ridgebacks registreras i SAKU med okända eller oregistrerade föräldrar så länge ett intyg hade utfärdats av en utsedd inspektör.¹⁴ Även i Sverige har möjligheten till inmönstring funnits sedan rasen introducerades i landet, men använts ytterst sparsamt. Det är relativt få av dagens hundar som stamtavlemässigt går att följa ända tillbaka till de första sydafrikanska registreringarna. Delvis på grund av

otillgängliga register, men också på grund av bristfällig stambokföring i SAKU under rasens första decennier.

Avelsurvalet har varit snävt sedan rasen etablerade sig utanför Afrika. Enskilda hanhundar har överanvänts i aveln såväl i Sverige som i andra länder, vilket successivt reducerat den genetiska mångfalden. Baserat på de hundar som historiskt importerats från Afrika till Europa respektive Nordamerika finns det dock skäl att misstänka att det fortfarande kan finnas viss genetisk variation att tillgå mellan geografiska subpopulationer.

Exteriört skiljer sig helhetsintrycket av dagens rhodesian ridgebacks generellt inte avsevärt från de hundar som kan ses på bilder från 1930- och 1940-talet. Viss variation i storlek och benstomme har alltid funnits, och förekommer än idag.

Den största förändring som skett under rasens drygt 100-åriga historia är förmodligen dess mentalitet. Hundarna i Sydrhodesia runt 1900-talets början levde under helt andra förhållanden än vad våra hundar gör idag, och litteraturen vittnar om att merparten inte tillät främlingar att röra dem.¹⁵ Idag är rasen en välfungerande familjehund som generellt kan anses vara relativt ointresserad av främlingar men accepterar kontakt och hantering av främmande.

Rhodesian Ridgebacks i Afrika 1930. Källa: Linda Costa, *The Rhodesian Ridgeback Pioneers* (sidan 107) / Martin Chance.

Rhodesian Ridgebacks i Sverige runt 2010. Foto: @ Susan Falk.

⁹ Linda Costa, *The Rhodesian Ridgeback Pioneers*, 50.

¹⁰ Janet Murray, *The Rhodesian Ridgeback Indaba*, 48.

¹¹ Peter Nicholson, Janet Parker, *The Complete Rhodesian Ridgeback* (Letchworth: Ringpress Books Ltd, 1993), 35, 53.

¹² Pauline Sadler, *The Rhodesian Ridgeback In Australia* (Karratha, W.A.: P. Sadler, 1992), 105.

¹³ Jessica Winberg, "Import av hundar – en ökad smittrisk?". (Sveriges Lantbruksuniversitet 2010:205). 4, 8.

¹⁴ Linda Costa, *The Rhodesian Ridgeback Pioneers*, 134.

¹⁵ Linda Costa, *The Rhodesian Ridgeback Pioneers*, 46, 50.

Foto: © Jenny Jurnelius

4. Nulägesbeskrivning

4.1. Sammanfattning

Population & avelsstruktur

I dagsläget registreras cirka 345 rhodesian ridgebacks årligen i Sverige. Andelen import är låg och merparten av dessa kommer från andra nordiska länder.

Det föds i genomsnitt cirka 40 valpkullar per år med i genomsnitt 8 valpar per kull. De flesta parningar sker naturligt och tikarna valpar oftast utan problem.

Den stamtavleberäknade inavelsgraden ligger sedan mitten av 2000-talet stadigt under 1% beräknat på fem generationers stamtavla. Den genomiska (genetiska) inavelsgraden ligger dock betydligt högre än så, uppskattningsvis runt 19-20 %.

De senaste åren har svenska uppfödare blivit bättre på att använda nya tikar i avel, medan användandet av nya hanhundar har försämrats något. Detta återspeglas även i andelen avelshannar som har överskridit det rekommenderade maximala antalet avkomor och barnbarn i Sverige baserat på populationens storlek.

Kastrationer är en faktor som kraftigt begränsar uppfödarnas tillgång till nya avelsdjur, och således också möjligheten att kunna bevara genetisk variation. Nästan en tredjedel av hanhundarna utesluts permanent från avel genom kastration innan de uppnått vuxen ålder (3 år) och fler än hälften har exkluderats under sin förväntade fertila ålder (8 år).

Funktionsegenskaper

Rasen avlas huvudsakligen som sällskapshund för den aktiva hundägaren, utan fokus på hundarnas jakt- eller vaktegenskaper.

I svenska jaktsammanhang är det vanligast att rasen används som eftersökshund. Före covidpandemin startade ungefär 16 % av de svenskfödda hundarna vid

anlagsprov i viltspår, men de senaste åren har andelen starter minskat.

Vardagsmentalitet

Ägare av rhodesian ridgeback är duktiga på att låta mentalbeskriva sina hundar genom Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund (BPH). Ungefär hälften av de hundar som fötts i Sverige under de senaste åren är beskrivna, och likaså merparten av de svenska hundar som används i avel.

Rasen uppvisar inga generella "beteendeproblem" vid BPH. Men det förekommer hundar som uppvisar högre grad av oro vid möte med främmande människor och/eller högre grad av miljöotrygghet (berörda av t.ex skrammel, underlag och skott).

Hälsa

De vanligaste orsakerna till att rasen kräver veterinärvård är skador, öronbesvär, hudbesvär, hud- och juvertumörer, mage-/tarmbesvär, ryggbesvär samt besvär med fortplantningsorgan och urinvägar.

De vanligaste orsakerna till avlivning före tio års ålder är tumörsjukdomar i lungor, lymfsystem (lymfosarkom) och skelett (osteosarkom). Det innebär inte att dessa sjukdomar är vanligt förekommande hos rasen, men att de hundar som drabbas tyvärr oftast avlider i för ung ålder.

Exteriör

Den stora majoriteten av de svenskfödda hundarna uppfattas falla inom ramen för rasstandardens beskrivning av rasens helhetsintryck. Rhodesian ridgeback tillhör inte de raser som bedömts vara i riskzonen för hälsobesvär till följd av exteriöra överdrifter. Inom rasen förekommer att det föds hundar med exteriöra avvikelser där de vanligaste är ridgelöshet eller ridgefel.

Foto: © Jenny Jurnelius

4.2. Population och avelsstruktur

En av de viktigaste faktorerna för att säkerställa en långsiktigt hållbar hundras är att tillsammans upprätthålla en sund avelsstruktur där så mycket som möjligt av den genetiska variationen¹⁶ som finns inom populationen bevaras.

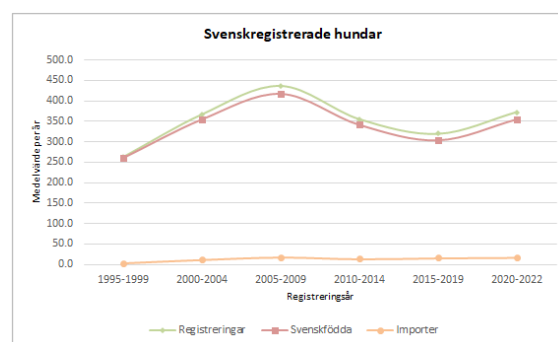
Genetisk variation är grundläggande för populationens anpassnings- och överlevnadsförmåga. Med minskad genetisk variation ökar till exempel risken för uppkomst av ärftliga sjukdomar och immunförsvar och fertilitet påverkas negativt.¹⁷ Vid bristande genetisk variation är det också svårt att vid behov komma till rätta med hälsobesvär eller andra icke önskvärda egenskaper hos rasen eftersom det inte är möjligt att göra avelsurval ifall alla individer bär på samma genvariant/er för en viss egenskap.

4.2.1. Registreringar

Enligt SKKs registreringsstatistik 2022 är rhodesian ridgeback, näst efter drever och beagle, den tredje största rasen i rasgrupp 6 "Drivande hundar samt sök- och spårhundar".

Registreringar avser hundar som har registrerats i SKKs stambok och omfattar svenskfödda hundar, importörer och exportörer. SRRS bedömer att majoriteten av den svenskfödda ridgebackpopulationen är uppfödd av medlemmar inom SKK-organisationen och därmed registrerad, vilket också stöds av Agrias försäkringsstatistik.¹⁸

I dagsläget registreras i medeltal cirka 345 rhodesian ridgebacks årligen i Sverige. Fördelningen mellan andelen hanar och tikar är jämn.¹⁹

Svenskregistrerade rhodesian ridgebacks i medeltal per födelseperiod. Datakälla: SKKs Rasdata.

Importer

En import avser en svenskägd hund som är uppfödd i annat land än Sverige och som har stambokförts i SKK.

Andelen importörer är låg, cirka 5 % av registreringarna. Nästan hälften av importörerna (47 %) kommer från våra nordiska grannländer medan resterande del kommer från andra länder inom Europa.¹⁹ Merparten av de hundar som importerats är besläktade med den svenska populationen inom fem generationers stamtavla.

4.2.2. Populationen i utlandet

Inom Norden (Island undantaget) har 2.440 rhodesian ridgebacks registrerats 2020–2022, varav Sverige står för nästan hälften av dessa (46 %).¹⁹ Populationsstorleken utanför Norden är svår att sammanställa på grund av bristande tillgång till offentliga registreringsuppgifter i kombination med de varierande registreringsförhållanden som råder i olika länder.

¹⁶ Genetisk variation = förekomst av olika genvarianter (alleler) inom en population.

¹⁷ Jennifer Yordy et al. "Body size, inbreeding, and lifespan in domestic dogs." *Conservation genetics* (Print) vol. 21,1 (2020): 137-148.

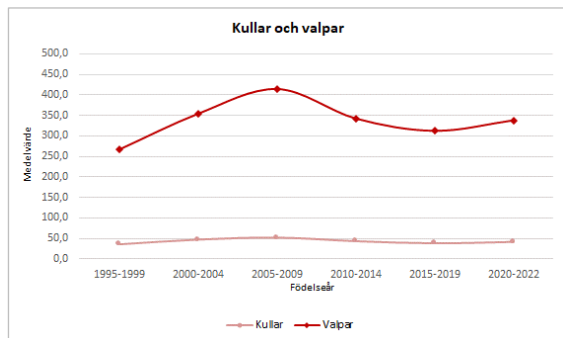
¹⁸ Agria Djurförsäkring, *Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Veterinärsvård 2011-2016* (Stockholm: Agria Djurförsäkring, 2019).

¹⁹ Bilaga 1, Registreringar.

4.2.3. Kullar och valpar

Svenskfödda valpkullar och valpar omfattar kullar/hundar som har stambokförts i SKK och är uppfödda av personer bosatta i Sverige vid registreringstillfället.²⁰

De svenska uppfödarna registrerar i genomsnitt cirka 40 kullar och 325 svenskfödda valpar per år.²¹

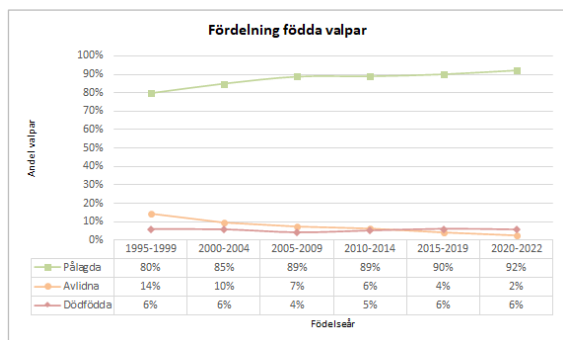

Svenskregistrerade kullar och valpar i medeltal per födelseperiod. Datakälla: SKKs Rasdata.

Kullstorlek

Kullstorleken ligger i genomsnitt på cirka 9 födda och 8 pålagda valpar per kull under de senaste femton åren.²¹ Med pålagda valpar avses levande valpar vid registreringstillfället.

Andelen pålagda valpar har successivt ökat över tid.²¹ Den huvudsakliga orsaken är sannolikt att dagens uppfödare väldigt sällan låter avliva valpar med exteriöra avvikelser gentemot rasstandarden. Idag avlider eller avlivs valpar främst på grund av sjukdom eller defekt med negativ hälsopåverkan. Andelen dödfödda valpar ligger konstant runt 5-6 %.

Procentuell fördelning av födda valpar per födelseperiod. Avlidna = valpar som fötts levande men avlidit eller avlivats före registreringstillfället. Pålagda = levande valpar vid registreringsstillfället. Dödfödda = valpar som varit avlidna vid födseln. Datakälla: SRRS Avelsregister.

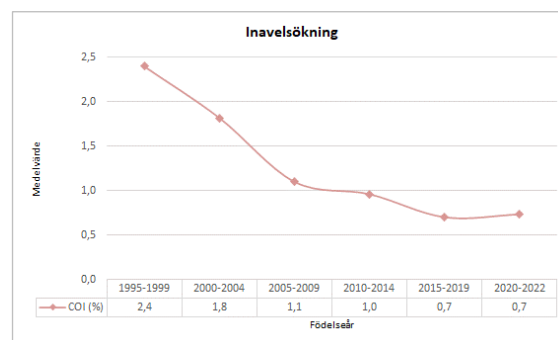
Inavelsgrad

Stamtavleberäknad inavelsgrad

Stamtavleberäknad inavelsgrad är ett uträknat mått på hur stor andel av avkommans gener som statistiskt blivit dubblade genom föräldrarnas släktskap, baserat på ett visst antal generationers stamtavla där baspopulationen teoretiskt antas vara obesläktad, vilket den i verkligheten inte är.²²

Att undvika inavel i en sluten population som ursprungligen baserats på ett färre antal individer, så kallade "founders" (grundare), är i praktiken omöjligt. Därför talar vi om "inavelsökning", d.v.s hur mycket inavelsgraden teoretiskt ökar över ett visst antal generationer.²²

Den svenskfödda populationens stamtavleberäknade inavelsökning har under hela 2000-talet legat under 2 % beräknat på fem generationers stamtavla och sedan 2010-talet har den legat under 1 %.²³

Genomsnittlig inavelsökning för svenskfödda valpar fördelat per födelseperiod. Datakälla: SKK Avelsdata.

Genomisk inavelsgrad

Under de senaste åren har det blivit möjligt att få en uppskattning av den genomiska (eller genetiska) inavelsgraden, vilket ger ett mer verkligt mått på inavelsnivån. Denna baseras på en molekylärgenetisk analys av ett stort antal genetiska "markörer" i hundens arvs massa där man mäter andelen homozygota genpar.²⁴

Enligt en studie av Bannasch et al²⁵ ligger den genomiska inavelsgraden hos de flesta av dagens renrasiga hundar väldigt högt, och för rhodesian ridgeback uppskattas den till 19-20 %. Studien omfattar bl.a gentester från 844 rhodesian ridgebacks som samlats in via MyDogDNA™ och Optimal Selection™ (Wisdom Health) under åren 2015-2020.

²⁰ Sedan år 2001 är varje uppfödare inom SKK-organisationen skyldig att stambokföra samtliga levande valpar vid registreringstillfället.

²¹ Bilaga 2, Kullar och valpar.

²² Sofia Malm, Åsa Lindholm, *Hundavel i teori och praktik* (Spånga: Svenska Kennelklubben 2013), 133-134.

²³ Bilaga 3, Stamtavleberäknad inavelsgrad.

²⁴ Homozygot = två likadana varianter (alleler) av en gen.

²⁵ Danika Bannasch et al. "The effect of inbreeding, body size and morphology on health in dog breeds." *Canine medicine and genetics* vol. 8,1 (2021): 12.

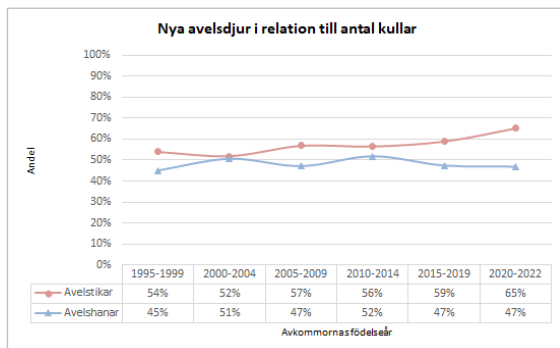
4.2.4. Avelsdjursanvändning

En viktig faktor för att bevara så mycket som möjligt av den genetiska variation som finns inom populationen är att så många unika individer som möjligt används i aveln och att ingen individ får för många avkommor eller barnbarn i relation till populationens storlek.²⁶

Nya avelsdjur

Andelen nya avelsdjur i relation till antalet kullar ger ett mått på i hur stor utsträckning nya individer används i avel och därmed kan bidra till att bevara genetisk variation inom populationen. Den maximala potentialen (d.v.s 100%) innebär att varje avelsdjur endast skulle ha en valpkull.

De senaste åren har de svenska uppfödarna tyvärr blivit något sämre på att använda nya hanar i avel medan användningen av nya tikar har förbättrats.²⁷

Andel nya hundar som används i svensk avel i relation till antal svenskfödda valpkullar fördelat per kullarnas födelseperiod. Ett avelsdjur inkluderas bara en gång över alla perioder. Datakälla: SKK Rasdata.

Nyttjande av svenskt avelsmaterial

Nyttjandet av svenskt avelsmaterial visar hur stor andel av de hundar som föds upp i Sverige som i sin tur själva lämnar ett genetiskt bidrag till den svenska populationen.

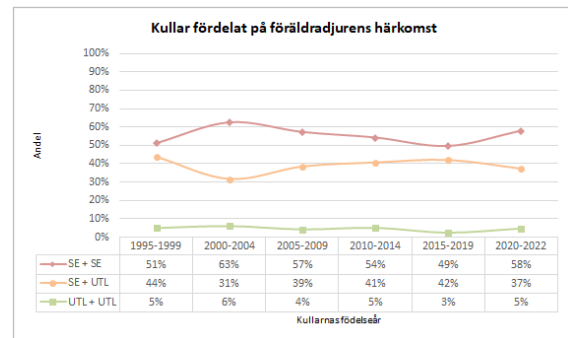
Andelen svenskfödda hundar som används i avel är låg, i medeltal endast 7 % av hundarna födda 2015–2019 (11 % av tikarna och 4 % av hanarna). Det är en minskning gentemot föregående period.²⁷ Andelen kan dock förväntas öka något, eftersom en del av hundarna ännu inte uppnått rasens medelålder för avelsdebut.

Merparten av de rhodesian ridgebacks som föds upp i Sverige idag förblir således sällskapshundar vilket ökar risken för genetiska förluster.

Avelsdjurens härkomst

Av de unika individer som används i svensk avel är majoriteten (~75 %) svenskfödda, medan strax över 10 % är importer och resterande bor i utlandet.²⁷

Tittar man istället ur perspektivet födda kullar har ungefär hälften av kullarna två svenskfödda föräldrar. Merparten av den andra hälften har en svenskfödd och en utlandsfödd förälder medan endast en mindre andel har två utlandsfödda föräldrar.²⁷

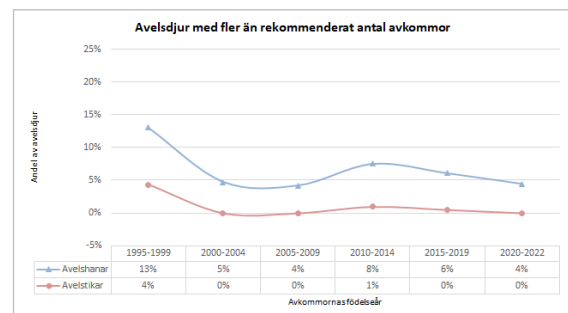

Andel kombinationer av föräldrarnas härkomst i relation till totalt antal kullar fördelat per kullarnas födelseperiod. SE = Svenskfödd, UTL = Utlandsfödd. Datakälla: SKK Rasdata.

Avkommor och barnbarn per avelsdjur

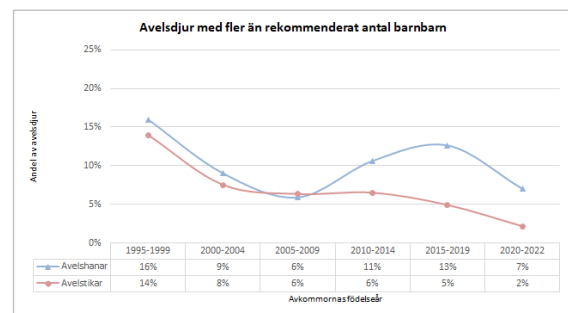
En allmän rekommendation är att ingen enskild hund under sin livstid bör ha fler avkommor än 10 % av det genomsnittliga årliga antalet registreringar eller det dubbla antalet barnbarn.²⁶ Baserat på detta rekommenderas ingen rhodesian ridgeback ha fler än totalt 40 avkommor eller 80 barnbarn i Sverige.

Majoriteten av de 256 hundar med avkommor födda 2015–2019 har färre än 40 avkommor i Sverige (importer inkluderat).²⁷ Cirka 6 % av hanarna och 0 % av tikarna har haft fler än 40 avkommor räknat över alla perioder.

Andel avelsdjur med fler än rekommenderat maximala antal avkommor i Sverige (över alla perioder) fördelat per avkommornas födelseperiod. Ett avelsdjur inkluderas en gång per period men kan förekomma i flera perioder. Datakälla: SKK Rasdata.

Av de hundar som fått barnbarn under perioden 2015–2019 har 13 % av hanarna och 5 % av tikarna totalt överskridit rekommenderat maximala antal barnbarn, vilket är en ökning gentemot föregående period.²⁷

Andel avelsdjur med fler än rekommenderat maximala antal barnbarn i Sverige (över alla perioder) fördelat per barnbarnens födelseperiod. Ett avelsdjur inkluderas en gång per period men kan förekomma i flera perioder. Datakälla: SKK Rasdata.

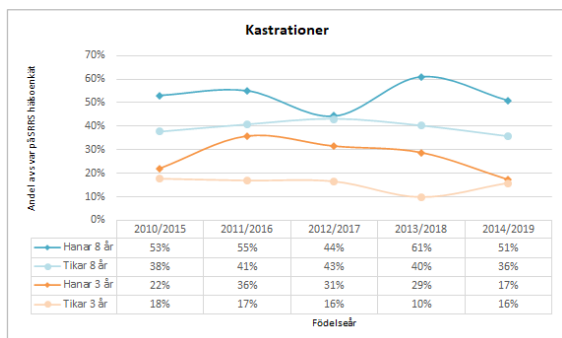
²⁶ Sofia Malm, Åsa Lindholm, *Hundavel i teori och praktik*, 139.

²⁷ Bilaga 4, Avelsdjursanvändning.

Kastrationer

Kastration av friska individer är en faktor som kraftigt begränsar uppfödarnas tillgång till nya avelsdjur och således också möjligheten att kunna bevara genetisk variation.

SRRS hälsoenkät visar att i genomsnitt 28 % av de 3-åriga hanarna och 15 % av tikarna är (kirurgiskt) kastrerade.²⁸ Motsvarande siffror för 8-åringarna är 53 % av hanarna och 40 % av tikarna.²⁹

Andel kastrerade 8-åriga respektive 3-åriga hanar och tikar fördelat per födelseår. Datakälla: SRRS Hälsoenkät.

Nästan en tredjedel av hanhundarna utesluts således permanent från avel innan de uppnått vuxen ålder, och inte heller medelåldern för avelsdebut (cirka 5 år), och mer än hälften har exkluderats under sin förväntade fertila ålder.

Enligt hundägarna sker kastration främst i syfte att minska eller avlägsna olika oönskade beteenden eller som en förebyggande åtgärd för att till exempel undvika sjukdom eller tjuvparning.^{28,29}

Kastration av såväl hane som tik medför en ökad risk för att hunden ska drabbas av flera av de sjukdomar och besvär som har identifierats bland de vanligare förekommande hos rhodesian ridgeback. Samtidigt avser de positiva hälsoeffekter som kan uppnås främst sjukdomar som förekommer i lägre frekvens hos rasen och/eller företrädesvis drabbar äldre individer.³⁰

Även beteenden som relaterar till oro och rädslor, vilket förekommer hos rasen, riskerar att förstärkas efter kastration, med störst risk för negativ förändring om kastrationen sker innan hunden har uppnått vuxen ålder.³⁰

4.2.5. Parning och valpning

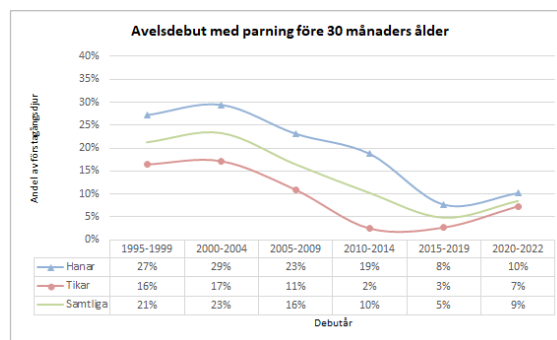
Ålder vid avelsdebut

En senare avelsdebut förlänger generationsintervallet hos populationen och sänker därmed takten på inavelsökningen och således också takten på förlusten av genetisk variation.³¹

Att vänta med avelsdebuten ger också tillgång till mer information om både avelsdjuren och deras nära släktingar när man genomför en avelskombination. Om hundarna är något äldre när de används i avel så får t.ex. eventuella sjukdomsanlag hos både avelsdjuren och deras nära släktingar lite tid att hinna ge sig till känna. Därmed ökar förutsättningarna att kunna fatta kloka avelsbeslut och minska risken för dubbling av dolda sjukdomsanlag med hälsobesvär hos avkommorna som följd.

För de hundar som har avelsdebuterat 2015–2019 är medelåldern 60 månader för hanar och 45 månader för tikar.³² Vanligast är att hanar debuterar vid 3-4 års ålder och tikar vid 2,5-4 års ålder.

Andelen hundar som debuterar före 30 månaders ålder har successivt minskat under en längre tid, men de senaste åren syns dessvärre en ökning.

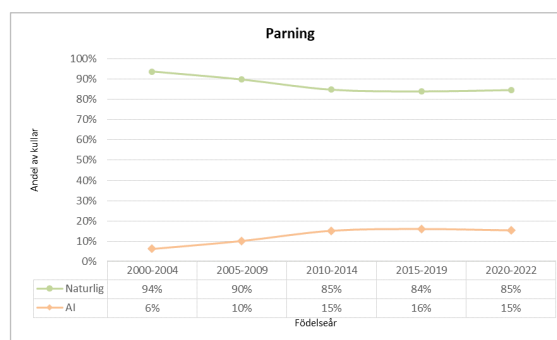

Andel hanar respektive tikar som har avelsdebuterat före 30 månaders ålder fördelat per avkommornas födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Parning och insemination

Avelsdjurens vilja och förmåga till fortplantning är essentiell för rasens fortlevnad.

Av de parningar som resulterat i en valpkull indikerar SRRS Avelsregister³³ att runt 15 % sker genom insemination (AI).

Andel parningar per parningstyp i relation till antal födda kullar fördelat per kullarnas födelseperiod. Datakälla: SRRS Avelsregister.

28 Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för treåriga hundar födda 2015–2019 (Malmö: Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, 2023).

29 Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för åttaåriga hundar födda 2010–2014 (Malmö: Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, 2023).

30 Cornelia Lundblad Olsson, Jessica Persson. "Kastration av Rhodesian Ridgeback", *Ridgeback-Nytt* nr 2 (2020): 6-9.

31 Sofia Malm, Åsa Lindholm, *Hundavel i teori och praktik*, 139.

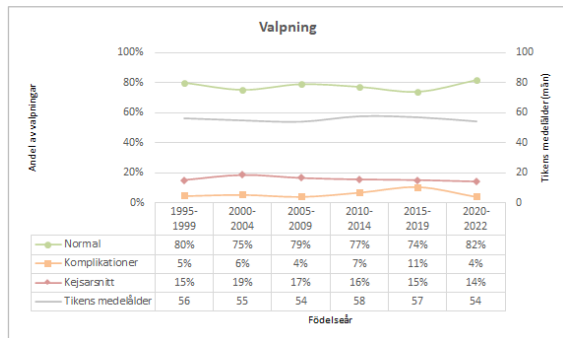
32 Bilaga 5, Parning och valpning.

33 Bilaga 6, SRRS Avelsregister.

Vid en genomgång av AI-kullarna födda under perioden 2015–2022 har cirka 1/4 av inseminationerna en tydlig orsak, som t.ex att hanhunden är avliden eller är bosatt i utlandet (och tiken ej har varit tillrest), medan 3/4 är genomförda utan någon uppenbar anledning.

Valpning

De flesta tikar av rasen valpar naturligt medan cirka 14 % av valpningarna kräver kejsarsnitt.³⁴

Andel valpningar fördelat per valpningstyp i relation till antal födda kullar fördelat per kullarnas födelseperiod. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Den information som rapporterats av uppfödarna till SRRS Avelsregister³⁵ indikerar att tikar som haft en valpkull sedan tidigare är något överrepresenterade vid komplikationer och kejsarsnitt. Av tikarna som haft valpar 2015–2019, och har mer än en kull samt drabbats av komplikationer eller kejsarsnitt, har samtliga utom två rapporterats haft normala valpningar tidigare. Huruvida komplikationer och kejsarsnitt kan härledas till att tikarna är just "flerkullsföderskor" eller beror på andra faktorer som t.ex ökad ålder eller försämrad kondition, är okänt.

Underlaget³⁵ indikerar också att tikar över 6 år drabbas av komplikationer eller kräver kejsarsnitt i något högre grad än de yngre tikarna, även om de flesta äldre tikar (71 %) valpar normalt.³⁴

Rapporterade data antyder även att tikar som har inseminerats i något högre grad råkar ut för komplikationer vid valpningen eller behöver förlösas med kejsarsnitt.³⁴

Noteras bör att det statistiska underlaget för både inseminationer, komplikationer och kejsarsnitt³⁴ är relativt litet. Slutsatserna om ålderns och inseminationens påverkan på valpningen bör därför betraktas med stor försiktighet.

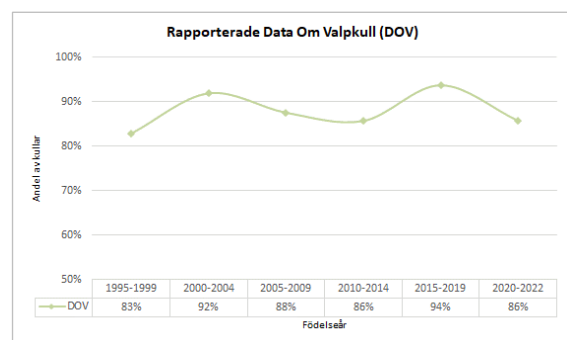
4.2.6. SRRS Avelsregister

Sedan 1963 har svenska uppfödare av Rhodesian Ridgeback, via blanketten "Data Om Valpkull" (DOV), rapporterat information om sina valpkullar till SRRS Avelsregister.³⁵ Information som rapporteras är bland

annat antal födda, dödfödda, avlidna och kvarvarande valpar samt könsfördelning. Uppfödarna rapporterar bland annat också hur parning skett, hur valpningen förlöpt samt eventuell förekomst av defekter, exteriöra avvikelser och annat hos avkommorna som kan vara av värde att känna till för framtiden.

Registrets korrekthet bygger till stor del på uppfödarnas grad av uppriktighet, vilken SRRS i detta sammanhang bedömer som hög över lag. Sett ur ett statistiskt perspektiv anses registret över tid kunna ge en god indikation på förekomsten avseende den information som efterfrågas.

Rapporteringsfrekvensen 2015–2019 ligger i medeltal på 94 % av antalet födda valpkullar, medan motsvarande andel för perioden 2020–2022 är 86 %.³⁵ Orsaken till nedgången är okänd.

Andel rapporterade "Data Om Valpkull" (DOV) i relation till antal födda kullar fördelat per kullarnas födelseperiod. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Tioårig rhodesian ridgebacktik. Foto © Jenny Jurnelius

³⁴ Bilaga 5, Parning och valpning.

³⁵ Bilaga 6, SRRS Avelsregister.

Foto: © Fredrik Santander

4.3. Funktionsegenskaper

4.3.1. Ursprunglig användning

Rhodesian Ridgeback är ursprungligen en jakt- och vakthund från södra Afrika.

Rasstandarden för rhodesian ridgeback³⁶ säger:

"Bakgrund/ändamål: Den ursprungliga funktionen hos Rhodesian ridgeback, eller lejonhunden, var att spåra viltet, speciellt lejon, och genom stor vighet kunna ställa det tills jägaren hann fram."

"Användningsområde: Rasen används fortfarande till jakt i många delar av världen men den är i synnerhet erkänd som vakt- och familjehund."

Jakt

Rasen har historiskt använts vid storviltsjakt där lejon, elefant, giraff, noshörning och buffel var vanliga villebråd.³⁷

I jakten arbetade hundarna vanligtvis över stora landområden i grupp om fyra eller fem hundar, men även ensam hund kunde förekomma.³⁸ Hundarna spårade oftast i tysthet och gav främst skall vid upptäckt av bytet. Vid ställandet spred hundarna i gruppen ut sig ut sig och cirkulerade runt bytet samt gjorde skenattacker för att förhindra att det kom undan.³⁹ Genom att på detta sätt trötta ut viltet gavs jägaren möjlighet till ett välriktat skott på nära håll med dåtidens kortdistansvapen.³⁸

För att utföra sina arbetsuppgifter krävdes att hundarna hade stor jaktlust. Litteraturen beskriver också att hundarna behövde ha mod³⁹, självständighet⁴⁰, intelligens⁴¹, koncentrationsförmåga och mental uthållighet³⁹ då jakten på nämnda villebråd

många gånger skedde på liv och död⁴². Samtidigt fick hundarna inte vara dumdristiga för att kunna överleva sådana konfrontationer.

Vakt

Som vakthund användes rasen bland annat till att vakta familj, mark och egendom, samt under jakt-expeditionerna även lägerplatsen, mot både vilda djur och främmande människor.^{43, 44}

4.3.2. Nuvarande användning

Idag avlas rasen, såväl i Sverige som runt om i världen, i första hand som en sällskapshund för den aktiva hundägaren. Aveln sker generellt inte med fokus på vaktegenskaper, men rasen vaktar fortfarande naturligt i en skarp situation.

I Sverige används rasen i begränsad utsträckning för ställande av främst älg, hjortdjur eller vildsvin. Rasens ursprungliga arbetssätt, med flera hundar i grupp, anses dock inte vara förenligt med god jaktetik i Sverige. I andra länder används rasen bland annat vid jakt på hjort, björn, puma, piggsvin och tvättbjörn.

I svenska jaktsammanhang är det mer vanligt att rasen används som eftersökshund. Rasens uthållighet i kombination med dess förmåga att använda sig av dofter både på marken och i vinden gör att den har stora möjligheter att finna det skadade viltet.

Många ägare av rasen ser också viltspår som ett utmärkt sätt att aktivera sin hund. Rasen har även visat sig vara framgångsrik inom andra typer av nosarbete som till exempel nosework, specialsök och personspår

³⁶ Svenska Kennelklubben, "Rasstandard Rhodesian Ridgeback". Svenska Kennelklubben.

³⁷ Linda Costa, *The Rhodesian Ridgeback Pioneers*, 32.

³⁸ Mylra Arensis. "Bred to meet a need – the Ridgeback's adaptable history made him hunter and guard". u.å.

³⁹ Thomas C. Hawley, *The Rhodesian Ridgeback, The Origin, History and Standard* (Aliwal North: T.C Hawley, 1975), 30.

⁴⁰ Thomas C. Hawley, *The Rhodesian Ridgeback, The Origin, History and Standard*, 37.

⁴¹ Janet Murray, *The Rhodesian Ridgeback Indaba*, 48.

⁴² Thomas C. Hawley, *The Rhodesian Ridgeback, The Origin, History and Standard*, 28.

⁴³ Thomas C. Hawley, *The Rhodesian Ridgeback, The Origin, History and Standard*, 34.

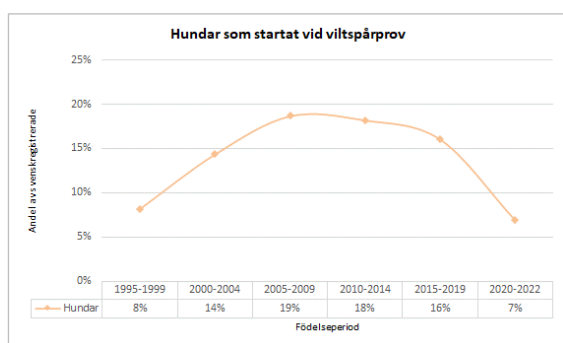
⁴⁴ David H. Helgesen, *The Definitive Rhodesian Ridgeback*, 2 uppl. (Pitts Meadows: Anglo American Communication Consultants, 1991), 36-37.

vilket är ytterligare exempel på aktiviteter som förekommer bland ridgebackägare och deras hundar.

För rhodesian ridgeback finns det inget krav på arbetsprov för att få registrera avkommor eller kunna uppnå utställningschampionat. Hundar som har erhållit godkänt anlagsprov i viltspår kan starta i bruks-/jaktklass på hundutställning.

4.3.3. Viltspårprov

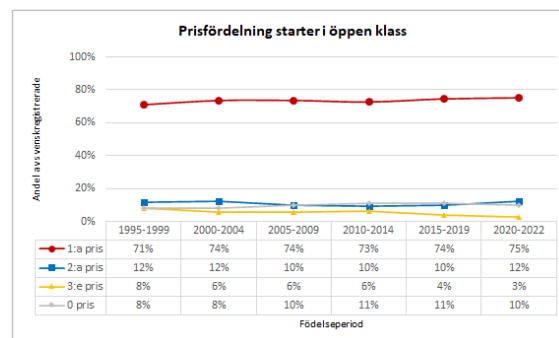
Av samtliga svenskregistrerade hundar födda 2015–2019 har cirka 16 % (265 st) startat vid minst ett officiellt viltspårprov.⁴⁵ För hundar födda 2020–2021 har andelen startande hundar minskat kraftigt, vilket kan vara en effekt av covid-pandemin. Hundarna födda 2022 är i skrivande stund som äldst 13 månader och har ännu inte startat alls.

Andel svenskregistrerade hundar som startat vid officiellt viltspårprov. t.o.m 2022-12-31 fördelat per hundarnas födelseår. En individ förekommer endast en gång. Datakälla: SKKs Rasdata.

Hundarna födda 2015–2019 har i genomsnitt startat vid cirka 4,7 prov vardera. Den hund som deltagit vid flest tillfällen har startat 33 gånger (per 2022-12-31).⁴⁵

Av starterna i anlagsklass har 88 % blivit godkända. I öppen klass har 74 % av starterna resulterat i 1:a pris, 10 % i 2:a, 4 % ett 3:e pris och 11 % i ett 0 pris. Av de hundar som tilldelats 1:a pris har 12 % erhållit hederspris.⁴⁵

Prisfördelning i öppenklass avseende svenskregistrerade starter vid officiellt viltspårprov t.o.m 2022-12-31 fördelat per hundarnas födelseår. En individ kan ha startat flera gånger. Datakälla: SKKs Rasdata.

Individer av rasen har vid flertal tillfällen utsetts till "provets bästa hund" i viltspårtävlingar med flera raser representerade.

Rasen kan sedan 1998-01-01 uppnå viltspårprovchampionat (SE VCH), vilket i skrivande stund 123 av hundarna födda 2015–2019 har lyckats med.

Ridgeback på älgjakt. Foto: © Catharina Göthberg.

Ridgeback vid funnen doftgömma i nosework. Foto: © Jenny Jurnalius.

Foto: © Jenny Jurnelius

4.4. Vardagsmentalitet

4.4.1. Vardagegenskaper

Vilka egenskaper som är karaktäristiska för varje ras definieras i rasstandarden. För rhodesian ridgeback säger den⁴⁶:

”Uppförande/Karaktär: Rasen ska ha ett värdigt, intelligent uppträdande, [vara] reserverad mot främlingar utan att visa aggressivitet eller skygghet.”

Nedan följer en beskrivning av vilka beteenden som, utifrån rasstandard, funktionsegenskaper och ursprung, kan förväntas hos rasen i vardagen avseende de egenskaper som omfattas av BPH.

Socialitet

I rasstandarden framgår att rasen ska ha ”ett värdigt, intelligent uppträdande, vara reserverad mot främlingar utan att visa aggressivitet eller skygghet”. Reserverad är en översättning från engelskans ”aloof”, vars synonymer kan vara ”asocial”, ”emotionellt distanserad”, ”oemottaglig”, ”högdragen” eller ”cool”.

Detta tolkas som att rasen bör acceptera kontakt med en främmande person, men hälsningen bör vara kortfattad och utan att hunden själv uppmuntrar till kontakt i högre grad.

Lekintresse

De flesta hundar av rasen lever idag som sällskapshundar samtidigt som rasens ursprung ställer krav på självständighet⁴⁷ och vaktinstinkt⁴⁸. Då lekintresse ger antydning om en mindre allvarlig attityd och tillika korrelerar positivt med egenskaper som socialitet och trygghet bör rasen ha ett visst lekintresse. Lek kan dock ske självständigt eller tillsammans med andra hundar i stället för tillsammans med människor.

Osäkerhet / Rädsla

För att må bra i dagens samhälle ska rasen inte uppvisa vare sig skygghet, oro eller rädsla gentemot en för hunden okänd person eller känna oro eller obehag av att vistas i olika typer av miljöer.

Rasen kan uppvisa måttlig grad av flyktbeteende, t.ex snabb undanmanöver, vid hastigt uppdykande föremål eller person (överraskning), vilket kan ses naturligt då den är sprungen ur en miljö där beredskap och snabba instinkter kunde vara livsavgörande. Rasen bör dock ha förmågan att relativt snabbt analysera situationen, samla sig och ha goda avreaktioner, det vill säga sänka sin stressnivå till neutralt läge.

Nyfikenhet

Viss grad av nyfikenhet är önskvärt. Det kan till exempel hjälpa en hund som blivit skrämmd att våga undersöka källan för att kunna avreagera. En hög grad av nyfikenhet i kombination med högre grad av offensiv reaktion är dock inte önskvärt hos rasen. Det kan övergå i dumdristighet vilket i dess ursprungsmiljö skulle kunna vara förenat med livsfara.⁴⁷

Hot / aggressivitet

Utöver jakt har rasen ursprungligen använts för att försvara mark och egendom.⁴⁹ I en hotfull situation bör rasen således uppvisa måttlig grad av hotfullhet (höjd svans, stelt kroppsspråk, rest ragg, morningar, skall) men agerandet ska upphöra när hotet identifierats som ”ofarligt”. Bitbeteenden är generellt inte acceptabelt.

4.4.2. Mentalbeskrivning (BPH)

Inom rhodesian ridgeback finns sedan senare delen av 1990-talet en god tradition hos många hundägare att låta mentalbeskriva sina hundar. Historiskt har detta skett genom deltagande vid ”Mentalbeskrivning Hund” (MH) och sedan 2012 företrädelsetvis genom

⁴⁶ Svenska Kennelklubben, ”Rasstandard Rhodesian Ridgeback”.

⁴⁷ Thomas C. Hawley, *The Rhodesian Ridgeback, The Origin, History and Standard*, 30.

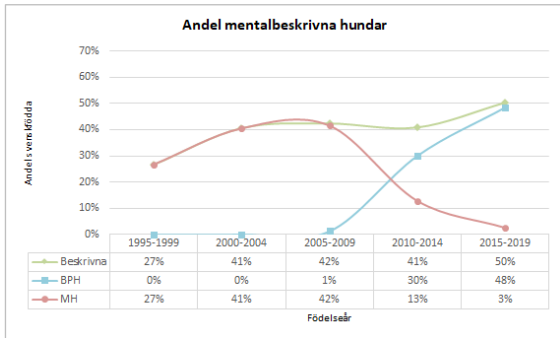
⁴⁸ Thomas C. Hawley, *The Rhodesian Ridgeback, The Origin, History and Standard*, 34.

⁴⁹ David H. Helgesen, *The Definitive Rhodesian Ridgeback*, 36-37.

”Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund” (BPH).

Beskrivningsfrekvens

Sedan starten 2012 t.o.m provåret 2022 har totalt 1.562 svenskfödda och 75 importerade rhodesian ridgebacks startat vid BPH. 8 hundar har startat två gånger, d.v.s antalet starter är 1.645.⁵⁰ Därutöver finns ett antal beskrivna utlandsregistrerade hundar, varav merparten kommer från Norge.

Andel svenskfödda rhodesian ridgebacks som startat vid BPH respektive MH fördelat per födelseperiod. Datakälla: SKK.

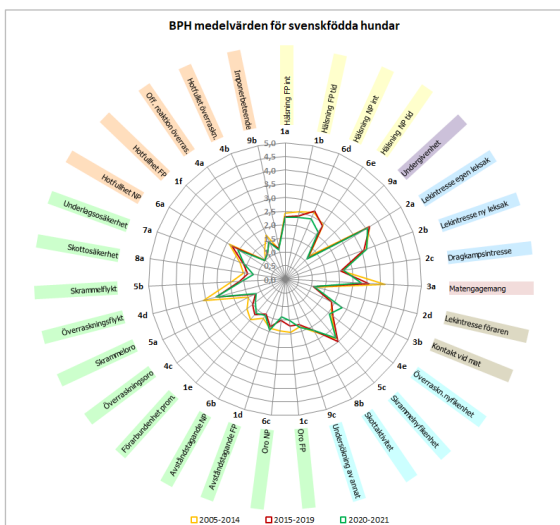
Ålder vid BPH

Åldersspridningen vid genomförande av BPH är relativt stor. Av hundarna födda i Sverige 2015–2019 (758 st) har 30 % beskrivits vid rekommenderad ålder (14-18 månader), 8 % före 14 månader och 62 % efter 18 månader.⁵⁰

Orsaken till att så stor andel beskrivs efter 18 månaders ålder är okänd, men att det ofta krävs lång framförhållning vid bokning av beskrivningstillfälle misstänks kunna vara en bidragande faktor.

Rasmedelvärden

Spindeldiagrammet nedan visar medelvärdena för samtliga beskrivna hundar fördelat per födelseperiod och ger en fingervisning om hundarnas genomsnittliga beteenden vid BPH och hur de har förändrats över tid.

Rasmedelvärden för svenskfödda hundar födda 2005–2021 t.o.m provåret 2022 (1.478 st). Beskrivna hundar 2005–2014 539 st, 2015–2019 758 st och 2020–2021 270 st. Datakälla: SKK.

De medelvärden som visas i spindeldiagrammet bedöms överlag stämma väl överens med de vardagsbeteenden som man kan förvänta sig hos rasen utifrån dess funktion, rasstandard och ursprung. Det som främst avviker är momentet ”Närmande person” (spindelns axel 6a), som visar relativt låg grad av hotbeteenden hos en vaktande ras.

Beteendevariation

Även om rasens medelvärden i spindeldiagrammet är ungefär som förväntat så varierar individernas beteenden på BPH-banan, allt från att inte uppvisa ett beteende alls till att uppvisa det i mycket hög grad.

Beteendevariationen ger en bild av hur stor andel av hundarna som uppvisat respektive grad av beteende.

	0,1-1,0	1,1-2,0	2,1-3,0	3,1-4,0	4,1-5,0	Avbrutet	N/A
Hälsning främmande person intensitet	22%	33%	24%	11%	9%	0%	0%
Hälsning främmande person tid	23%	32%	20%	13%	13%	0%	0%
Oro främmande person	70%	6%	9%	6%	9%	0%	0%
Avståndstagande främmande person	62%	10%	11%	5%	12%	0%	0%
Förarbundenhet promenad	70%	6%	9%	4%	11%	0%	0%
Hotfullhet främmande person	98%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Lekintresse egen leksak	4%	10%	16%	22%	47%	1%	0%
Lekintresse ny leksak	3%	8%	44%	20%	24%	1%	0%
Dragkampsintresse	41%	20%	16%	15%	8%	1%	0%
Lekintresse föraren	94%	4%	1%	0%	0%	1%	0%
Engagemang för mat	1%	4%	49%	41%	5%	1%	0%
Kontakt vid mat	61%	2%	25%	8%	3%	1%	0%
Offensiv reaktion vid överraskning	88%	5%	2%	1%	0%	4%	0%
Hotfullhet överraskning	55%	23%	15%	1%	1%	4%	0%
Överraskningsoro	70%	9%	11%	4%	2%	4%	0%
Överraskningsflykt	4%	39%	25%	16%	12%	4%	0%
Överraskningsnyfikenhet	19%	34%	23%	18%	2%	4%	0%
Skrammeloro	81%	7%	3%	2%	0%	6%	0%
Skrammelflykt	23%	54%	9%	3%	3%	6%	0%
Skrammelnyfikenhet	7%	24%	18%	33%	12%	6%	0%
Hotfullhet närmande person	29%	24%	19%	13%	9%	6%	0%
Avståndstagande närmande person	70%	12%	7%	2%	3%	6%	0%
Oro närmande person	73%	6%	6%	3%	5%	6%	0%
Hälsning närmande person intensitet	27%	18%	19%	13%	16%	6%	0%
Hälsning närmande person tid	27%	16%	28%	10%	12%	6%	0%
Underlagsosäkerhet	53%	18%	13%	4%	5%	7%	0%
Skottsosäkerhet	79%	2%	3%	2%	6%	7%	2%
Skottaktivitet	25%	20%	35%	6%	5%	7%	2%
Undergivenhet	88%	2%	1%	1%	1%	6%	0%
Imponerbeteende	88%	1%	1%	2%	2%	6%	0%
Undersökning av annat	23%	50%	15%	5%	1%	6%	0%

Beteendevariation hos svenskfödda hundar 2015–2019 t.o.m provåret 2022 (758 st). Kolumnen ”Avbrutet” visar hur många hundar som brutit beskrivningen vid det aktuella momentet eller tidigare. Kolumnen ”N/A” betyder ”Ej applicerbart” och avser i detta sammanhang andel hundar som har avstått skott. Datakälla: SKK.

Merparten av hundarna uppvisar låg grad av oro i möte med främmande person. Noteras bör dock att cirka 15 % av hundarna visar högre grad av oro i dessa möten

50 Bilaga 8, Mentalbeskrivning.

och cirka 17 % av hundarna visar avståndstagande, vilket inte kan anses vara rastypiskt beteende.

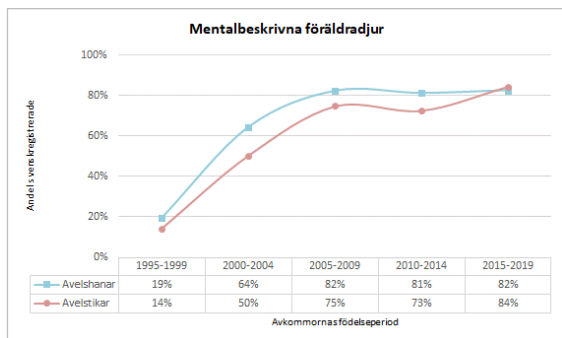
Mer än hälften av hundarna visar låga eller inga hotbeteenden alls i momentet "Närmande person", vilket kan anses vara en väl stor andel hos en ras som enligt rasstandarden är en vakthund. Detta bidrar också till att dra ner medelvärden i spindeldiagrammet.

Andelen hundar som uppvisar högre grad oro vid överraskning och skrammel är låg, vilket är glädjande.

Noterbart är att nästan var tionde hund visar en högre grad av underlagsosäkerhet samt att skottosäkerhet förekommer hos 8 % av hundarna.

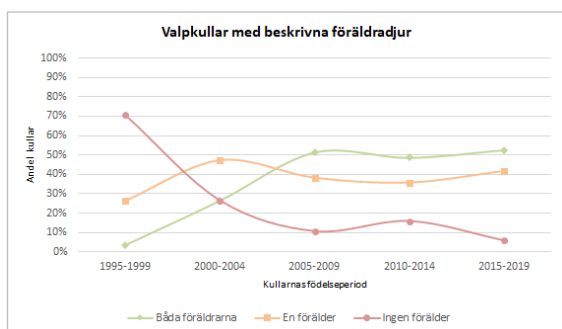
Beskrivna avelsdjur

Andelen svenskregistrerade avelsdjur som har startat vid BPH eller MH uppfattas som mycket god då 82 % av de svenska avelshanarna och 84 % av avelstikarna födda 2015–2019 är mentalbeskrivna.⁵¹

Andelen svenskregistrerade avelsdjur som startat vid BPH eller MH t.o.m provåret 2022 fördelat på avkommornas födelseperiod. Datakälla: SKK.

Sedan ungefär femton år tillbaka har hälften av de valpkullar som fötts i Sverige två mentalbeskrivna föräldrar (BPH eller MH) och runt 40 % av kullarna har en beskriven förälder.⁵¹

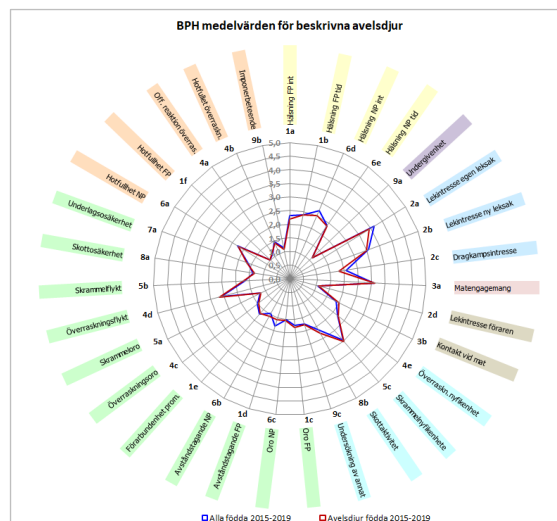

Andel svenskregistrerade valpkullar vars föräldrar startat vid BPH eller MH t.o.m provåret 2022 fördelat på avkommornas födelseperiod. Datakälla: SKK.

Avelsdjurens rasmedelvärden

Spindeldiagrammet visar medelvärdena för samtliga beskrivna avelsdjur i relation till rasmedelvärdet för alla beskrivna hundar. Detta ger en antydning om vilka mentala egenskaper som uppfödarna, medvetet eller omedvetet, har selekterat för i avelsarbetet.

De hundar som använts i avel har i medeltal legat nära medelvärdet för samtliga födda hundar under perioden.

Rasmedelvärden för beskrivna avelsdjur födda 2015–2019 (116 st) i relation till samtliga beskrivna hundar (758 st) under perioden. Datakälla: SKK.

4.4.3. Mentalindex

Sedan början av 2019 har SRRS, tillsammans med SKKs Kommitté för Hundars Mentalitet (KHM) och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), deltagit i ett pilotprojekt för mentalindex baserat på BPH.

Den relativt höga andelen mentalbeskrivna rhodesian ridgebacks ger uppfödare och hanhundsägare goda förutsättningar att strategiskt kunna avla för de egenskaper som eftersträvas hos nästa generation hundar. Då mentala egenskaper har en okänd arvsång och utfallet hos avkommorna beror på både genetik, med flera gener i samverkan, och miljöfaktorer (erfarenheter, inlärning etc.) bör man vid planeringen av en valpkull beakta både avelsdjurens egna egenskaper och egenskaper hos deras släktingar som till exempel föräldrar, syskon och tidigare avkommor. Det är dock svårt att sammanställa data från alla släktingars mentalbeskrivningar manuellt, och då kan mentalindex vara ett utmärkt hjälpmedel i avelsarbetet.

Mentalindex ger ett statistiskt mått - ett värde - på en hunds förväntade nedärvningsförmåga för var och en av de fem egenskaperna "Socialitet", "Social trygghet", "Lekfullhet", "Miljötrygghet" och "Hotfullhet". Dessa värden, som kallas "avelsvärden", kan användas för att genomföra avelskombinationer som har ökade förutsättningar att producera avkommor med de mentala egenskaper som eftersträvas.

Sedan augusti 2022 finns mentalindex tillgängligt att användas via SRRS hemsida och avelsintresserade kan göra en s.k "provparning" för att få fram en potentiell valpkulls preliminära kullindex. Mentalindex har i skrivande stund varit tillgängligt under för kort tid för att kunna utvärderas.

⁵¹ Bilaga 8, Mentalbeskrivning.

Foto: © Jenny Jurnelius

4.5. Hälsa

En rhodesian ridgeback kan, precis som alla hundraser, råka ut för olika hälsobesvär och sjukdomar som kan drabba hundar. Detta avsnitt omfattar:

- hälsobesvär som är vanligare förekommande hos rasen
- hälsoområden för vilka rasen ingår i SKKS hälsoprogram
- hälsoområden som gäller för alla hundar enligt Breed Specific Instructions (BSI)⁵²

Som underlag för att kontinuerligt utvärdera hälsoläget hos rasen används försäkringsstatistik från Agria^{53,54} samt SRRS hälsoenkät som årligen skickas ut till treåriga respektive åttaåriga hundar.⁵⁵

4.5.1. Allmänt hälsotillstånd

De flesta hundägare bedömer sin hunds allmänna hälsotillstånd som mycket gott eller gott (96 % för 3-åriga hundar respektive 85 % för 8-åriga hundar).^{56,57}

Av de 3-åriga hundarna har cirka 70 % behövt uppsöka veterinär 0-2 gånger. Motsvarande siffra för 8-åriga hundar är 45 %, medan 22 % uppsökt veterinär 3-4 gånger och 33 % uppsökt veterinär minst 5 gånger.^{56,57} Förebyggande besök som t.ex vaccination eller SKKS ledröntgen är exkluderade.

4.5.2. Vanligaste hälsobesvär

Veterinärvårdsstatistik⁵³ och hälsoenkäter^{56,57} visar samstämmigt att de vanligaste orsakerna till att rasen kräver veterinärvård är skador (trauma), öronbesvär, hudbesvär, hud- och juvertumörer, mage-/tarmbesvär, ryggbesvär samt besvär med fortplantningsorgan och urinvägar.

De vanligaste orsakerna till avlivning⁵⁷ före tio års ålder är tumörsjukdomar i lungor, lymfsystem (lymfosarkom) och skelett (osteosarkom). Att en sjukdom är

en vanlig orsak till avlivning betyder inte att den är vanligt förekommande hos rasen, utan att drabbade individer löper ökad risk att avlida till följd av sjukdomen.

4.5.3. Livslängd

Tyvärr finns inte någon uppföljning avseende medellivslängden hos rasen att tillgå. Livskadestatistik⁵⁷ visar att rasen löper ungefär samma risk att behöva avlivas före tio års ålder som "alla raser".

En allmän uppfattning är att normal livslängd för rasen är minst 10 år, men det är inte ovanligt med hundar som blir ytterligare några år äldre.

4.5.4. Andningsvägar

Såväl hälsoenkäter^{56,57} som försäkringsstatistik^{53,57} indikerar att besvär med andningsvägarna är ovanligt hos rasen.

De vanligaste orsakerna till veterinärvård relaterat till nos och luftvägar, hos såväl 3-åriga som 8-åriga hundar, är kennelhosta och noskvalster.^{56,57}

4.5.5. Ögon

Rasen drabbas relativt sällan av besvär relaterat till ögonen. De vanligaste diagnoserna är enstaka ögoninflammationer, ögonskador och entropion, där respektive diagnos förekommer i låg grad (1-2 %).^{56,57}

Även veterinärvårdsstatistiken⁵³ visar att besvär relaterat till ögonen förekommer hos rhodesian ridgeback i lägre grad jämfört med alla raser sammantaget.

⁵² Nordisk Kennel Union, "Breed Specific Instructions (BSI) gällande från 2019-01-01", Nordisk Kennel Union.

⁵³ Agria Djurförsäkring, *Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Veterinärvård 2011-2016*.

⁵⁴ Agria Djurförsäkring, *Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Liv 2011-2016* (Stockholm: Agria Djurförsäkring, 2019).

⁵⁵ Bilaga 9, SRRS Hälsoenkät

⁵⁶ Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, *SRRS hälsoenkät för treåriga hundar födda 2015-2019*.

⁵⁷ Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, *SRRS hälsoenkät för åttaåriga hundar födda 2010-2014*.

4.5.6. Öron och hörsel

Öronbesvär är vanligt förekommande hos rhodesian ridgeback. Enligt hundägarnas rapporter har cirka 32 % av de 3-åriga hundarna⁵⁸ och 35 % av 8-åringarna⁵⁹ drabbats av öronbesvär som krävt veterinärvård vid minst ett tillfälle. Merparten av hundarna har drabbats 1-2 gånger.

De vanligast förekommande diagnoserna är öroninflammation, svampinfektion och såriga öronlappskanter. Cirka 25 % av de drabbade hundarna har enligt ägarna även fått diagnosen allergi.

Veterinärvårdsstatistiken⁶⁰ visar att rasen drabbas av öroninflammation i mer än dubbelt så hög grad jämfört med alla raser sammantaget. Öronbesvär finns inte med bland de vanligaste orsakerna till avlivning.⁶¹

4.5.7. Bett och tänder

Enligt rasstandarden ska rhodesian ridgeback ha ett saxbett. Bettfel förekommer hos cirka 3 % av antalet registrerade valpar. Merparten av bettfelen är överbett.^{58,59}

Ungefär 86 % av hundägarna har rapporterat att deras hund har en komplett tanduppsättning medan 6 % saknar en eller flera tänder. 8 % av hundägarna saknar kännedom om sin hunds tandstatus.^{58,59}

Cirka 5 % av de 3-åriga hundarna har uppsökt veterinär p.g.a tänderna. Merparten av veterinärbesöken avser tandfrakturer och borttagning av tandsten.⁵⁸

För de 8-åriga hundarna är motsvarande siffra 17 %. Av dessa är 70 % av fallen borttagning av tandsten och cirka 8 % tandfrakturer. Övriga orsaker till veterinärbesök är bl.a gingivit, parodontit, rotpetsabscess och tandlossning specificerat.⁵⁹

4.5.8. Buk, mage och tarm

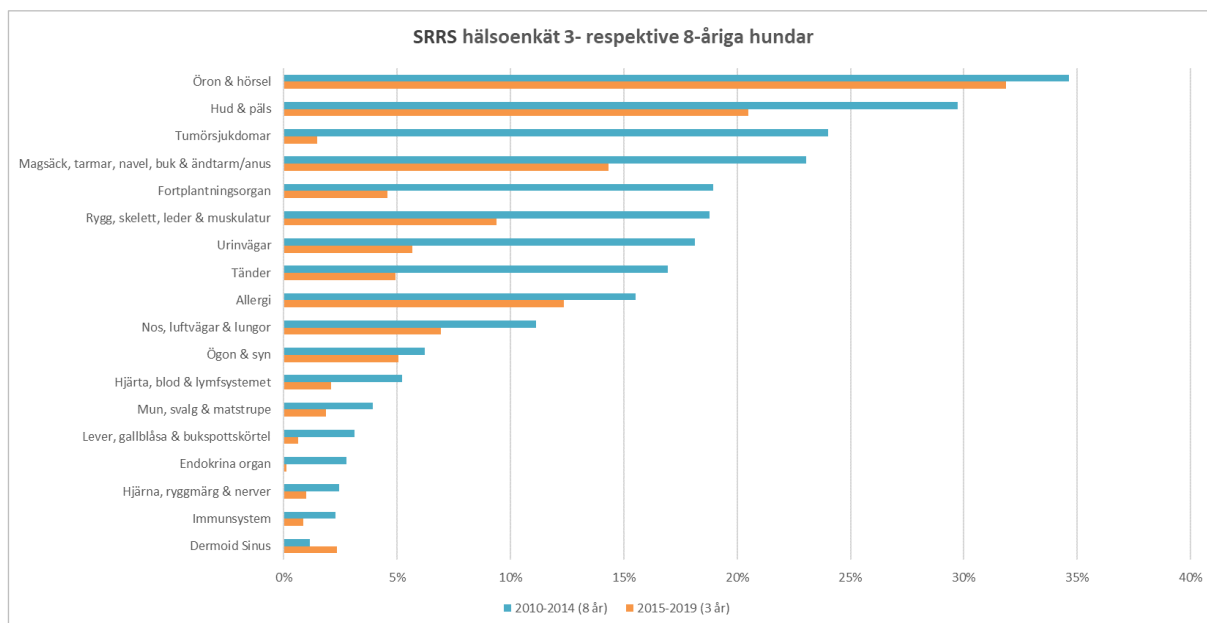
Besvär med mage och tarm är enligt både försäkringsstatistik⁶⁰ och hälsoenkäter^{58,59} en av de vanligaste orsakerna till att rhodesian ridgeback söker veterinärvård.

Orsaken till en hunds magbesvär kan vara många, t.ex att hunden ätit något olämpligt, bakterie- eller virusinfektioner, parasiter, för stor fodermängd i relation till behovet, födoämnesintolerans eller allergi, stress samt ett flertal olika sjukdomstillstånd varav en del kan ha genetiskt bidragande orsaker.

SRRS hälsoenkät visar att 14 % av de 3-åriga hundarna och 23 % av 8-åringarna har drabbats av besvär relaterat till mage-/tarmkanalen som krävt veterinärvård vid minst ett tillfälle. Cirka 30 % av de drabbade hundarna har även fått diagnosen allergi.^{58,59}

De vanligast förekommande diagnoserna är analsäcksinflammationer, mag-/tarminflammation (gastroenterit) och magkatarr (gastrit).^{58,59} Även navelbräck förekommer hos cirka 4-5 % enligt uppfödarnas rapporter.⁶²

Livskadestatistiken visar att rhodesian ridgeback löper något högre risk att behöva avlivas till följd av mag-/tarmbesvär jämfört med andra raser.⁶¹

Andel 8-åriga hundar födda 2010–2014 respektive 3-åriga hundar födda 2015–2019 som enligt SRRS årliga hälsoenkät har behövt uppsöka veterinär vid minst ett tillfälle p.g.a besvär relaterat till respektive hälsoområde. En och samma individ kan ha haft besvär relaterat till flera hälsoområden. Datakälla: SRRS Hälsoenkät.

⁵⁸ Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för treåriga hundar födda 2015–2019.

⁵⁹ Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för åttaåriga hundar födda 2010–2014.

⁶⁰ Agria Djurförsäkring, Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Veterinärvård 2011–2016.

⁶¹ Agria Djurförsäkring, Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Liv 2011–2016.

⁶² Bilaga 6, SRRS Avelsregister.

4.5.9. Hud och päls

Olika typer av hudbesvär förekommer hos rasen.

SRRS hälsoenkät visar att 20 % av de 3-åriga hundarna och 30 % av 8-åringarna har drabbats av hudbesvär som krävt veterinärvård vid minst ett tillfälle.^{63,64} Merparten av hundarna har drabbats 1-2 gånger.

De vanligast förekommande diagnoserna är allergisk reaktion, jästsvampinfektioner och håravfall. Andra diagnoser som rapporterats är bl.a bölder mellan tårna (furunkolos), fuktexsem (hot spot) och hårsäcksinflammation (follikulit). Runt 45 % av de drabbade hundarna har enligt ägarna även fått diagnosen allergi.^{63,64}

Även veterinärvårdsstatistiken⁶⁵ visar att olika hudbesvär är bland de vanligaste orsakerna till att rasen behöver veterinärvård. Rasen drabbas i högre utsträckning jämfört med alla raser sammantaget. Hudbesvär finns inte med bland de vanligaste orsakerna till avlivning.⁶⁶

Dermoid Sinus (DS)

Dermoid Sinus (DS) är en medfödd defekt som hos hund är överrepresenterad hos raser som bär ridge på ryggen.⁶⁷

DS hos rhodesian ridgeback kan kortfattat beskrivas som ett tunt rör, ibland inte tjockare än en sytråd, som börjar i underliggande vävnad och går vertikalt upp mot huden. Defekten förekommer vanligtvis på hundens ovansida från huvudet till svansen.

De flesta uppfödare rapporterar förekomst av DS i sina kullar till SRRS Avelsregister.⁶⁸ Förekomsten ligger runt 2 % av totalt 1.622 födda levande valpar 2015–2019, födda i cirka 14 % av kullarna och liknande siffror syns för perioden 2020–2022. Både andelen drabbade hundar och kullar är över tid sjunkande.

Defekten är ärftlig men dess genetiska orsak är ännu okänd. Forskning⁶⁹ indikerar att DS i högre grad drabbar hundar som är homozygota (R/R) för ridgeanlaget, men det innebär inte att merparten av de homozygota hundarna har DS.

Hundar som har, eller som har blivit opererade för, DS används inte i avel.

4.5.10. Immunsystem

Allergi

Allergi är en defekt i immunförsvaret som innebär att kroppen överreagerar på något ämne som den i normala fall skulle acceptera. Både SRRS

hälsoenkäter^{63,64} och försäkringsstatistik^{65,66} visar att allergier förekommer inom rasen.

SRRS hälsoenkät visar att 12 % av de 3-åriga hundarna och 16 % av 8-åringarna har fått diagnosen allergi.^{63,64}

Vanligaste typen av allergier är atopisk dermatit och födoämnesallergi. Andelen hundar med atopisk dermatit är något högre hos de 3-åriga hundarna, medan andelen med födoämnesallergi är något högre hos 8-åringarna. Av de allergiska hundarna uppges 16 % ha både atopisk dermatit och födoämnesallergi.^{63,64}

Enkäterna^{63,64} antyder att allergier även debuterar hos något äldre hundar. I enkäten för 3-åriga hundar har 6 % fått sina första symtom efter 2 års ålder medan motsvarande andel i enkäten för 8-åringar är 24 %.

Av de hundar som behandlats för allergi rapporteras endast 38 % av de 3-åriga hundarna och 24 % av 8-åringarna vara helt symtomfria. 43 % (3 år) respektive 59 % (8 år) rapporteras ha fortsatt lindriga besvär medan 12-13 % i båda åldersgrupperna inte har blivit hjälpta av den behandling de fått.^{63,64}

I livskadestatistiken⁶⁶ finns inte allergi med bland de vanligaste orsakerna till avlivning.

Autoimmuna sjukdomar

Inom rasen förekommer också andra autoimmuna sjukdomar som till exempel hypotyreos (nedsatt sköldkörtelfunktion) och Symmetrisk Lupoid Onychodystrofi, SLO (klokapselavlossning) i låg grad, d.v.s < 2 %.^{63,64}

4.5.11. Rörelseapparaten

Rygg

Ryggbesvär förekommer hos rasen, vilket framgår av såväl hälsoenkäter som försäkringsstatistik.

SRRS hälsoenkät visar att 4 % av de 3-åriga hundarna och 12 % av 8-åringarna har drabbats av ryggbesvär som krävt veterinärvård vid minst ett tillfälle.^{63,64}

De vanligaste diagnoserna hos de äldre hundarna är spondylos, L7/S1-syndrom, diskbräck och Lumbosacral Transitional Vertebrae kallat "LTV" (övergångskota). Hos de yngre hundarna förekommer dessa diagnoser i likvärdig omfattning, med undantag av diskbräck som ingen hundägare rapporterat.^{63,64}

Även veterinärvårdsstatistiken⁶⁵ visar att ryggbesvär är vanligare förekommande hos rhodesian ridgeback jämfört med "alla raser". I livskadestatistiken⁶⁶ finns inte ryggbesvär med bland de vanligaste orsakerna till avlivning.

63 Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för treåriga hundar födda 2015–2019.

64 Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för åttaåriga hundar födda 2010–2014.

65 Agria Djurförsäkring, Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Veterinärvård 2011–2016.

66 Agria Djurförsäkring, Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Liv 2011–2016.

67 Nicolette Salmon Hillbertz. "Inheritance of dermoid sinus in the Rhodesian ridgeback." *The Journal of small animal practice* vol. 46,2 (2005): 71-4.

68 Bilaga 6, SRRS Avelsregister.

69 Nicolette Salmon Hillbertz et al. "Duplication of FGF3, FGF4, FGF19 and ORAOV1 causes hair ridge and predisposition to dermoid sinus in Ridgeback dogs". *Nature Genetics* 39 (2007): 1318–1320.

Svenska Kennelklubben (SKK) tillhandahåller i skrivande stund inget hälsoprogram⁷⁰ för förändringar i ryggraden motsvarande det som finns i vårt grannland Finland.

I Finland genomförs officiell bedömning av spondylos för alla raser sedan 2012 och övriga rygglåtanden, som t.ex LTV, sedan 2013.⁷¹ Sedan 2018 ingår rhodesian ridgeback i Finska Kennelklubbens hälsoprogram (kallat "PEVISA") för spondylos och LTV vilket kräver känd status före parning för finskägda hundar. Den finska ridgebackpopulationen är i stora delar besläktad med den svenska varför de finska undersökningsresultaten kan vara en indikation på förekomsten även hos den svenska populationen.

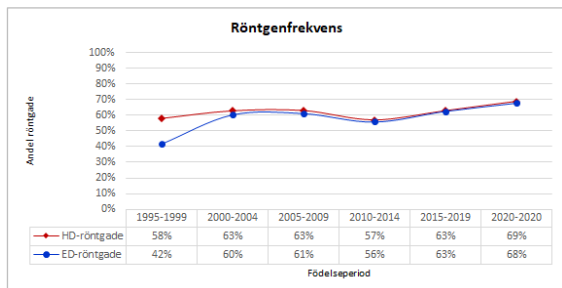
Av 229 rhodesian ridgebacks födda 2015–2019 som undersökts för spondylos i Finland har 6 % bedömts ha spondylos grad 1 (lindrig) eller grad 2 (tydlig) medan ingen hund haft grad 3 (medelsvår) eller 4 (svår).⁷²

Av de 234 hundar som undersökts för LTV har 33 % bedömts ha någon form av LTV (1-4). Den vanligaste formen är LTV1 som innebär att korsbenets mittkam (S1-S2) är delad eller har en annan uppbyggnad som avviker aningen från det normala.⁷²

Ledröntgen

Rhodesian ridgeback ingår i SKKs hälsoprogram nivå 2 för höftleder (infördes 1986) och armbågsleder (infördes 2001). Programnivån innebär att hund som ska användas i avel måste ha ett röntgenresultat registrerat hos SKK före parning.

Av hundarna födda 2015–2019 är 63 % röntgade på höfter (HD) och armbågar (ED)⁷³, vilket är en glädjande ökning gentemot föregående period. För hundar födda 2020 har andelen ökat ytterligare, men andelen komma att förändras för hela perioden 2020–2024.

Andel svenskfödda rhodesian ridgebacks som röntgats på höfter och armbågar fördelat per födelseperiod. Datakälla: SKK Avelsdata.

⁷⁰ Ett hälsoprogram är en förebyggande undersökning där resultatet registreras i SKKs register. Målet med ett hälsoprogram är att, genom avelsurval, på sikt kunna minimera förekomsten av den specifika sjukdomen/defekten hos rasen.

⁷¹ Finska Ridgebackklubben, "Rhodesiankoirien jalostuksen tavoiteohjelma vuosille 2023–2027", Suomen Ridgeback-yhdistys ry.

⁷² Suomen Kennelliitto, KoiraNet, Suomen Kennelliitto. Underlaget omfattar samtliga rhodesian ridgebacks med ett officiellt rygglåtande i Finland per 2023-04-20, d.v.s såväl finskregistrerade som utländska hundar.

⁷³ Svenska Kennelklubben, Avelsdata, Svenska Kennelklubben. Hämtad 2023-04-15.

⁷⁴ Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för treåriga hundar födda 2015–2019.

⁷⁵ Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för åttaåriga hundar födda 2010–2014.

⁷⁶ Svenska Kennelklubben, Höftledsdysplasi, HD, Svenska Kennelklubben, Hämtad 2023-04-15.

⁷⁷ Sofia Malm et al. "Association between radiographic assessment of hip status and subsequent incidence of veterinary care and mortality related to hip dysplasia in insured Swedish dogs." *Preventive veterinary medicine* vol. 93,2-3 (2010): 222-232.

⁷⁸ Agria Djurförsäkring, Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Veterinärsvård 2011–2016.

⁷⁹ Agria Djurförsäkring, Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Liv 2011–2016.

⁸⁰ Svenska Kennelklubben, Avelsdata, Svenska Kennelklubben. Hämtad 2023-04-15.

Medelålder vid röntgentillfället är cirka 17 månader vid både HD- och ED-röntgen.⁷³

De vanligaste orsakerna till att röntgen inte genomförs är att "hunden ska inte användas i avel" eller att "hunden uppvisar inga kliniska symptom".^{74,75}

Höftledsdysplasi

Höftledsdysplasi (HD = Hip Dysplasia) är en felaktig utveckling av höftleden som sker under hundens uppväxttid. Först när skelettet vuxit färdigt kan man bedöma höftledernas utseende med hjälp av röntgen.⁷⁶ Arvsgången för HD är komplex där både genetik, med flera gener i samverkan, och miljöfaktorer är bidragande orsaker till sjukdomens utveckling.

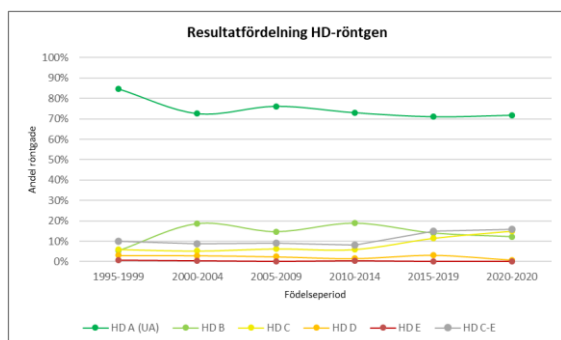
Vid förebyggande höftledsröntgen bedöms röntgenbilderna centralt av SKK som också registrerar resultatet. Höftledernas utseende graderas enligt en skala från grad A till E, där grad A och B anses vara normala höftleder och E innebär höggradig dysplasi.

En svensk studie⁷⁷ av korrelationen mellan röntgenresultat och förekomst av kliniska besvär visar att risken för veterinärvård eller avlivning relaterat till höftledsbesvär är ungefär lika låg för hundar med grad A, B och C. För hundar med grad D och E finns en ökad risk för de i studien ingående raserna (ej rhodesian ridgeback), dock är riskökningen mellan raserna varierande.

SRRS hälsoenkäter^{74,75} indikerar att förekomsten av höftledsrelaterade besvär hos rhodesian ridgeback är mycket låg. Av 612 åttaåriga hundar födda 2010–2014 har 9 stycken (0,01 %) rapporterats behöva veterinärvård relaterat till höftlederna. Av dessa hundar har 6 stycken rapporterats vara röntgade med HD grad A. Även veterinärvårdsstatistiken⁷⁸ ger stöd för den låga förekomsten av kliniska besvär.

I livskadestatistiken⁷⁹ finns ingen data tillgänglig avseende dödsfall till följd av höftledsbesvär, då antalet drabbade individer är för få.

Sedan avläsningsåret 2017 (som primärt avser hundar födda 2016 och framåt) har rasens röntgenresultat successivt försämrats ur ett bild-diagnostiseringsperspektiv. Främst har andelen hundar avlästa med HD grad C ökat på bekostnad av grad A och B, trots att nästan enkom friröntgade hundar har använts i avel under cirka 30 års tid.⁸⁰

Andel svenskfödda rhodesian ridgebacks avlästa med respektive HD-grad fördelat per födelseperiod. Datakälla: SKK Avelsdata.

Samma utveckling ses hos ett flertal andra raser i Sverige.⁸¹ Det finns således goda skäl att misstänka att försämringen av röntgenresultat orsakas av yttre faktorer (t.ex röntgenmetod, sederingsmetod, avläsningsmetod, avläsare m.m) istället för genetiska förändringar hos rasen. Detta konstateras även i slutrapporten för SKKs HD-utredning.⁸¹

Såväl uppfödarna som SRRS önskar att hälsoprogrammet för HD ska kvarstå på befintlig nivå under RAS-perioden 2023–2027. Detta i syfte att kunna fortsätta ta hänsyn till avelsdjurens och deras släktingars HD-resultat i avelsplaneringen för att bibehålla den låga nivån av kliniska höftledsrelaterade besvär hos rasen.

Armbågsledsdysplasi

Armbågsledsdysplasi (ED = elbow dysplasia) är ett samlingsnamn för olika tillväxtrubbningar som t.ex Osteokondros (OC), Medial Coronoid Process Disease (MCPD), Ununited Anconeal Process (UAP) eller inkongruens (d.v.s dålig passform), vilket kan leda till benpålagringar i armbågsleden. Gemensamt för de olika tillväxtrubbningarna är att små men väsentliga delar av ledbrusket utvecklas onormalt eller att det skadas på grund av rubbad utveckling i omgivande benvävnad. Arvsgången för ED är komplex där både genetik, med flera gener i samverkan, och miljöfaktorer är bidragande orsaker till sjukdomens utveckling.⁸² Snabb tillväxttakt och hög kroppsvikt är några av riskfaktorerna.⁸³

Vid förebyggande armbågsröntgen bedöms röntgenbilderna centralt av SKK som också registrerar resultatet. Vid röntgenavläsning av ED är det många gånger inte möjligt att identifiera själva tillväxtrubbningen, utan man avläser om det finns benpålagringar (osteoartrit) och graderar dessa enligt en skala från grad 0 till 3, där grad 0 inte visar några

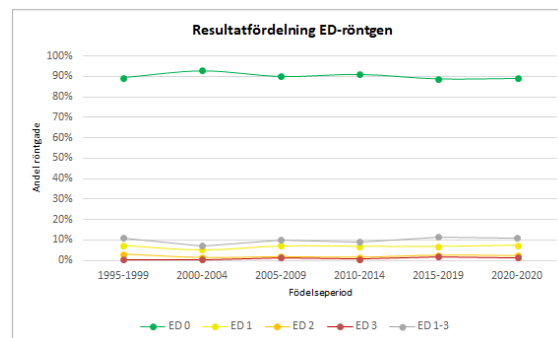
benpålagringar och grad 3 kraftiga benpålagringar alternativt identifierad tillväxtrubbning.⁸⁴

Det finns få studier där korrelationen mellan ED-grad och förekomst av kliniska besvär har undersökts. En svensk studie⁸⁵ i ämnet indikerar att röntgenresultaten verkar vara en god indikation på framtida ED-relaterade besvär, men att det finns en oväntat hög frekvens av hundar med kliniska besvär som är avlästa med ED grad 0. För dessa individer är Fragmenterad Coronoid Process (FCP) den vanligast förekommande diagnosen.

SRRS hälsoenkäter^{86,87} visar att förekomsten av armbågsledsrelaterade besvär hos rhodesian ridgeback är mycket låg. Av 612 åttaåriga hundar födda 2010–2014 har 16 stycken (0,02 %) rapporterats behöva veterinärvård relaterat till armbågslederna. Av dessa hundar rapporteras 11 stycken vara röntgade med ED grad 0. Även veterinärvårdsstatistiken⁸⁸ ger stöd för den låga förekomsten av kliniska besvär.

I livskadestatistiken⁸⁹ finns inga tillgängliga data avseende avlivning till följd av armbågsledsbesvär, då antalet drabbade individer är för få.

Andelen hundar med ED grad 1-3 ligger sedan 25 år tillbaka ganska konstant runt 10 %, varav merparten är avlästa med grad 1 (lindriga benpålagringar).

Andel svenskfödda rhodesian ridgebacks avlästa med respektive ED-grad fördelat per födelseperiod. Datakälla: SKK Avelsdata.

Mot bakgrund av att rhodesian ridgeback är en större och snabbväxande ras, i kombination med att genetiska faktorer bidrar till utveckling av ED samt att förekomsten av benpålagringar har en bakomliggande orsak, önskar såväl uppfödarna som SRRS att hälsoprogrammet för ED behålls på befintlig nivå under RAS-perioden 2023–2027. Detta i syfte att kunna fortsätta ta hänsyn till avelsdjurens och deras släktingars ED-resultat i avelsplaneringen för att bibehålla den låga nivån av kliniska armbågsledsrelaterade besvär hos rasen.

81 Svenska Kennelklubben, "HD-utredning slutrapport" (2019), Svenska Kennelklubben. Hämtad 2023-04-15.

82 Svenska Kennelklubben, Armbågsledsdysplasi, ED, Svenska Kennelklubben. Hämtad 2023-04-15.

83 O'Neill, Dan G. et al. "Epidemiology and clinical management of elbow joint disease in dogs under primary veterinary care in the UK." *Canine medicine and genetics* vol. 7.1 (2020).

84 Svenska Kennelklubben, "Röntgen, Information om röntgenkontroll inom ramen för SKKs screeningprogram" (A55), Svenska Kennelklubben. Hämtad 2023-04-15.

85 Anna Medved. "Genetic and phenotypic analysis of elbow dysplasia in four large Swedish dog breeds." (Masteruppsats, Sveriges Lantbruksuniversitet, 2020).

86 Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för treåriga hundar födda 2015–2019.

87 Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för åttaåriga hundar födda 2010–2014.

88 Agria Djurförsäkring, Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Veterinärvård 2011–2016.

89 Agria Djurförsäkring, Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Liv 2011–2016.

4.5.12. Urinvägar

Besvär relaterat till urinvägarna förekommer hos rasen, framför allt hos något äldre hundar.

SRRS hälsoenkät visar att 6 % av de 3-åriga hundarna⁹⁰ och 17 % av 8-åringarna⁹¹ har drabbats av urinvägsrelaterade besvär som krävt veterinärvård vid minst ett tillfälle.

Hos både yngre och äldre hundar är den vanligaste diagnosen urinvägsinfektion. Hos äldre hundar är den näst vanligaste diagnosen inkontinens. Av hundarna för vilka inkontinens rapporterats som enda urinvägsbesvär, är 86 % av hanarna och samtliga tikar kastrerade, vilket troligtvis är orsaken till inkontinensen.⁹² Dessa hundar undantagna, är andelen 8-åringar som drabbats av besvär relaterat till urinvägarna istället 13 %.⁹¹

Även veterinärvårdsstatistiken⁹³ visar att olika besvär med urinvägarna är bland de vanligare orsakerna till att rasen söker veterinärvård, men finns inte med bland de vanligaste orsakerna till avlivning.⁹⁴

4.5.13. Fortplantningsorgan

Hanar

Kryptorchism förekommer inom rasen, men de flesta hanhundar (~95 %) har båda sina testiklar normalt belägna i pungen.^{90,91}

En del, mestadels något äldre, hanar drabbas ibland av besvär relaterat till köns-/fortplantningsorganen. SRRS hälsoenkät visar att 4 % av de 3-åriga hanarna och 21 % av 8-åringarna har behövt veterinärvård vid minst ett tillfälle.^{90,91}

Den vanligaste diagnosen hos treåringarna är förhudskatarr. Hos de äldre hundarna ses oftast prostataförstoring (prostatahypertrofi) följt av förhudskatarr och infektion i prostatakörteln (prostatit).^{90,91}

Även veterinärvårdsstatistiken⁹³ visar att prostataförstoring är vanligare förekommande hos rhodesian ridgeback jämfört med "alla raser" men är ingen vanlig orsak till avlivning.⁹⁴

Tikar

Även tikar av rasen drabbas ibland av besvär relaterat till köns-/fortplantningsorganen. 5 % av de 3-åriga tikarna och 18 % av 8-åringarna har behövt veterinärvård vid minst ett tillfälle.^{90,91}

De vanligaste diagnoserna, hos såväl yngre som äldre tikar, är livmoderinflammation (pyometra), slidkatarr (vaginit) och besvärande skendräktighet, och förekomsten är högre hos de äldre hundarna.^{90,91}

Även om livmoderinflammation är en av de vanligare könsrelaterade diagnoserna hos ridgebacktikar visar veterinärvårdsstatistiken⁹³ att rasen drabbas av livmoderinflammation i lägre grad än alla raser sammantaget. Livmoderinflammation är inte heller en av de vanligare orsakerna till avlivning.⁹⁴

4.5.14. Tumörsjukdomar

Tumörsjukdomar är ovanligt hos yngre individer av rasen, men är tyvärr vanligare hos äldre hundar.

SRRS hälsoenkät visar att 1,5 % av de 3-åriga hundarna⁹⁰ och 22 % av 8-åringarna⁹¹ har drabbats av någon form av tumörsjukdom.

Hos de yngre hundarna är ungefär hälften av de förekommande tumörerna godartade (benigna) och hälften elakartade (maligna). Bland de godartade tumörerna är hudtumörer överrepresenterade medan skelettcancer (osteosarkom) är vanligast bland de elakartade. Det bör dock hållas i minnet att underlaget är väldigt litet då endast 12 av 798 hundar har drabbats av tumörsjukdom i någon form före tre års ålder.

Hos de äldre hundarna är ungefär 44 % av tumörerna godartade och 56 % elakartade.⁹¹ Bland såväl godartade (benigna) som elakartade (maligna) tumörer är hudtumörer vanligast förekommande. Andra elakartade tumörsjukdomar som förekommer är bland annat skelettcancer (osteosarkom), lymfosarkom och tumörbildning i buk/mage/tarmar.

Även veterinärvårdsstatistiken⁹³ visar att hudtumörer följt av juvertumörer är en av de vanligare orsakerna till att rasen kräver veterinärvård. Dessa tumörformer finns dock inte med bland de vanligaste orsaker till avlivning, vilket indikerar att behandling oftast sker framgångsrikt. De vanligaste orsakerna till hundar av rasen behöver avlivas före tio års ålder är istället osteosarkom, lymfosarkom, lungtumörer och tumörer i blod/kärl.⁹⁴ Det innebär inte att många individer drabbas, utan att sjukdomen oftast leder till avlivning av drabbade individer.

⁹⁰ Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för treåriga hundar födda 2015-2019.

⁹¹ Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för åttaåriga hundar födda 2010-2014.

⁹² Anita M Oberbauer et al. "A Review of the Impact of Neuter Status on Expression of Inherited Conditions in Dogs." *Frontiers in veterinary science* vol. 6 (2019): 397.

⁹³ Agria Djurförsäkring, *Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Veterinärvård 2011-2016*.

⁹⁴ Agria Djurförsäkring, *Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Liv 2011-2016*.

Foto: © Jenny Jurnelius

4.6. Exteriör

För att fysiskt kunna utföra det arbete som rasen ursprungligen avlats för, i södra Afrikas stundom kärva klimat och terräng, krävdes en hund utan exteriöra överdrifter. Rasstandardens⁹⁵ säger:

”Helhetsintryck: Rhodesian ridgeback ska vara en välbalanserad, kraftfull, muskulös, rörlig och aktiv hund. Den ska ha symmetrisk helhet, kapacitet för stor uthållighet och tämligen stor snabbhet. Tonvikten ska vara; vig rörlighet, elegans och sundhet utan någon tendens mot massivitet. [...]”

Det svenska ordet ”lagom” sammanfattar väl rasstandardens beskrivning av helhetsintrycket. Uppfödare och exteriördomare av rasen kan lägga olika vikt vid olika exteriöra detaljer, men det får aldrig ske på bekostnad av helhetsintrycket.

4.6.1. Exteriöra överdrifter

Precis som alla andra raser i Sverige omfattas rhodesian ridgeback sedan 2009 av Svenska Kennelklubbens (SKK), och sedermera även Nordisk Kennel Unions (NKU), arbete för att undvika osund hundavel.

Breed Specific Instructions (BSI, f.d SRD)⁹⁶ är resultatet av en omfattande inventering som kontinuerligt sker i samarbete mellan exteriördomare, ras- och specialklubbar och veterinärmedicinskt sakkunniga och baseras bl.a på tillgänglig försäkringsstatistik. I arbetet identifieras hundraser som bedöms vara i riskzonen för en negativ utveckling av hälsa och sundhet på grund av överdrifter i rastypiska karaktärsdrag.

Rhodesian ridgeback har inte tillhört de raser som bedömts vara i riskzonen p.g.a exteriöra överdrifter.

4.6.2. Päls- och nosfärg

Rasens pälsfärg varierar från ljus vetefärg till röd vetefärg. Färgfel är relativt sällsynt, men det förekommer hundar med t.ex för mycket vitt på mage och ben eller genomgående svarta hår i pälsen. Det finns också ett fåtal hundar som är s.k ”dilutefärgade”, d.v.s där färgen har blivit ”urvattnad”. Dilutefärg nedärvs autosomalt recessivt.⁹⁷

Rasen kan förekomma med svart eller brun nostrifyffel, det senare inom rasen ofta kallad ”levernos”. Leverfärg nedärvs autosomalt recessivt⁹⁸ och förekommer hos uppskattningsvis 6 % av de svenskfödda valparna.

På marknaden finns kommersiella gentester för att identifiera anlagsbärare av såväl dilutefärg som leverfärg.

Rhodesian ridgeback med leverfärgad nos. Foto: © Jenny Jurnelius.

⁹⁵ Svenska Kennelklubben, ”Rasstandard Rhodesian Ridgeback”.

⁹⁶ Nordisk Kennel Union, Breed Specific Instructions (BSI). *Nordisk Kennel Union*.

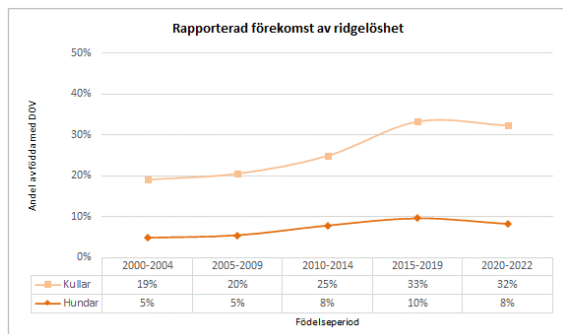
⁹⁷ Cord Drögemüller et al. ”A Noncoding Melanophilin Gene (MLPH) SNP at the Splice Donor of Exon 1 Represents a Candidate Causal Mutation for Coat Color Dilution in Dogs.” *Journal of Heredity* vol. 98,5 (2007): 468-476.

⁹⁸ Sheila M Schmutz et al. ”TYRP1 and MC1R genotypes and their effects on coat color in dogs.” *Mammalian genome: official journal of the International Mammalian Genome Society* vol. 13,7 (2002): 380-7.

4.6.3. Ridgelöshet

Rasens adelsmärke är ridgen - ryggens hårkam - vilken är formad av hår som växer i motsatt riktning mot den övriga pälsen.

Cirka 8-10 % av de svenskfödda hundarna är ridgelösa och de förekommer i cirka 33 % av kullarna.⁹⁹

Förekomst av ridgelöshet i relation till antal kullar och födda valpar för vilka "Data Om valpkull" har rapporterats. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Ridgens genetiska orsak är i huvudsak känd.¹⁰⁰ Nedärvingen är autosomal dominant, vilket innebär att en individ endast behöver ärva "ridgeanlaget" från en av sina föräldrar för att ha ridge på ryggen. Uppföljning¹⁰¹ har dock visat att uppskattningsvis <5 % av hundarna som är heterozygota för ridgeanlaget är ridgelösa.

Ett kommersiellt gentest finns tillgängligt på marknaden för att identifiera om en individ genetiskt saknar ridgeanlaget (r/r) alternativt är heterozygot (R/r) eller homozygot (R/R).

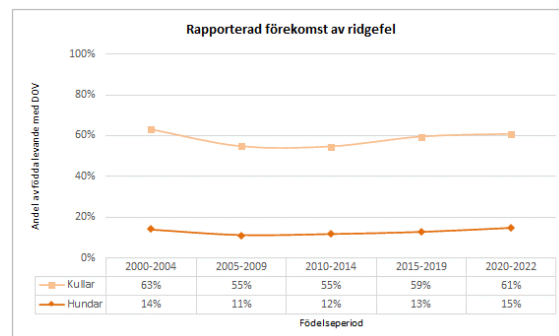
4.6.4. Ridgefel

Enligt rasstandard¹⁰² ska ridgen "vara klart definierad, symmetrisk och avsmalna mot den punkt på ryggen där höftbenen framträder. Den ska börja omedelbart bakom skuldrorna och fortsätta mot höftbenen. Ridgen får bara ha två kronor, vilka ska vara identiska och placerade mitt emot varandra. Den nedre delen av kronan får inte sträcka sig längre än till en tredjedel av ridgens längd."

Inom rasen förekommer så kallade "ridgefel", det vill säga ridgar som avviker mot rasstandard. Detta kan till exempel vara ridgar som har för få eller för många kronor (även kallat virvlar), har korrekt antal kronor men som inte är parallellt placerade (så kallad "offset"), har för stora boxar eller på annat sätt har ett avvikande utseende gentemot rasstandard.

Cirka 13-15 % av de svenskfödda hundarna har någon form av ridgefel och de förekommer i cirka 60 % av kullarna.⁹⁹

Den genetiska orsaken till olika typer av ridgefel är okänd. Uppföljning antyder att hundar med extra virvlar oftast är homozygota för ridgeanlaget (R/R).¹⁰³

Förekomst av ridgefel i relation till antal kullar och födda levande valpar för vilka "Data Om valpkull" har rapporterats. Datakälla: SRRS Avelsregister.

4.6.5. Kroksvans

Inom rasen förekommer hundar med så kallad "kroksvans" eller "svansknick", det vill säga en missbildning där svanskotor är sammanväxta i förskjutet läge. Kroksvans skapar vanligtvis inget lidande hos hunden.

Cirka 4 % av de svenskfödda hundarna har kroksvans och förekommer i cirka 23 % av kullarna.⁹⁹ Den genetiska orsaken till kroksvans är ännu okänd.

Ridgen, ryggens hårkam, är rasens adelsmärke. Foto: © Jenny Jurnelius.

⁹⁹ Bilaga 6, SRRS Avelsregister.

¹⁰⁰ Nicolette Salmon Hillbertz et al. "Duplication of FGF3, FGF4, FGF19 and ORAOV1 causes hair ridge and predisposition to dermoid sinus in Ridgeback dogs", 1318-1320.

¹⁰¹ Miroslav Hornak, Ridge predisposition, *GenoCan*, Hämtad 2023-08-15.

¹⁰² Svenska Kennelklubben. "Rasstandard Rhodesian Ridgeback".

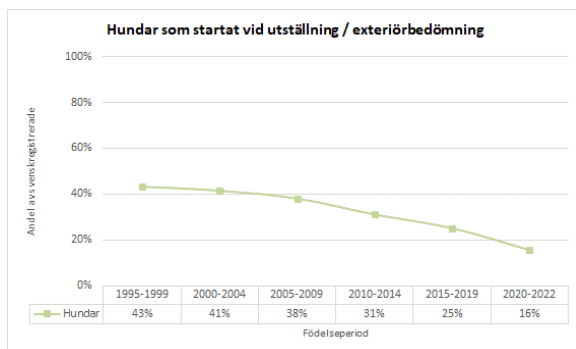
¹⁰³ Miroslav Hornak. "Ridge gene test: Its use and potential", *Genocan*, 2016. Hämtad 2023-08-11.

4.6.6. Kvalitetsbedömning

Det primära syftet med hundutställningar är "att exteriört värdera resultatet av avelsarbetet samt rasens avelsmaterial mot rasstandarderna."¹⁰⁴

Trenden för rasens deltagande vid hundutställning är över tid sjunkande. Av de svenskregistrerade hundarna födda 2015–2019 har cirka 25 % startat vid minst ett tillfälle på officiell hundutställning eller exteriörbedömning.¹⁰⁵ För hundarna födda 2020–2022 har deltagandet minskat till 16 %, vilket delvis kan bero på covid-pandemin då flertalet utställningar var inställda under 2020 och 2021.

De utställda hundarna födda 2015–2019 har i genomsnitt startat vid cirka 7 utställningar vardera.¹⁰⁵ Den hund som startat vid flest tillfällen har startat 51 gånger (per 2022-12-31).

Andel svenskfödda rhodesian ridgebacks som startat vid officiell utställning per 2023-12-31 fördelat per födelseperiod. Datakälla: SKKs Rasdata.

Merparten av starterna har tilldelats kvalitetspriset "Excellent" (72 %) eller "Very good" (24 %).¹⁰⁵ Sammantaget har 96 % av starterna bedömts väl

motsvara rasstandarderna och sakna fel som negativt påverkar helhetsintrycket. Sju starter (av lika många hundar) har diskvalificerats, varav sex stycken p.g.a mentalitet och en p.g.a avsaknad av tre tänder (vilket inte är ett diskvalificerande fel enligt rasstandarderna). Ingen hund har diskvalificerats på grund av "Ohälsa".¹⁰⁶

Av de svenskregistrerade hundarna födda 2015–2019 som använts i avel har cirka 85 % av hanarna och 91 % av tikarna en officiell kvalitetsbedömning, varav alla utom en har tilldelats "Very good" eller "Excellent".¹⁰⁵

En analys genomförd av SRRS Avels- och uppfödarkommitté (SRRS/AUK) visar att de kvalitetspriser som delas ut vid hundutställning eller exteriörbedömning är mycket svåra att använda som ett verktyg i avelsarbetet då domarnas så kallade "fria skön" sträcker sig brett över prissättningskalan. Av de 102 hundar födda 2015–2022 som vid något tillfälle tilldelats ett lägre kvalitetspris (d.v.s "Good" eller "Sufficient") har samtliga utom tre tilldelats ett högre kvalitetspris (d.v.s "Very good" eller "Excellent") vid ett annat tillfälle om de är utställda mer än en gång.

Ett enskilt kvalitetspris uppfattas således – tyvärr – inte som en tillförlitlig värdemätare av den exteriöra kvaliteten och kan därmed inte heller anses vara en god grund för att bedriva avelsurval. Det kan inte heller anses försvarbart att utesluta minst 75 % av populationen från avel enkom på grund av att hundarna saknar en officiell kvalitetsbedömning. Det står i direkt motsatsförhållande till behovet att bevara så mycket som möjligt av den genetiska variation som finns inom populationen.

Rasspecial på Tjolöholms Slott. Foto: © Fredrik Santander

¹⁰⁴ Svenska Kennelklubben, "Utställnings- och championatregler, gäller från 2022-01-01 till 2023-12-31", avsnitt "Särskilda regler för utställningar", 11. Hämtad 2023-04-09.

¹⁰⁵ Bilaga 10, Exteriör kvalitetsbedömning

¹⁰⁶ "Disqualified" på grund av ohälsa (rapporteringskod B) infördes i SKKs Utställnings- och championatregler 2022-01-01 – 2026-12-31.

Foto: © Jenny Jurnelius

5. Mål och handlingsplaner

Baserat på nulägesbeskrivningen har nedanstående mål och handlingsplaner (strategier) utarbetats för femårsperioden 2023–2027. Avelsmålen beskriver vad uppfödare, medlemmar och rasklubb gemensamt vill uppnå under den kommande femårsperioden medan handlingsplanerna är rekommendationer för hur man bör agera för att målen ska kunna uppnås.

Målen och handlingsplanerna beskriver vår minsta gemensamma nämnare, men självklart står det varje uppfödare fritt att sätta upp högre mål och hårdare krav för det egna avelsarbetet.

Handlingsplanerna för uppfödare och hanhundsägare nedan är desamma som presenteras under punkt "2 Avelsrekommendationer", men presenterade här med koppling till det avsedda målet.

De mål och handlingsplaner som definieras i detta dokument prioriteras vid behov enligt ordningen: 1) Population 2) Hälsa 3) Vardagsmentalitet 4) Funktionsegenskaper 5) Exteriör

Mål (vad vi ska uppnå) under RAS-perioden	Handlingsplan uppfödare/hanhundsägare	Handlingsplan klubben
Population & avelsstruktur		
Långsiktigt mål: Rhodesian ridgeback ska ha en bred avelsbas som ger goda förutsättningar att bedriva avelsurval för, från tid till annan, rasen önskvärda egenskaper.		
<p>#1 Användningen av nya individer i avel ska öka.</p> <p><i>Under perioden 2020–2022 var andelen nya avelshanar 47 % och andelen nya avelstikar 65 %.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Antalet kullar per avelsdjur bör hållas nere. Istället för att en enskild hund används upprepade gånger i avel bör oanvända individer (t.ex kullsyskon och avkommor) nyttjas i aveln. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör fortsätta informera uppfödare och hanhundsägare om vikten av bevarande av genetisk variation, t.ex via hemsida, i medlemstidning och genom tillhandahållande av föreläsningar i ämnet.
<p>#2 Överanvändning av enskilda individer och/eller familjegrupper ska minska.</p> <p><i>Under perioden 2020–2022 var andelen hundar som överskridit rekommenderat antal avkommor 4 % avelshanar och 0 % avelstikar.</i></p> <p><i>Under perioden 2020–2022 var andelen hundar som överskridit rekommenderat antal barnbarn 7 % avelshanar och 2 % avelstikar.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ett enskilt avelsdjur bör inte ha fler än 40 avkommor eller 80 barnbarn i Sverige. • Ett enskilt avelsdjur bör inte ha fler än 20 avkommor, eller två kullar om kullstorleken överskrider 8 valpar, innan avkommorna har uppnått 24 månaders ålder och deras hälsa och mentalitet har utvärderats (bl.a har genomfört HD-/ED-röntgen och startat vid BPH). • En genomförd avelskombination eller närbesläktade avelskombinationer bör inte upprepas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör uppdatera funktionen "provparning" på SRRS hemsida så att antal svenskregistrerade avkommor och barnbarn per avelsdjur presenteras. • Klubben bör arbeta för att "Släktskapsindex" (Kinship Coefficient) införs som ett verktyg i avelsarbetet för rhodesian ridgeback.

Mål (vad vi ska uppnå) under RAS-perioden	Handlingsplan uppfödare/hanhundsägare	Handlingsplan klubben
	<ul style="list-style-type: none"> • Importerade avelsdjur bör ha låg grad av släktskap med den svenska populationen. 	
<p>#3 Den stamtavleberäknade inavelsgraden hos populationen ska inte öka.</p> <p><i>Under perioden 2020–2022 var den stamtavleberäknade genomsnittliga inavelsgraden 0,7 %.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Valpkullens inavelsgrad bör inte överstiga 1 % beräknat på fem generationers stamtavla. • Valpkull med inavelsgrad över 1 % bör endast förekomma i undantagsfall, och då inte överstiga 3,1 % beräknat på fem generationers stamtavla. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör uppdatera funktionen "provparning" på SRRS hemsida så att en valpkulls inavelsgrad presenteras över fler än fem generationers stamtavla.
<p>#4 Generationsintervallet hos den svenska populationen ska inte minska.</p> <p><i>Under perioden 2010–2019 var det genomsnittliga generationsintervallet för svenskfödda hundar 5,7 år enligt Geneticas "Lathunden".</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Avelsdjur bör ha uppnått minst 30 månaders ålder vid parningstillfället. Det är dock önskvärt att vänta med avelsdebuten tills hunden har passerat 36 månader (3 år) eller gärna ännu längre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör fortsätta informera uppfödare och hanhundsägare om de genetiska och hälsomässiga fördelarna med att använda något äldre förstagsdjur i avel.
<p>#5 Andelen kastrationer av icke medicinska skäl ska minska.</p> <p><i>Av hundarna födda 2015–2019 har 28 % av hanarna och 15 % av tikarna kastrerats kirurgiskt före tre års ålder.</i></p> <p><i>Av hundarna födda 2010–2014 har 53 % av hanarna och 40 % av tikarna kastrerats kirurgiskt före åtta års ålder.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hund (såväl hane som tik) bör inte kastreras annat än i syfte att lindra eller bota sjukdom. • Uppfödare bör före överlåtelse av hund försäkra sig om att potentiella valpköpare är väl införstådda med rasens fysiska och mentala egenskaper och behov samt informera om kastrationens möjliga negativa effekter både för individen och för rasen som helhet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör fortsätta tillhandahålla information om rasens fysiska och mentala egenskaper och behov så att presumtiva köpare kan säkerställa att deras förutsättningar är de rätta för en rhodesian ridgeback. • Klubben bör fortsätta tillhandahålla faktabaserad information om kastrationens möjliga negativa effekter som kan distribueras av uppfödare till valpköpare. • Klubben bör, via SRRS årliga hälsoenkät, fortsätta följa upp andelen kastrerade hundar samt av vilka orsaker som kastration sker.
<p>#6 Andelen rapporterade "Data om Valpkull" ska uppgå till minst 90 %.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppfödare bör skicka in "Data om valpkull" till SRRS för dokumentation i SRRS Avelsregister innan valpkullen uppnått 12 veckors ålder. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör fortsätta att informera uppfödare om värdet av att skicka in "Data om valpkull" via t.ex hemsida, sociala medier och i "avelssamtal" med nya uppfödare.
<p>Funktionsegenskaper</p> <p>Långsiktigt mål: Rhodesian ridgeback ska vara en hundras med utmärkt förmåga att spåra vilt.</p>		
<p>#7 Andelen svenskfödda hundar som startat vid officiellt anlagsprov i viltspår ska uppgå till minst 20 %.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppfödare bör aktivt verka för att hundägare låter sina hundar starta vid officiellt anlagsprov i viltspår. Exempel på att "aktivt verka för" kan vara att: <ul style="list-style-type: none"> - anordna "prova-på-viltspår" i samband med valp- eller kennelträffar. - uppmuntra valpköparna att delta i SRRS viltspårsaktiviteter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör uppmuntra till deltagande vid viltspårprov vilket t.ex kan göras genom att: <ul style="list-style-type: none"> - fortsätta anordna prova-på-tillfällen och viltspårkurser. - fortsätta tillhandahålla klubbens årliga inofficiella viltspårlista. - fortsätta tillhandahålla SRRS årliga inofficiella viltspårsmästerskap.

Mål (vad vi ska uppnå) under RAS-perioden	Handlingsplan uppfödare/hanhundsägare	Handlingsplan klubben
<p>#8 Kunskapen om för rasen lämpliga jaktliga användningsområden i Sverige bör öka.</p>	<p>Ej applicerbart.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör undersöka vilka jaktegenskaper som kan ses hos den del av den svenska populationen som används vid jakt och försöka identifiera likheter och skillnader mellan individer inom rasen.
<p>Vardagsmentalitet</p> <p>Långsiktigt mål: Rhodesian ridgeback ska vara en mentalt trygg hundras som, med för rasen och individen lämplig aktivering och träning, är en väl fungerande sällskapshund för den aktiva hundägaren samtidigt som rasens mentala särdrag finns bevarade.</p>		
<p>#9 Andelen svenskfödda hundar som startat vid BPH ska uppgå till minst 60%.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppfödare bör aktivt verka för att valpköpare låter sina hundar delta vid officiell Beteende- och Personlighetbeskrivning Hund (BPH). <p>Exempel på att "aktivt verka för" kan vara att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informera valpköparen, både vid första kontakt och vid leveranstillfället, om värdet av att låta hunden delta vid BPH. - boka ett gemensamt BPH-tillfälle för hela kullen alternativt vid behov hjälpa valpköparna att boka tid för BPH. - lämna ett ekonomiskt bidrag till valpköparen, som täcker hela eller del av BPH-avgiften, när hundens BPH-resultat finns registrerat hos SKK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör fortsätta tillhandahålla information om BPH och dess syfte via t.ex hemsida, medlemstidning och välkomstbroschyr till nya medlemmar. • Klubben bör fortsätta att vid avelssamtal med nya uppfödare informera om BPH, syftet med att beskriva hela kullar samt bistå med information om hur man bokar BPH för sin valpkull.
<p>#10 Andelen svenskregistrerade föräldradjur, till svenskfödda kullar, som startat vid BPH ska i genomsnitt inte understiga 95 %.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Svenskregistrerade avelsdjur bör ha startat vid BPH före parning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör fortsätta att, via klubbens valphänvisning, informera om huruvida en hänvisad valpkulls föräldrar har startat vid BPH.
<p>#11 Öka andelen hundar som uppvisar trygghet i umgänge med okända människor (social trygghet) och i icke-sociala situationer (miljötrygghet).</p> <p><i>För beteendevariation avseende hundar födda 2015–2019 se andel hundar med värde över 3 i spindeldiagrammets axel 1c, 1d, 1e, 4c, 4d, 5a, 5b, 6b, 6c, 7a och 8a (sidan 18 i detta dokument).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • En avelskombination bör ha förutsättningar att ge avkommor med högre grad av social trygghet och miljötrygghet än medelvärdet för rasen. Här används med fördel mentalindex baserat på BPH som verktyg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör fortsätta att, via klubbens hemsida, tillhandahålla funktionen "provparning" där användare kan se kullindex för såväl en presumtiv som existerande valpkull. • Klubben bör tillhandahålla föreläsningar om mentalindex som avelsverktyg. • Klubben bör informera om mentalindex i samband med "avelssamtal" med nya uppfödare.

Hälsa

Långsiktigt mål: Rhodesian ridgeback ska vara en fysiskt frisk och sund hundras med låg förekomst av genetiskt betingade sjukdomar och defekter.

#12 Minska frekvensen av de vanligaste förekommande hälsobesvären inom rasen.

- **Mag-/tarmbesvär**
- **Hudbesvär**
- **Öronbesvär**
- **Tumörsjukdomar**

Avseende 3-åriga hundar födda 2015-2019 respektive 8-åriga hundar födda 2010-2014 har:

Mag-/tarmbesvär drabbat 14 % av 3-åringarna och 23 % av 8-åringarna.

Hudbesvär drabbat 20 % av 3-åringarna och 30 % av 8-åringarna.

Öronbesvär drabbat 32 % av 3-åringarna och 35 % av 8-åringarna.

Tumörsjukdom drabbat 22 % av 8-åringarna.

- Avelsdjur ska vara fria från medfödda defekter och återkommande (kroniska) hälsobesvär, och ska inte kräva någon form av specialkost, kontinuerlig behandling, ingrepp eller liknande för att vara symptomfri.
- Avelskombination bör undvikas där båda avelsdjuren, utifrån tillgänglig information om dem själva och deras släktingar (t.ex föräldrar, syskon och avkommor), kan misstänkas bära anlag för samma eller närliggande sjukdom eller defekt.
- Uppfödare bör rapportera till SRRS Avelsregister om uppfödd hund (valp eller vuxen) har drabbats av allvarlig, kronisk och/eller möjligt ärftlig sjukdom eller defekt samt om hunden har avlidit.
- Uppfödare bör efterfråga information från SRRS Avelsregister inför en tilltänkt parningskombination.
- Klubben bör fortsätta att årligen samla in en hälsoenkät för hundar som fyllt tre respektive åtta år och tillgängliggöra resultatet av densamma för medlemmarna.
- Klubben bör fortsätta dokumentera hundar som drabbas av kroniska och/eller allvarliga hälsobesvär i SRRS Avelsregister.
- Klubben bör fortsätta att uppmuntra uppfödare och hundägare att skicka in information om hundar som drabbats av hälsobesvär till SRRS Avelsregister.

#13 Andelen hundar med kliniska besvär relaterat till höfter och armbågar ska inte öka.

Av hundarna födda 2010-2014 har <1 % av hundarna drabbats av kliniska besvär relaterat till höfter eller armbågar.

- Avelsdjur bör ha ED grad 0 (ua) eller motsvarande.
- Avelsdjur bör ha HD grad A, B, C eller motsvarande.
- Avelsdjur med HD grad C bör:
 - ha röntgenresultatet avläst i Sverige.
 - kombineras med hund som är avläst med HD grad A i Sverige.
 - ha maximalt 20 avkommor eller två kullar om kullstorleken överskrider 8 valpar.
 - ha känd HD-status hos minst 75 % av avkommorna, när sådana finns, innan ny parning sker.
- Klubben bör fortsätta att följa upp andelen hundar med kliniska besvär relaterat till höftleder och armbågsleder via t.ex försäkringsstatistik och SRRS årliga hälsoenkät.

<p>#14 Andelen svenskfödda hundar med officiell HD-status och ED-status ska i genomsnitt uppgå till minst 65 %.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppfödare bör aktivt verka för att valpköpare låter röntga sina hundars höftleder och armbågsleder och att resultatet registreras hos SKK. <p>Exempel på att "aktivt verka för" kan vara att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informera valpköparen, både vid första kontakt och vid leveranstillfället, om värdet av att låta HD-/ED-röntga hunden. - hålla löpande kontakt med valpköparna, gärna både via personlig kommunikation som t.ex telefonsamtal och via allmänna kommunikationsvägar som t.ex en kull-gemensam grupp på sociala medier. - boka ett gemensamt röntgentillfälle för hela kullen alternativt vid behov hjälpa valpköparna att boka tid hos veterinär för HD-/ED-röntgen samt avläsning hos SKK. - lämna ett ekonomiskt bidrag till valpköparen, som täcker hela eller delar av röntgenkostnaden, när hundens röntgenresultat finns registrerat hos SKK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör fortsätta tillhandahålla information om röntgen av höftleder och armbågsleder samt dess syfte t.ex via klubbens hemsida och välkomstbroschyr till nya medlemmar. • Klubben bör fortsätta att vid avelssamtal med nya uppfödare informera om syftet med att ledröntga hela kullar. • Klubben bör fortsätta att följa upp orsaker till att röntgen inte genomförs, t.ex via SRRS årliga hälsoenkät.
<p>#15 Andelen hundar med kliniska besvär till följd av medfödda förändringar i ryggraden ska minska.</p> <p><i>Av hundarna födda 2010-2014 har cirka 12 % av 8-åringarna drabbats av ryggbesvär.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ej applicerbart. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör arbeta för införande av SKKs hälsoprogram på nivå 1 för rygg (LTV, spondylos & VA) hos rhodesian ridgeback. • Klubben bör fortsätta att följa upp andelen hundar med kliniska besvär relaterat till ryggen via t.ex försäkringsstatistik och SRRS årliga hälsoenkät.
<p>#16 Andelen födda hundar med Dermoid Sinus ska inte öka.</p> <p><i>Av hundarna födda 2020–2022 har cirka 2 % av hundarna fötts med Dermoid Sinus.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Avelskombination där båda föräldrarna tidigare har gett avkomma med Dermoid Sinus bör undvikas. • Ridgebärande hund som genom genest är bekräftad homozygot (R/R) för ridgeanlaget bör vid avel kombineras med ridgebärande hund som före parning är bekräftad genetisk heterozygot (R/r) alternativt hund som är genetiskt ridgelös (r/r). 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör, via "Data Om Valpkull", fortsätta samla in information om hundar födda med Dermoid Sinus för dokumentation i SRRS Avelsregister. • Klubben bör undersöka möjligheten att delta i en forskningsstudie med syfte att identifiera den genetiska orsaken till Dermoid Sinus.
<p>#17 Svarsfrekvensen för SRRS hälsoenkät ska uppgå till minst 60 % för 3-åriga hundar och 50 % för 8-åriga hundar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppfödare bör verka för att ägarregistrering sker i SKKs ägarregister för samtliga svenskägda hundar så att ägarerna kan nås av SRRS 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör fortsätta skicka ut riktad information om hälsoenkäten till ägare av berörda årskullar. • Klubben bör informera ridgebackägare om hälsoenkäten

	<p>informationsutskick om t.ex hälsoenkäter.</p> <p>Exempel på att "aktivt verka för" kan vara att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - låta valpköparen ägarregistrera valpen i samband med överlåtelsen. <ul style="list-style-type: none"> • Uppfödare bör aktivt verka för att valpköpare besvarar SRRS hälsoenkäter. <p>Exempel på att "aktivt verka för" kan vara att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informera valpköparen om hälsoenkäten, samt varför det är viktigt att den besvaras, innan och/eller i samband med leverans av hunden. - kontakta valpköparen personligen när hälsoenkäten finns tillgänglig och be att den fylls i samt vid behov bistå med hjälp att besvara enkäten. Om möjligt bör även valpköpare vars hund avlidit i för ung ålder kontaktas, då dessa hundar också är av mycket stort värde. 	<p>och dess syfte via t.ex hemsida, medlemstidning och sociala medier.</p>
<p>Exteriör</p> <p>Långsiktigt mål: Rhodesian ridgeback ska ha en sund exteriör utan överdrifter där dess helhetsintryck och rasspecifika särdrag finns bevarade samtidigt som exteriöra skillnader mellan individer ska främjas inom rasstandardens tolkningsutrymme.</p>		
<p>#18 Andelen ridgelösa hundar ska inte öka. <i>Av hundarna födda 2020–2022 är cirka 8 % av hundarna ridgelösa.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ridgelös hund som är genetiskt ridgelös (r/r) bör vid avel kombineras med ridgebärande hund som före parning är bekräftad genetisk homozygot (R/R) för ridgeanlaget. • Ridgelös hund som är genetisk heterozygot för ridgeanlaget (R/r) bör inte användas i avel eftersom det hos en sådan individ är okänt varför ridgen inte kommer till uttryck och spridning av detta anlag bör begränsas med hänsyn till rasstandardens. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör uppdatera SRRS hanhundshänvisning med information om hundens fenotyp avseende ridgen samt fortsätta tillhandahålla information om dess genotyp. • Klubben bör, via "Data Om Valpkull, fortsätta samla in information om ridgelösa hundar för dokumentation i SRRS Avelsregister.
<p>#19 Andelen hundar med ridgefel ska inte öka. <i>Av hundarna födda 2015–2022 har cirka 13 % av hundarna ridgefel.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hund med ridgefel (t.ex en krona eller extra virvlar) bör undvikas i avel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klubben bör, via "Data Om Valpkull, fortsätta samla in information om hundar med ridgefel för dokumentation i SRRS Avelsregister.

Foto: © Fredrik Santander

6. Referenslista

Agria Djurförsäkring. *Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Veterinärvård 2011–2016.* Hämtad 2019-06-17, <https://www.agriabreedersclub.se/hund/agria-breed-profiles>

Agria Djurförsäkring. *Rhodesian Ridgeback Agria Breed Profiles Liv 2011–2016.* Stockholm: Hämtad 2019-06-17, <https://www.agriabreedersclub.se/hund/agria-breed-profiles/>

Arensis, Mylda. *Bred to meet a need – the Ridgeback's adaptable history made him hunter and guard.* u.å.

Bannasch, Danika, Thomas Famula, Jonas Donner, Heidi Anderson, Leena Honkanen, Kevin Batchter, Noa Safra, et al. "The effect of inbreeding, body size and morphology on health in dog breeds." *Canine medicine and genetics* vol. 8,1 (2021): 12. <https://doi:10.1186/s40575-021-00111-4>

Costa, Linda. *The Rhodesian Ridgeback Pioneers.* Buderim, Qld: Kantara, 2004.

Drögemüller, Cord, Ute Philipp, Bianca Haase, Anne-Rose Günzel-Apel, Tosso Leeb Author Notes. "A Noncoding Melanophilin Gene (MLPH) SNP at the Splice Donor of Exon 1 Represents a Candidate Causal Mutation for Coat Color Dilution in Dogs." *Journal of Heredity* vol. 98,5 (2007): 468-476. <https://doi.org/10.1093/jhered/esm021>

Hawley, Thomas C., *The Rhodesian Ridgeback, The Origin, History and Standard.* Aliwal North: T.C Hawley, 1975.

Helgesen, David H., *The Definitive Rhodesian Ridgeback.* 2 uppl. Pitts Meadows: Anglo American Communication Consultants, 1991.

Hornak, Miroslav. "Ridge gene test: Its use and potential", *Genocan*, 2016. Hämtad 2023-08-11. <https://genocan.eu/wp-content/uploads/2022/08/The-ridge-gene-test.pdf>

Hornak, Miroslav, "Ridge predisposition", *GenoCan*, Hämtad 2023-08-15. <https://genocan.eu/product/ridge-predisposition>

Lundblad Olsson, Cornelia, Jessica Persson. "Kastration av Rhodesian Ridgeback", *Ridgeback-Nytt* nr 2 (2020).

Malm, Sofia, Freddy Fikse, Agneta Egenvall, Brenda N Bonnett, Lotta Gunnarsson, Åke Hedhammar, Erling Strandberg. "Association between radiographic assessment of hip status and subsequent incidence of veterinary care and mortality related to hip dysplasia in insured Swedish dogs." *Preventive veterinary medicine* vol. 93,2-3 (2010): 222-232. <https://doi:10.1016/j.prevetmed.2009.09.017>

Malm, Sofia, Åsa Lindholm. *Hundavel i teori och praktik.* Spånga: Svenska Kennelklubben, 2013.

Medved, Anna. "Genetic and phenotypic analysis of elbow dysplasia in four large Swedish dog breeds." Masteruppsats, *Sveriges Lantbruksuniversitet*, 2020. https://stud.epsilon.slu.se/16109/7/medved_a_200930.pdf

Murray, Janet. *The Rhodesian Ridgeback Indaba.* Yea, Vic.: J.N. Murray, 1989.

Mutwira, Roben. "Southern Rhodesian Wildlife Policy (1890–1953): A Question of Condoning Game Slaughter?" *Journal of Southern African Studies* 15, no. 2 (1989): 250–62. <http://www.jstor.org/stable/2636802>.

Nevo, Orit. *The Evolution of the Breed Standard.* RRWC 2004.

Nicholson, Peter, Janet Parker. *The Complete Rhodesian Ridgeback.* Letchworth: Ringpress Books Ltd, 1993.

Nordisk Kennel Union, *Breed Specific Instructions (BSI)* gällande från 2019-01-01. Hämtad 2023-04-09. <https://www.skk.se/globalassets/dokument/utstallning/sarskilda-rasspecifika-domaranvisningar-a7.pdf>

O'Neill, Dan G, Dave C Brodbelt, Rebecca Hodge, David B Church, Richard L Meeson. "Epidemiology and clinical management of elbow joint disease in dogs under primary veterinary care in the UK." *Canine medicine and genetics* vol. 7.1 (2020). <https://doi:10.1186/s40575-020-0080-5>

Oberbauer, Anita M, Janelle M Belanger, Thomas R Famula. "A Review of the Impact of Neuter Status on Expression of Inherited Conditions in Dogs." *Frontiers in veterinary science* vol. 6 (2019): 397. <https://doi.org/10.3389/fvets.2019.00397>

Sadler, Pauline. *The Rhodesian Ridgeback In Australia*. Karratha, W.A.: P. Sadler, 1992.

Salmon Hillbertz, Nicolette H C. "Inheritance of dermoid sinus in the Rhodesian ridgeback." *The Journal of small animal practice* vol. 46,2 (2005): 71-74. <https://doi.org/10.1111/j.1748-5827.2005.tb00295.x>

Salmon Hillbertz, Nicolette H C, Magnus Isaksson, Elinor K Karlsson, Eva Hellmén, Gerli Rosengren Pielberg, Peter Savolainen, et al. "Duplication of FGF3, FGF4, FGF19 and ORAOV1 causes hair ridge and predisposition to dermoid sinus in Ridgeback dogs." *Nature Genetics* 39 (2007): 1318–1320. <https://doi.org/10.1038/ng.2007.4>

Schmutz Sheila M., Tom G Berryere, Angela D Goldfinch. "TYRP1 and MC1R genotypes and their effects on coat color in dogs." *Mammalian genome: official journal of the International Mammalian Genome Society* vol. 13,7 (2002): 380-7. <https://doi.org/10.1007/s00335-001-2147-2>

Suomen Kennelliitto. Koiranet. <https://jalostus.kennelliitto.fi>

Suomen Ridgeback-yhdistys ry, "Rhodesiankoirien jalostuksen tavoiteohjelma vuosille 2023–2027", *Suomen Ridgeback-yhdistys ry*, Hämtad 2023-04-16, https://asiakas.kotisivukone.com/files/srbry.kotisivukone.com/JTO/Rhodesiankoirien_JTO_2023-2027.pdf

Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för treåriga hundar födda 2015–2019. Malmö: *Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige*, 2023. Hämtad: 2023-04-03, https://srrs.org/sites/default/files/documents/srrs_hals_oenkät_resultat_3år_2015-2019.pdf

Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, SRRS hälsoenkät för åttaåriga hundar födda 2010–2014. Malmö: *Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige*, 2023. Hämtad: 2023-04-03, https://srrs.org/sites/default/files/documents/srrs_hals_oenkät_resultat_8år_2010-2014.pdf

Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, "Rasspecifika Avelsstrategier", *Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige*. Hämtad 2023-09-07, <https://www.srrs.org/srrs/avel/rasspecifika-avelsstrategier>

Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige, "Revidering RAS 2023-2027", *Specialklubben Rhodesian Ridgeback Sverige*. Hämtad 2023-09-07, <https://www.srrs.org/srrs/avel-uppfodning/rasspecifika-avelsstrategier/revidering>

Svenska Kennelklubben, Avelsdata, Hämtad 2023-04-15. <https://hundar.skk.se/avelldata>

Svenska Kennelklubben, Armbågsledsdysplasi, ED, *Svenska Kennelklubben*. Hämtad 2023-04-15. <https://www.skk.se/sv/uppfodning/halsa/halsoprogram/armbagsledsdysplasi>

Svenska Kennelklubben, "HD-utredning slutrapport" (2019), *Svenska Kennelklubben*. Hämtad 2023-04-15. <https://www.skk.se/contentassets/2fcaf0d9245e43d19913576ca5ff8c80/hd-utredningens-slutrapport.pdf>

Svenska Kennelklubben, Höftledsdysplasi, HD, *Svenska Kennelklubben*. Hämtad 2023-04-15. <https://www.skk.se/sv/uppfodning/halsa/halsoprogram/kontroll-av-leder>

Svenska Kennelklubben. "Rasdata", raskod 679, totalregister. *Svenska Kennelklubben*. Hämtad 2023-01-08.

Svenska Kennelklubben. "Rasstandard Rhodesian Ridgeback". *Svenska Kennelklubben*, översättning fastställd av SKKs Standardkommitté 1998-03-25. Hämtad 2023-08-06. <https://www.skk.se/globalassets/dokument/rasstandarder/standard-rhodesian-ridgeback-fci146.pdf>

Svenska Kennelklubben, "Röntgen, Information om röntgenkontroll inom ramen för SKKs screeningprogram", *Svenska Kennelklubben*. Hämtad 2023-04-15. <https://www.skk.se/globalassets/dokument/uppfodning/broschyrer/rontgen-av-leder-hos-hund-a55.pdf>

Svenska Kennelklubben, "Utställnings- och championatregler, gäller från 2022-01-01 till 2023-12-31", avsnitt "Särskilda regler för utställningar", *Svenska Kennelklubben*. Hämtad 2023-04-09. <https://www.skk.se/globalassets/dokument/utstallning/utstallnings-och-championatregler-t35.pdf>

Winberg, Jessica. Import av hundar – en ökad smittrisk?. Studentarbete, *Sveriges Lantbruksuniversitet*, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, Djursjukvårdarprogrammet 2010:205. https://stud.epsilon.slu.se/1318/1/winberg_j_100609.pdf

Yordy, Jennifer, Cornelia Kraus, Jessica J Hayward, Michelle E White, Laura M Shannon, Kate E Creevy, Daniel E L Promislow, et al. "Body size, inbreeding, and lifespan in domestic dogs." *Conservation genetics* (Print) vol. 21,1 (2020): 137-148. <https://doi.org/10.1007/s10592-019-01240-x>

Foto: © Jenny Jurnelius

7. Bilagor

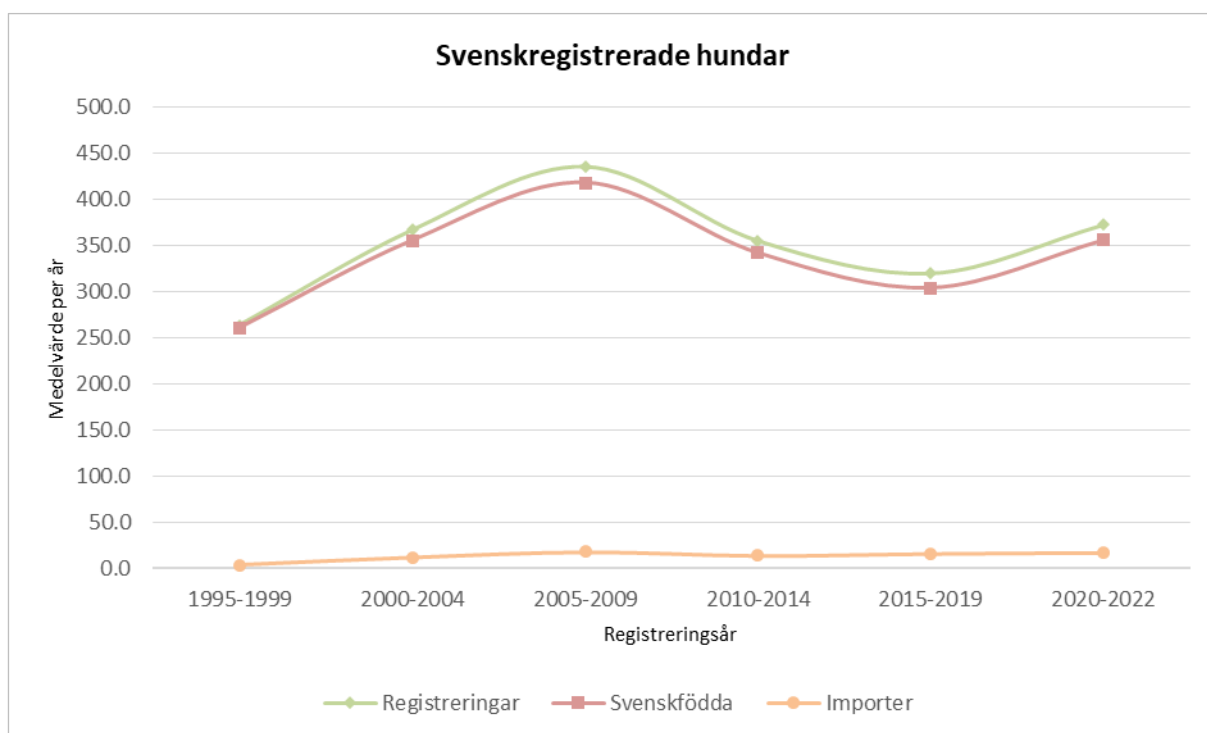
Bilaga 1 Registreringar

Svenska registreringar

Nedan presenteras antal svenskregistrerade rhodesian ridgebacks per registreringsperiod respektive födelseperiod.

Registreringar per registreringsperiod						
Registreringsår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Antal	1316	1836	2178	1774	1597	1117
varav hanar	646	927	1068	869	804	558
varav tikar	670	909	1110	905	793	559
Medel per år	263	367	436	355	319	372
Standardavvikelse	54,2	39,3	50,8	18,9	28,1	52,9

Svenskregistrerade rhodesian ridgebacks inklusive importer fördelat per registreringsperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Svenskregistrerade rhodesian ridgebacks i medeltal per födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Svenska import

Nedan presenteras antal svenskregistrerade importörer fördelat per registreringsperiod.

Importörer per registreringsperiod						
Registreringsår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Antal	15	61	89	67	79	51
varav hanar	8	24	33	25	39	23
varav tikar	7	37	56	42	40	28
Medel per år	3,0	12,2	17,8	13,4	15,8	17,0
Standardavvikelse	1,1	4,9	4,0	3,8	4,3	2,2

Svenskregistrerade importörer fördelat per registreringsperiod. Datakälla: SKKs rasdata med korrigeringar av SRRS.

Nedan presenteras importörernas härkomst fördelat per registreringsperiod.

Importörernas härkomst per registreringsperiod						
Registreringsår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Norden	3	44	52	41	37	24
Danmark	1	6	10	10	6	7
Finland	0	2	6	1	1	2
Norge	2	33	36	30	30	15
Europa	6	9	28	22	39	27
Frankrike	0	2	4	1	2	1
Italien	0	0	0	0	0	2
Lettland	0	0	0	0	1	3
Litauen	0	0	0	1	2	1
Nederländerna	1	0	4	0	3	0
Polen	0	0	2	0	2	4
Ryssland	0	0	0	4	14	5
Schweiz	0	0	1	0	1	1
Slovakien	0	0	1	3	3	1
Slovenien	0	0	0	0	0	1
Spanien	0	1	7	0	0	0
Storbritannien	5	5	6	2	2	0
Tjeckien	0	0	2	4	6	3
Tyskland	0	1	1	4	3	3
Ukraina	0	0	0	1	0	0
Ungern	0	0	0	2	0	2
Afrika	3	2	3	0	0	0
Sydafrika	3	2	3	0	0	0
Australien	2	5	5	2	2	0
Nordamerika	1	1	1	2	1	0
Kanada	0	0	1	0	0	0
USA	1	1	0	2	1	0
Sydamerika	0	0	0	0	0	0

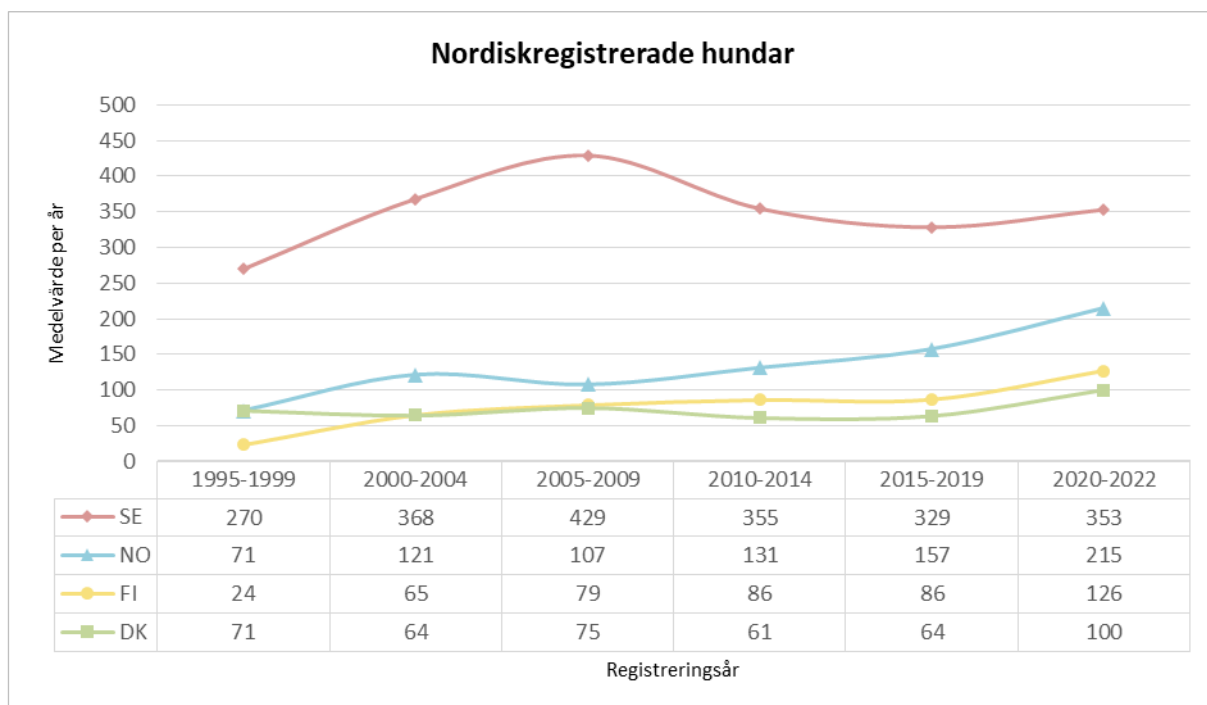
Importörernas härkomst fördelat per registreringsperiod. Datakälla: SKKs rasdata med korrigeringar av SRRS.

Nordiska registreringar

Nedan presenteras antal registreringar (inklusive import) i de nordiska länderna (Island undantaget) per registreringsperiod. Hundar som har exporterats/importerats inom Norden inkluderas en gång i respektive land.

Registrerade hundar i Norden		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Samtliga	Antal	2144	3087	3482	3162	3133	2440
	Medel per år	276	429	617	632	627	813
Sverige	Antal	1316	1836	2178	1774	1597	1111
	Medel per år	270	368	429	355	329	351
Danmark	Antal	355	321	374	304	318	300
	Medel per år	71	64	75	61	64	100
Norge	Antal	355	606	537	655	786	644
	Medel per år	71	121	107	131	157	215
Finland	Antal	118	324	393	429	432	379
	Medel per år	24	65	79	86	86	126

Nordiskregistrerade rhodesian ridgebacks inklusive import per registreringsperiod. Datakälla: Svenska Kennelklubben (www.skk.se), Danska Kennelklubben (www.dkk.dk) Norska Kennelklubben (www.nkk.no) och Finska Kennelklubben (www.kennelliitto.fi).

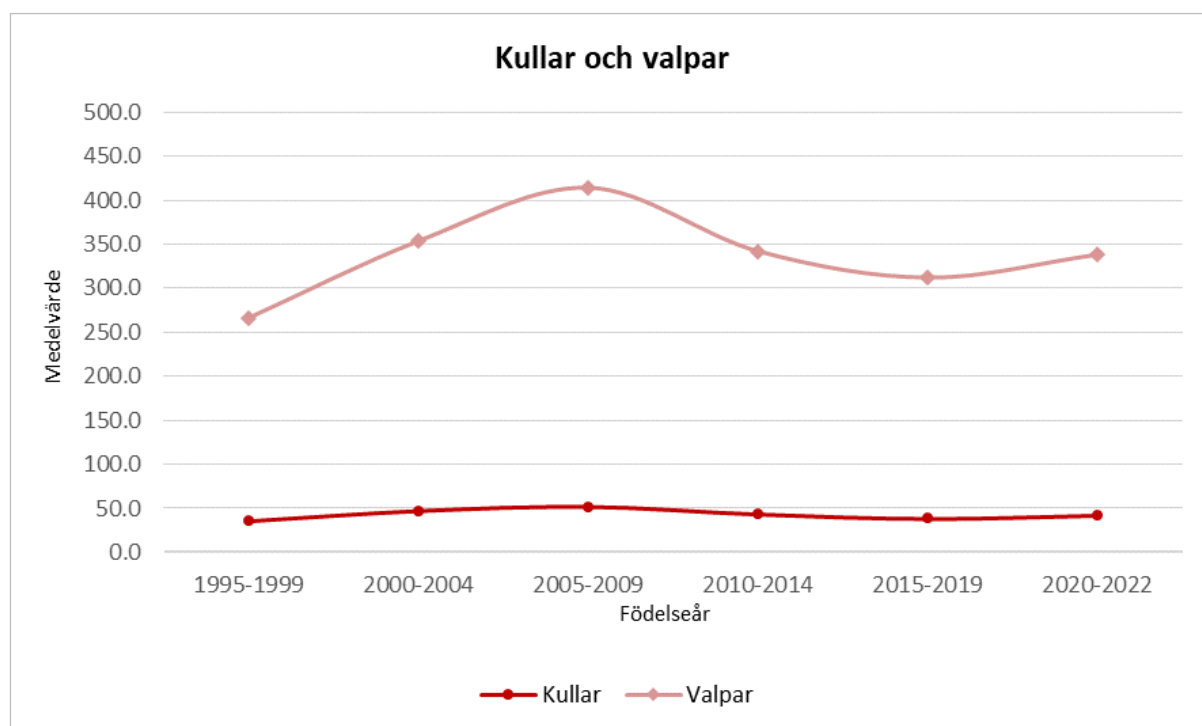
Genomsnittligt årligt antal registrerade rhodesian ridgebacks inklusive import per registreringsperiod. Datakälla: Svenska Kennelklubben (www.skk.se), Danska Kennelklubben (www.dkk.dk) Norska Kennelklubben (www.nkk.no) och Finska Kennelklubben (www.kennelliitto.fi).

Bilaga 2 Kullar och valpar

Nedan presenteras antal svenskfödda kullar och valpar fördelat per födelseperiod.

Födelseår		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Kullar	Antal	180	235	257	216	192	126
	Medel per år	36	47	51	43	38	42
	Standardavvikelse	7,0	5,5	3,4	3,1	2,4	8,6
Valpar	Antal	1332	1768	2069	1708	1559	1014
	varav hanar	655	902	1025	843	786	508
	varav tikar	677	866	1044	865	773	506
	Medel per år	266	354	414	342	312	338
	Standardavvikelse	57,9	49,9	41,1	18,2	12,8	74,6

Svenskregistrerade kullar och valpar fördelat per födelseperiod. Datakälla: SKKs rasdata med korrigeringar av SRRS.

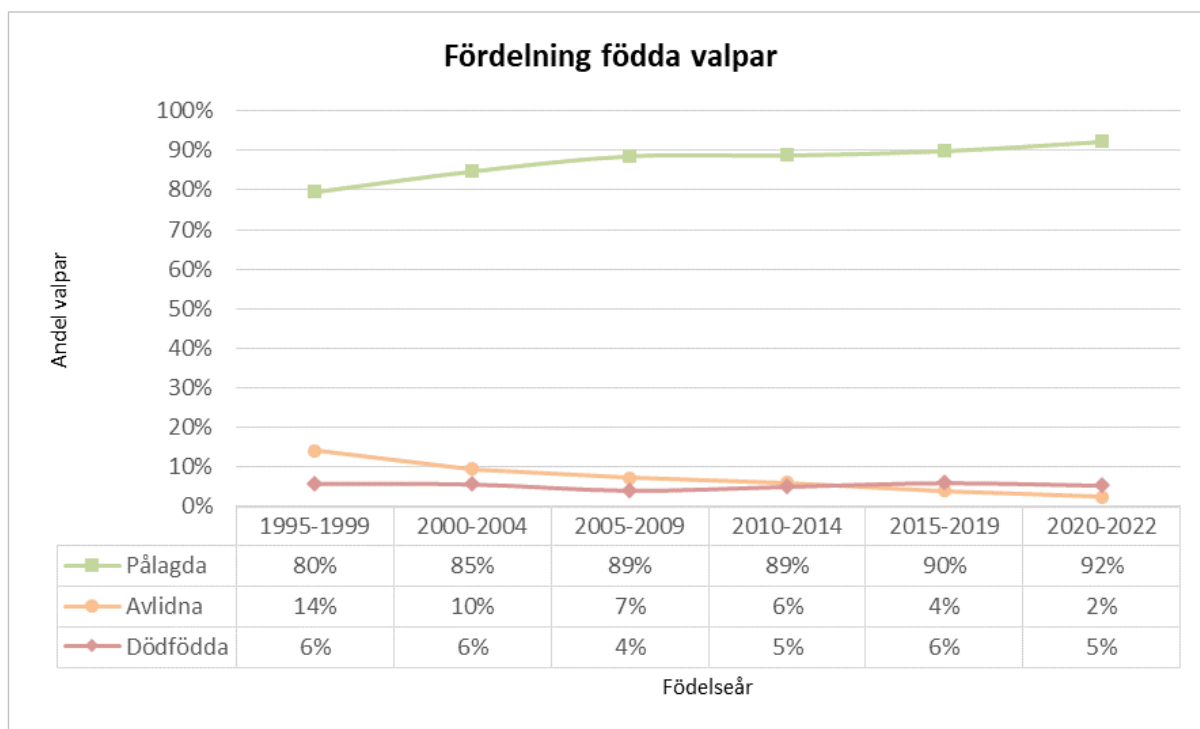
Svenskregistrerade kullar och valpar i medeltal per födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Nedan visas valpar för vilka "Data Om Valpkull" (DOV) har rapporterats av uppfödaren till SRRS avelsregister.

- Födda valpar avser totalt antal födda valpar i kullen (inklusive dödfödda och avlidna).
- Pålagda valpar avser antal levande valpar vid registreringstillfället (sedan 2001 måste samtliga levande valpar i en kull registreras i SKK).
- Avlidna avser valpar som fötts levande, men som avlidit eller avlivats innan registreringstillfället. Några orsaker till att valp avlider/avlivs kan vara svaghet, sjukdom, defekt eller skada. Historiskt avlivades valpar ibland även p.g.a exteriöra avvikelser, men idag är det mycket sällsynt.
- Dödfödda avser valpar som varit avlidna vid födseln.
- Oregistrerade valpar avser pålagda valpar som inte har registrerats hos SKK. Sedan år 2001 är varje uppfödare inom SKK-organisationen skyldig att registrera samtliga levande valpar vid registreringstillfället.

Valpar per födelseperiod		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Födda	Antal	1413	1965	2075	1671	1622	961
	Medel per år	283	393	415	334	324	320
	Std.avvikelse	67,5	51,9	31,6	25,9	28,9	80,3
Pålagda	Antal	1125	1667	1840	1485	1459	887
	Medel per år	225	333	368	297	929	296
	Std.avvikelse	59,4	48,6	31,2	17,7	23,1	71,8
Avlidna	Antal	200	187	152	102	66	23
	Medel per år	40	37	30	20	13	8
	Std.avvikelse	11,5	6,2	4,3	6,9	5,2	2,5
Dödfödda	Antal	82	111	83	84	97	51
	Medel per år	16	22	17	17	19	17
	Std.avvikelse	3,8	7,0	6,1	5,5	5,2	5,4
Oregistrerade	Antal	0	1	0	0	0	0
	Medel per år	0	0	0	0	0	0
	Std.avvikelse	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Födda valpar per födelseperiod för vilka "Data Om Valpkull" (DOV) har rapporterats av uppfödaren till SRRS. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Procentuell fördelning av födda valpar per födelseperiod. Datakälla: SRRS Avelsregister.

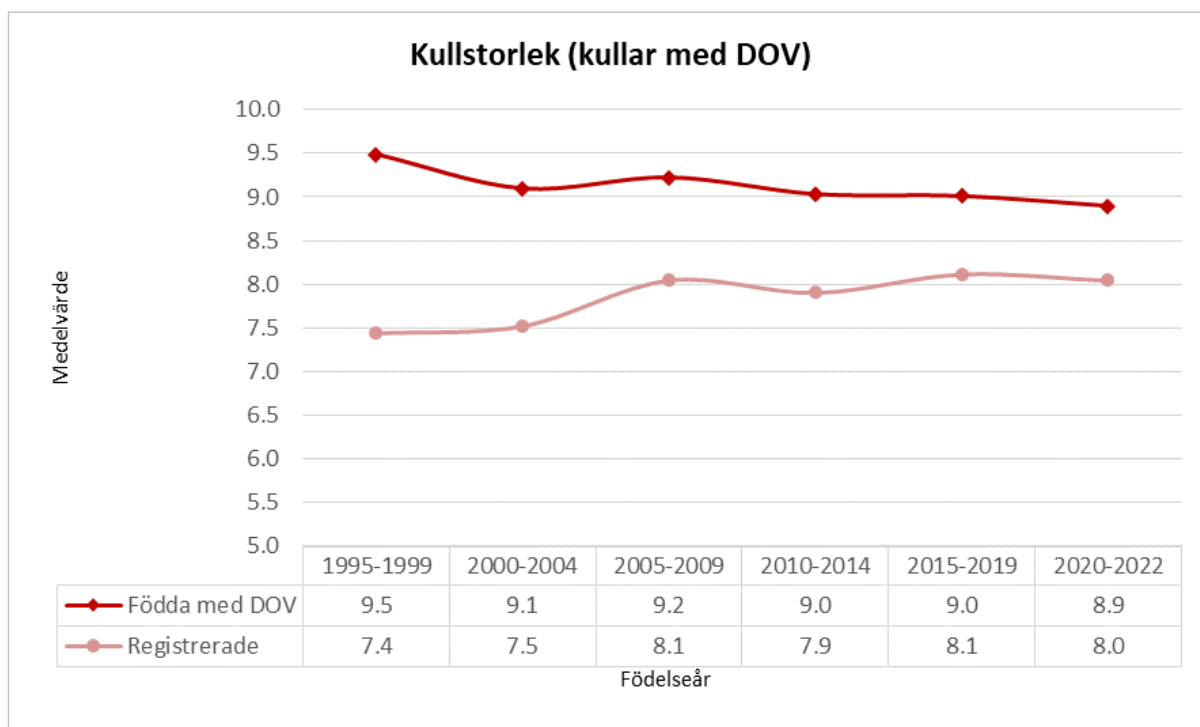
Kullstorlek

Nedan presenteras kullstorleken i svenskfödda valpkullar per födelseperiod.

Födda omfattar endast valpar för vilka "Data Om Valpkull" (DOV) har rapporterats av uppfödaren till SRRS avelsregister.

Valpar per födelseår		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Registrerade	Medel per år	7,4	7,5	8,1	7,9	8,1	8,0
	Std.avvikelse	2,4	2,5	2,8	2,8	2,9	3,0
Födda (med DOV)	Medel per år	9,5	9,1	9,2	9,0	9,0	8,9
	Std.avvikelse	2,5	2,4	2,7	3,0	3,0	3,0

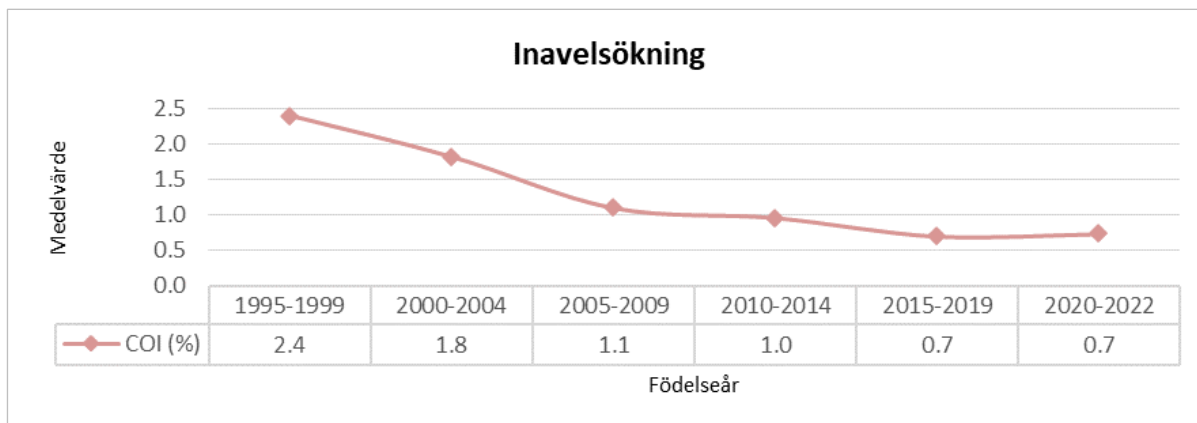
Kullstorlek i svenskfödda valpkullar per födelseperiod. DOV = "Data Om Valpkull" som rapporteras av uppfödarna till SRRS Avelsregister. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Kullstorlek i medeltal per födelseperiod för svenskfödda valpkullar. Sedan 2001 är antalet pålagda valpar detsamma som antal registrerade, dessförinnan kan mindre avvikelser med obetydlig statistisk påverkan förekomma. DOV = "Data Om Valpkull" som rapporteras av uppfödarna till SRRS Avelsregister. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Bilaga 3 Stamtavleberäknad inavelsökning

Nedan presenteras genomsnittlig stamtavleberäknad inavelsökning för hundar födda under respektive tidsperiod.

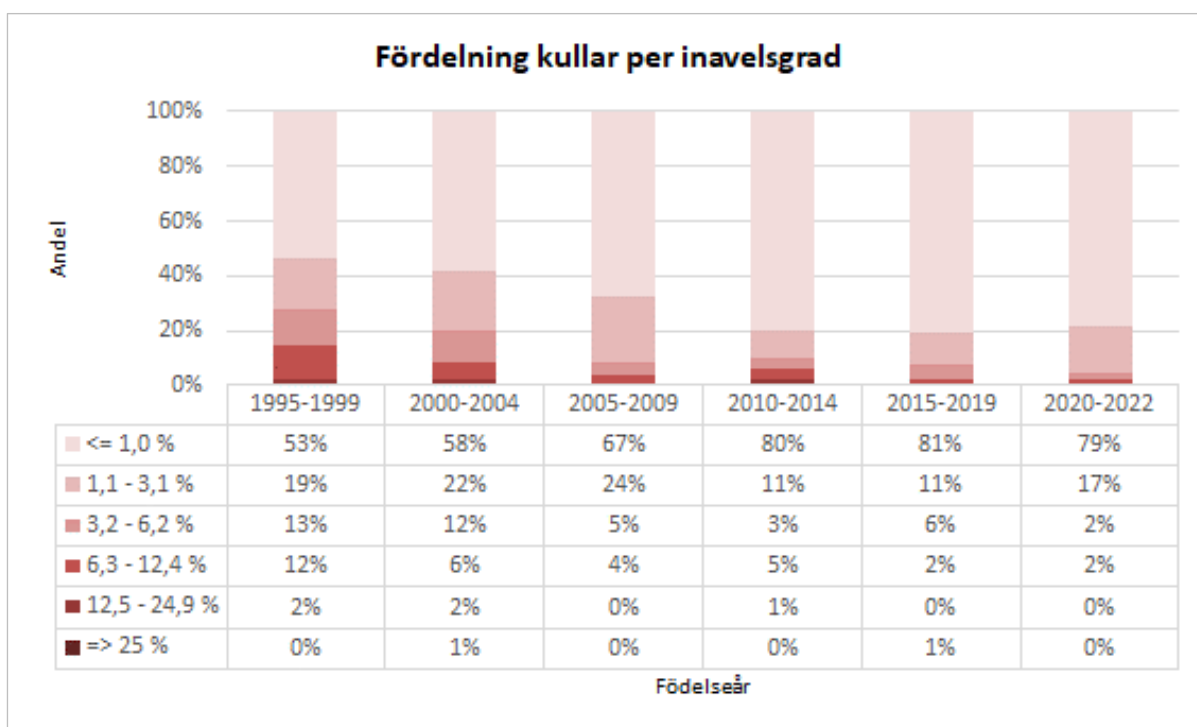
Genomsnittlig inavelsökning för svenskfödda valpar, beräknad på fem generationers stamtavla, fördelat per födelseperiod. Datakälla: SKK Avelsdata.

Av de 7 valpkullar födda 2015-2022 med en inavelsökning från 6,3 % och uppåt så finns det två kullar med en inavelsökning på 6,3 %, en kull med en inavelsökning på 6,4 % (tjuvparning), tre kullar med en inavelsökning på 9,9 % (samma kombination tre gånger) samt en kull med inavelsökning över 25 % (tjuvparning).

Stamtavleberäknad inavelsökning

Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Inavelsökning genomsnitt	2,4	1,8	1,1	1,0	0,7	0,7
0 % - 0,9 %	96 (53 %)	136 (58 %)	173 (67 %)	172 (80 %)	155 (81 %)	99 (79 %)
1,9 % - 3,1 %	34 (19 %)	51 (22 %)	62 (24 %)	23 (11 %)	22 (11 %)	21 (17 %)
3,2 % - 6,2 %	24 (13 %)	29 (12 %)	12 (5 %)	7 (3 %)	11 (6 %)	3 (2 %)
6,3 % - 12,4 %	22 (12 %)	13 (6 %)	10 (4 %)	10 (5 %)	3 (2 %)	3 (2 %)
12,5 % - 24,9 %	4 (2 %)	4 (2 %)	0 (0 %)	3 (1 %)	0 (0 %)	0 (0 %)
25,0 % +	0 (0 %)	2 (1 %)	0 (0 %)	1 (0 %)	1 (1 %)	0 (0 %)

Svenskfödda valpkullar fördelat per inavelsökning och födelseperiod. Datakälla: SKK Avelsdata.

Andel svenskfödda valpkullar fördelat per inavelsökning och födelseperiod. Inavelsökningen är beräknad på fem generationers stamtavla. Datakälla: SKKs Avelsdata.

Bilaga 4 Avelsdjursanvändning

Unika avelsdjur

Unika avelsdjur		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Avkommornas födelseår							
Kullar Antal		180	235	257	216	192	126
Hanar Antal		98	141	155	142	120	85
Tikar Antal		125	161	186	159	136	105

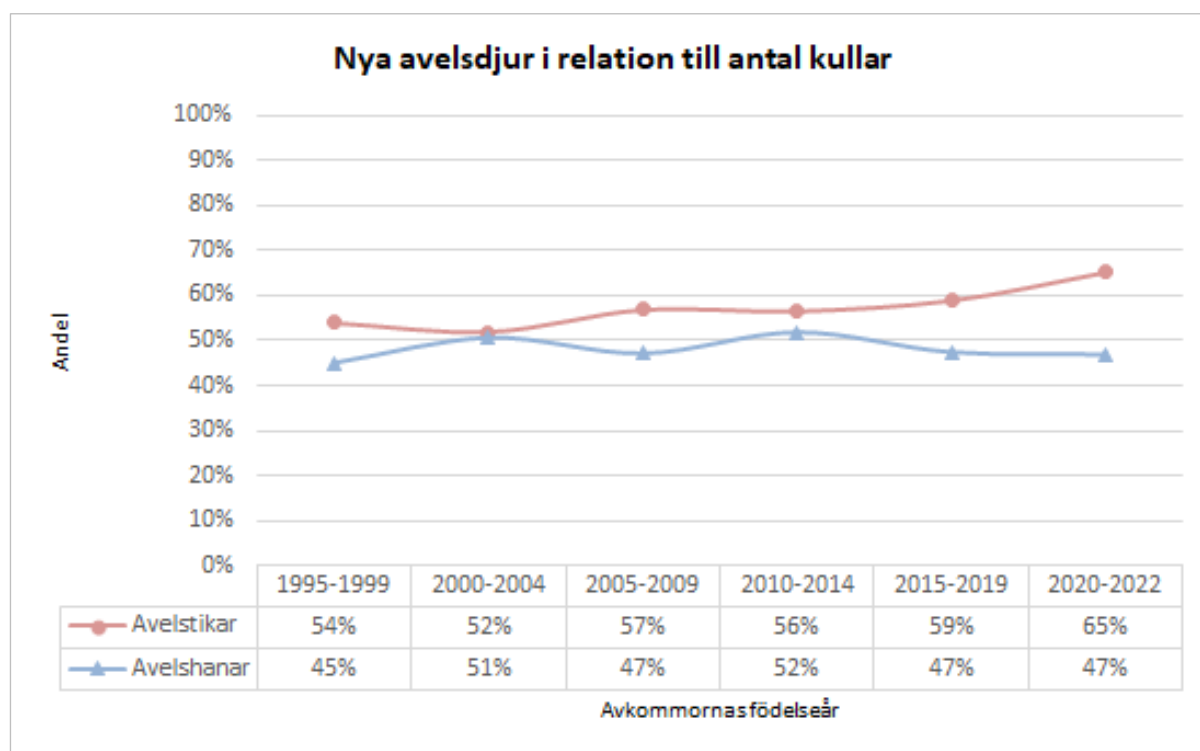
Unika hanar respektive tikar som använts i svensk avel fördelat per kullarnas födelseperiod. Ett avelsdjur inkluderas bara en gång per period men kan förekomma under flera perioder. Datakälla: SKK Rasdata.

Nya avelsdjur

Andelen nya avelsdjur i relation till antalet kullar ger ett mått på i hur stor utsträckning nya individer används i avel och därmed kan bidra till att bibehålla genetisk variation hos populationen. Med nya avelsdjur avses hund som inte har tidigare avkommor födda i Sverige. Den maximala potentialen (d.v.s 100%) innebär att varje avelsdjur endast skulle ha en valpkull.

Nya avelsdjur		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Avkommornas födelseår							
Kullar Antal		180	235	257	216	192	126
Hanar Antal		81	119	121	112	91	59
	Medel per år	16	24	24	22	18	20
	Standardavvikelse	4,2	5,5	4,7	2,1	3,4	4,1
	Andel av kullar	45 %	51 %	47 %	52 %	47 %	47 %
Tikar Antal		97	122	146	122	113	82
	Medel per år	20	24	29	24	23	27
	Standardavvikelse	5,5	4,8	5,0	2,1	4,4	7,8
	Andel av kullar	54 %	52 %	57 %	56 %	59 %	65 %

Nya hundar som används i svensk avel (förstagångsdjur) fördelat per kullarnas födelseperiod. Ett avelsdjur inkluderas bara en gång över alla perioder. Datakälla: SKK Rasdata.

Andel nya hundar som används i svensk avel (förstagångsdjur) i relation till antal svenskfödda valpkullar fördelat per kullarnas födelseperiod. Ett avelsdjur inkluderas bara en gång över alla perioder. Datakälla: SKK Rasdata.

Nyttjande av svenskt avelsmaterial

Nyttjandet av svenskt avelsmaterial visar hur stor andel av de hundar som föds upp i Sverige som i sin tur själva lämnar ett genetiskt bidrag till den svenska populationen. Merparten av hundarna födda 2020-2022 har ännu inte uppnått lägsta rekommenderade ålder för avelsdebut så andelen avelsdjur födda under denna period kan förväntas öka.

Svenskfödda hundar i avel		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Totalt	Antal svenskfödda	1332	1768	2069	1708	1559	1014
	Antal i avel	176	210	184	164	116	2
	Andel i avel	13%	12%	9%	10%	7%	0%
Hanar	Antal svenskfödda	655	902	1025	843	786	508
	Antal i avel	65	84	68	57	32	2
	Andel i avel	10 %	9 %	7 %	7 %	4 %	0 %
Tikar	Antal svenskfödda	677	866	1044	865	773	506
	Antal i avel	111	126	116	107	84	0
	Andel i avel	16%	15%	11%	12%	11%	0%

Svenskfödda hundar som använts i svensk avel fördelat per hundarnas födelseår. En individ inkluderas bara en gång över alla perioder. Datakälla: SKK Rasdata bearbetad av SRRS.

Avelsdjurens härkomst

Avelsdjurens härkomst visar födelseland för de hundar som uppfödarna valt som föräldrar till svenskfödda valpkullar.

Avelsdjurens härkomst		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Avkommornas födelseår							
Svenskfödda	175 (78 %)	232 (77 %)	265 (78 %)	221 (73 %)	181 (71 %)	147 (77 %)	
Importerade	22 (10 %)	24 (8 %)	33 (10 %)	31 (10 %)	28 (11 %)	22 (12 %)	
Utländska	26 (12 %)	46 (15 %)	43 (13 %)	49 (16 %)	47 (18 %)	21 (11 %)	

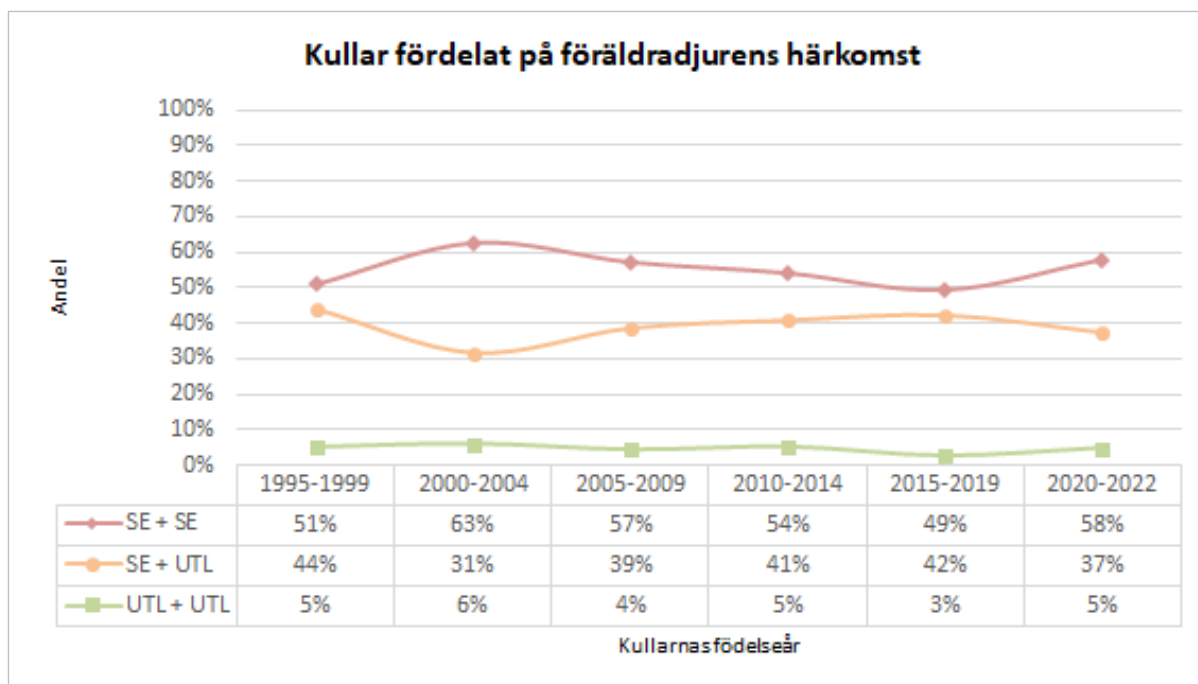
Avelsdjurens härkomst fördelat per avkommornas födelseperiod. Inom parentes visas andel avelsdjur i relation till antal unika avelsdjur. Importer = utländska hundar registrerade i Sverige, Utländska = utländska hundar ej registrerade i Sverige. Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

Avelsdjurens härkomst		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Avkommornas födelseår							
Sverige	175 (78 %)	232 (77 %)	265 (78 %)	221 (73 %)	181 (71 %)	147 (77 %)	
Norden (ej Sverige)	14 (6 %)	35 (12 %)	30 (9 %)	28 (9 %)	26 (10 %)	11 (6 %)	
Europa	15 (7 %)	17 (6 %)	27 (8 %)	37 (12 %)	41 (16 %)	29 (15 %)	
Australien	6 (3 %)	6 (2 %)	7 (2 %)	6 (2 %)	4 (2 %)	1 (1 %)	
Nordamerika	8 (4 %)	5 (2 %)	5 (1 %)	8 (3 %)	3 (1 %)	2 (1 %)	
Sydamerika	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	
Afrika	5 (2 %)	7 (2 %)	7 (2 %)	1 (0 %)	1 (0 %)	0 (0 %)	

Avelsdjurens härkomst fördelat per avkommornas födelseperiod. Inom parentes visas andel avelsdjur i relation till antal unika avelsdjur. Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

Kullar fördelat på föräldradsjurens härkomst		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Kullarnas födelseår							
Svenskfödd + Svenskfödd	92	147	147	117	95	73	
Svenskfödd + Utländsk	79	74	99	88	81	47	
Utländsk + Utländsk	9	14	11	11	5	6	

Kullar fördelat på kombinationer av föräldradsjur per kullarnas födelseperiod. Utländsk = Född i annat land än Sverige. Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

Andel kombinationer av föräldradjur i relation totalt antal kullar fördelat per kullarnas födelseperiod. SE = Svenskfödd, UTL = Utlandsfödd. Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

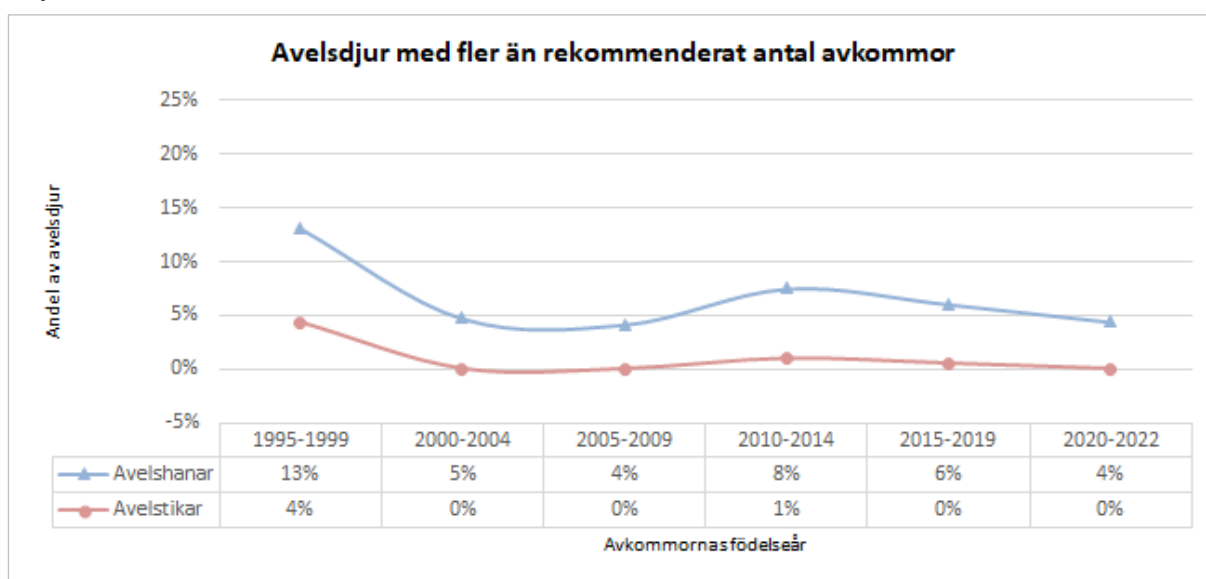
Avkommor per avelsdjur

En allmän rekommendation för mindre populationer är att ingen enskild hund under sin livstid bör ha fler avkommor än 10 % av antalet registreringar under en femårsperiod (cirka 1 generation hundar) eller det dubbla antalet barnbarn. Utifrån befintlig populationsstorlek rekommenderas ingen hund ha fler än totalt 40 avkommor i Sverige.

Avelsdjur med fler än 40 avkommor

Avkommornas födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Rek. max antal avkommor	30	40	50	40	40	40
Hanar Antal (andel)	14 (13 %)	8 (5 %)	8 (4 %)	13 (8 %)	10 (6 %)	5 (4 %)
Tikar Antal (andel)	6 (4 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (1 %)	1 (0 %)	0 (0 %)

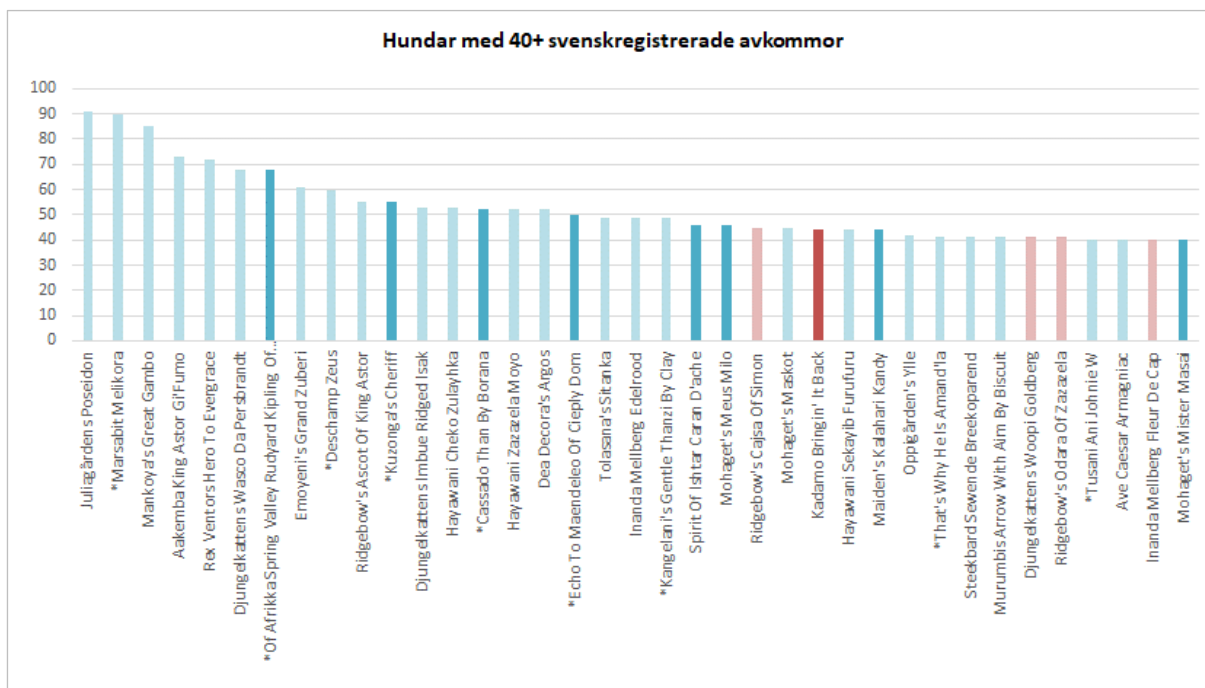
Avelsdjur med avkommor i Sverige (importer inkluderat) under den aktuella perioden och som har fler än rekommenderat maximala antal avkommor över alla perioder t.o.m aktuell period. Ett avelsdjur inkluderas bara en gång per period men kan förekomma under flera perioder. Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

Andel avelsdjur med avkommor i Sverige (importer inkluderat) under den aktuella perioden och som har fler än rekommenderat maximala antal avkommor över alla perioder t.o.m aktuell period. Ett avelsdjur inkluderas bara en gång per period men kan förekomma under flera perioder. Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

Hundar med 40+ avkomor

Nedanstående hundar har 40 eller fler avkomor i Sverige och har därmed uppnått eller överskridit rekommenderat maximala antal avkomor baserat på befintlig populationsstorlek.

Förteckning över hundar med 40 eller fler svenskregistrerade avkomor där den senaste avkomman är född fr.om 2005 t.o.m 2023-06-30. Blå staplar är hanar och röda är tikar. Mörka staplar är hundar vars senaste svenskregistrerade avkomma är födda för mindre än 5 år sedan (fr.om 2018). Hundar markerade med * är födda i annat land än Sverige. Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

Hundar med fler än 40 avkomor						
Regnr	Namn	Kön	Född	Första avkomma	Senaste avkomma	Antal avkomor
S30643/2001	Juliagårdens Poseidon	H	2001	2002	2014	91 (90)
S37140/87	Marsabit Melikora	H	1986	1988	2008	90 (88)
S58974/2000	Mankoya's Great Gambo	H	2000	2002	2015	85 (81)
S44288/95	Aakemba King Astor Gi'Fumo	H	1995	1997	2013	73 (67)
S56814/2002	Rex Ventors Hero To Evergrace	H	2002	2004	2010	72 (70)
S40255/2002	Djungelkattens Wasco Da Persbrandt	H	2002	2003	2012	68 (68)
SE53853/2012	Of Afrika Spring Valley Rudyard Kipling Of Courage	H	2011	2014	2021	68 (68)
S10248/2003	Emoyeni's Grand Zuberi	H	2002	2007	2017	61 (59)
S53885/97	Deschamp Zeus	H	1997	1999	2006	60 (60)
S54117/98	Ridgebow's Ascot Of King Astor	H	1998	2001	2007	55 (55)
DK15004/2005	Kuzonga's Cheriff	H	2005	2007	2020	55 (50)
S27617/93	Djungelkattens Imbue Ridged Isak	H	1993	1995	2010	53 (53)
S25977/2003	Hayawani Cheko Zulayhka	H	2003	2005	2010	53 (53)
SE47987/2012	Cassado Than By Borana	H	2012	2014	2022	52 (52)
S39688/99	Hayawani Zazazela Moyo	H	1999	2003	2007	52 (52)
S38422/2000	Dea Decora's Argos	H	2000	2003	2006	52 (50)
SE34099/2018	Echo To Maendeleo Of Cieply Dom	H	2018	2020	2023	50 (50)
S28289/2002	Tolasana's Sitanka	H	2002	2004	2009	49 (49)
S51059/2006	Inanda Mellberg Edelrood	H	2006	2008	2012	49 (49)
N05064/07	Kangelani's Gentle Thanzi By Clay	H	2007	2008	2012	49 (46)
S51145/2009	Spirit Of Ishtar Caran D'ache	H	2009	2011	2018	46 (46)
SE11755/2011	Mohaget's Meus Milo	H	2010	2013	2020	46 (45)
S27027/2000	Ridgebow's Cajsa Of Simon	T	2000	2002	2007	45 (45)
S31016/93	Mohaget's Maskot	H	1993	1995	2014	45 (45)
SE62014/2012	Kadamo Bringin' It Back	T	2012	2015	2019	44 (44)
S40796/2009	Hayawani Sekayib Furufuru	H	2009	2012	2015	44 (43)
S56726/2006	Maiden's Kalahari Kandy	H	2006	2011	2015	44 (41)

Hundar med fler än 40 avkomor						
Regnr	Namn	Kön	Född	Första avkomma	Senaste avkomma	Antal avkomor
S41902/98	Oppigården's Ylle	H	1998	2001	2005	42 (42)
S27469/2006	That's Why He Is Amand'la	H	2005	2007	2011	41 (41)
SE48792/2011	Steekbard Sewende Breekoparend	H	2011	2014	2015	41 (41)
S60174/2005	Murumbis Arrow With Aim By Biscuit	H	2005	2008	2010	41 (40)
S40259/2002	Djungelkattens Woopi Goldberg	T	2002	2005	2010	41 (41)
S51242/2007	Ridgebow's Odara Of Zazazela	T	2007	2009	2014	41 (41)
S13310/2006	Tusani Ani Johnie W	H	2005	2007	2011	40 (40)
SE50515/2011	Ave Caesar Armagniac	H	2011	2014	2017	40 (40)
S51064/2006	Inanda Mellberg Fleur De Cap	T	2006	2009	2013	40 (40)
SE21045/2012	Mohaget's Mister Masai	H	2012	2016	2020	40 (36)

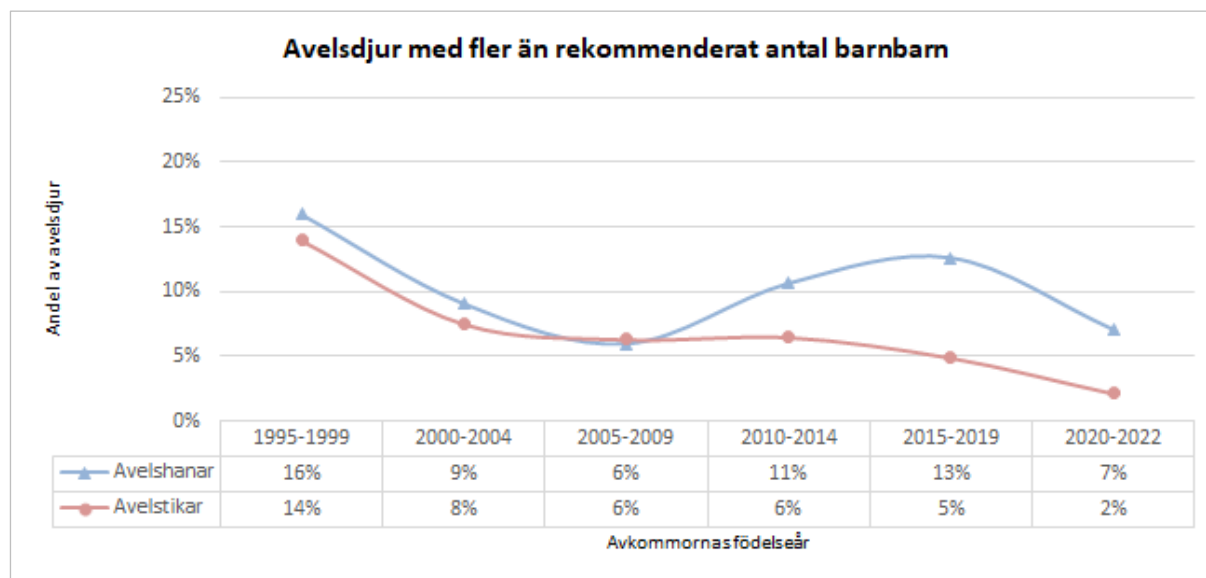
Förteckning över hundar med 40 eller fler svenskregistrerade avkomor där den senaste avkomman är född fr.om 2005 t.o.m 2023-06-30. I kolumnen "Avkomor" visas antal svenskfödda avkomor inom parentes. Gulmarkerade rader är hanar vars senaste svenskregistrerade avkomma är född för mindre än 5 år sedan (fr.om 2018). Datakälla: SKK Rasdata kompletterat av SRRS.

Barnbarn per avelsdjur

En allmän rekommendation för mindre populationer är att ingen enskild hund under sin livstid bör ha fler avkomor än 10 % av antalet registreringar under en femårsperiod (cirka 1 generation hundar) eller det dubbla antalet barnbarn. Utifrån befintlig populationsstorlek rekommenderas ingen hund ha fler än totalt 80 avkomor i Sverige.

Avelsdjur med fler än 80 barnbarn						
Barnbarnens födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Rek. max antal barnbarn	60	80	90	80	70	80
Hanar Antal (andel)	11 (11 %)	16 (11 %)	17 (11 %)	20 (14 %)	10 (8 %)	4 (5 %)
Tikar Antal (andel)	1 (1 %)	1 (1 %)	3 (2 %)	2 (1 %)	1 (1 %)	0 (0 %)

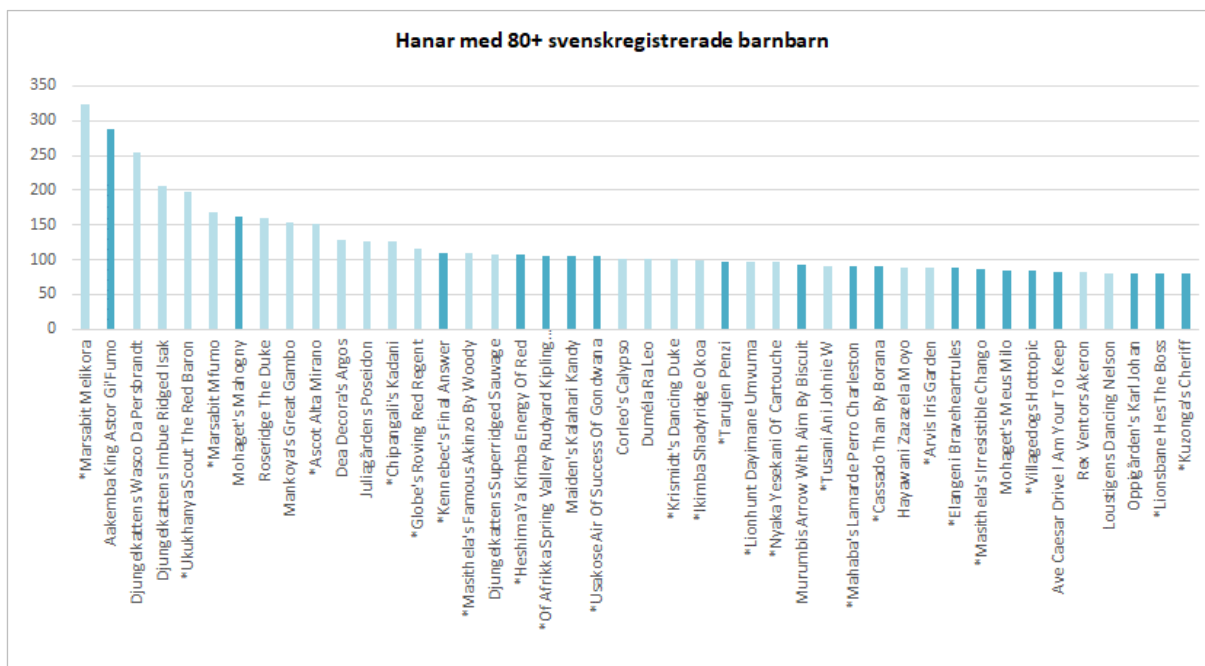
Avelsdjur med barnbarn i Sverige (importer inkluderat) under den aktuella perioden och som har fler än rekommenderat maximala antal barnbarn över alla perioder t.o.m aktuell period. Ett avelsdjur inkluderas bara en gång per period men kan förekomma under flera perioder. Datakälla: SKK Rasdata kompletterat av SRRS.

Andel avelsdjur med barnbarn i Sverige (importer inkluderat) under den aktuella perioden och som har fler än rekommenderat maximala antal barnbarn över alla perioder t.o.m aktuell period. Ett avelsdjur inkluderas bara en gång per period men kan förekomma under flera perioder. Datakälla: SKK Rasdata kompletterat av SRRS.

Hanhundar med 80+ barnbarn

Nedanstående hanar har 80 eller fler barnbarn i Sverige och har därmed uppnått eller överskridit rekommenderat maximala antal barnbarn baserat på befintlig populationsstorlek.

Förteckning över hanar med 80 eller fler svenskregistrerade barnbarn där det senaste barnbarnet är född fr.om 2010 t.o.m 2023-06-30. Mörkblå staplar är hanar vars senaste svenskregistrerade barnbarn är född för mindre än 5 år sedan (fr.om 2018). Hundar markerade med * är födda i annat land än Sverige. Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

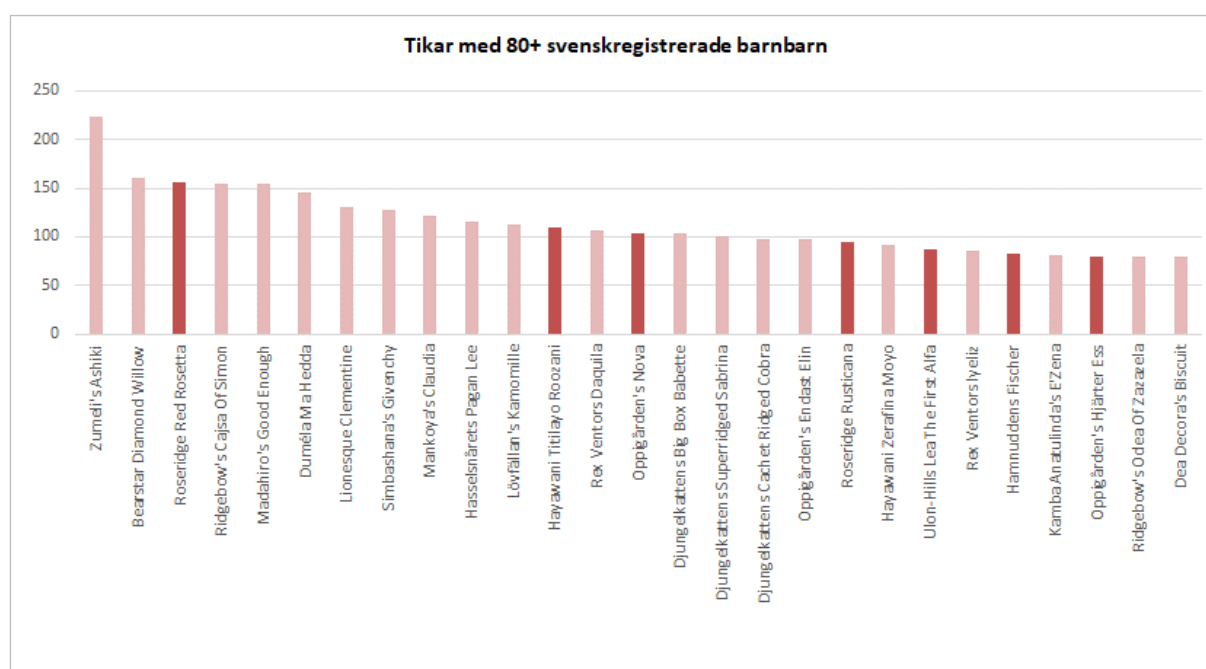
Hanar med 80 eller fler barnbarn						
Regnr	Namn	Kön	Född	Första barnbarn	Senaste barnbarn	Antal barnbarn
S37140/87	Marsabit Melikora	H	1986	1990	2015	324 (323)
S44288/95	Aakemba King Astor Gi'Fumo	H	1995	2000	2020	287 (286)
S40255/2002	Djungelkattens Wasco Da Persbrandt	H	2002	2006	2017	255 (248)
S27617/93	Djungelkattens Imbue Ridged Isak	H	1993	1998	2016	206 (201)
DK16304/2000	Ukukhanya Scout The Red Baron	H	2000	2003	2014	198 (196)
ANKCW1076430	Marsabit Mfumo	H	1989	1995	2013	168 (159)
S31021/93	Mohaget's Mahogny	H	1993	1996	2018	162 (162)
S13641/90	Roseridge The Duke	H	1989	1994	2014	160 (159)
S58974/2000	Mankoya's Great Gambo	H	2000	2005	2017	154 (146)
CMKURR247902/04	Ascot Alta Mirano	H	2002	2009	2015	152 (149)
S38422/2000	Dea Decora's Argos	H	2000	2006	2013	129 (128)
S30643/2001	Juliagårdens Poseidon	H	2001	2005	2016	126 (126)
ÖHZBRHR349	Chipangali's Kadani	H	1998	2004	2010	126 (123)
KUSACG70	Globe's Roving Red Regent	H	1990	1998	2014	116 (107)
AKCHP35700301	Kennebec's Final Answer	H	2009	2016	2022	110 (109)
N13843/01	Masithela's Famous Akinzo By Woody	H	2001	2005	2016	110 (105)
S30670/2000	Djungelkattens Superridged Sauvage	H	2000	2004	2014	108 (104)
KUSABV004976	Heshima Ya Kimba Energy Of Red	H	2003	2007	2020	107 (106)
SE53853/2012	Of Afrika Spring Valley Rudyard Kipling Of Courage	H	2011	2019	2022	105 (105)
S56726/2006	Maiden's Kalahari Kandy	H	2006	2014	2022	105 (105)
KUSACY004987	Usakose Air Of Success Of Gondwana	H	2006	2015	2020	105 (97)
S34084/98	Corleo's Calypso	H	1998	2002	2014	102 (101)
S59322/94	Duméla Ra Leo	H	1994	2003	2010	101 (100)
N02420/95	Krismid's Dancing Duke	H	1994	2000	2015	100 (97)
FIN28620/98	Ikimba Shadyridge Okoa	H	1998	2002	2015	98 (94)
FIN23581/05	Tarujen Penzi	H	2005	2013	2019	97 (96)
KUSABQ012991	Lionhunt Dayimane Umvuma	H	1999	2004	2010	96 (96)

Hanar med 80 eller fler barnbarn							
Regnr	Namn	Kön	Född	Första barnbarn	Senaste barnbarn	Antal barnbarn	
KUSABQ003084	Nyaka Yesekani Of Cartouche	H	1998	2010	2015	96 (95)	
S60174/2005	Murumbis Arrow With Aim By Biscuit	H	2005	2011	2018	92 (91)	
S13310/2006	Tusani Ani Johnie W	H	2005	2009	2015	91 (91)	
AKCHP28554901	Mahaba's Lamarde Perro Charleston	H	2007	2015	2020	91 (89)	
SE47987/2012	Cassado Than By Borana	H	2012	2019	2022	90 (90)	
S39688/99	Hayawani Zazazela Moyo	H	1999	2007	2014	89 (87)	
FIN30767/07	Arvis Iris Garden	H	2006	2011	2015	88 (88)	
S22982/2008	Elangeni Braveheartrules	H	2007	2013	2021	88 (79)	
N20300/02	Masithela's Irresistible Chango	H	2002	2007	2020	87 (76)	
SE11755/2011	Mohaget's Meus Milo	H	2010	2016	2023	84 (84)	
LOSH1036605	Villagedogs Hottopic	H	2008	2015	2022	84 (76)	
SE54140/2015	Ave Caesar Drive I Am Your To Keep	H	2015	2019	2023	83 (83)	
S17363/98	Rex Ventors Akeron	H	1998	2004	2016	83 (81)	
S57005/90	Loustigens Dancing Nelson	H	1990	1995	2010	80 (80)	
S66409/2007	Oppigården's Karl Johan	H	2007	2013	2020	80 (78)	
ANKC9100003647	Lionsbane Hes The Boss	H	2001	2010	2019	80 (78)	
DK15004/2005	Kuzonga's Cheriff	H	2005	2012	2023	80 (77)	

Förteckning över hanar med 80 eller fler svenskregistrerade barnbarn där det senaste barnbarnet är född fr.om 2010 t.o.m 2023-06-30. I kolumnen "Barnbarn" visas antal svenskfödda barnbarn inom parentes. Gulmarkerade rader är hanar vars senaste svenskregistrerade barnbarn är född för mindre än 5 år sedan (fr.om 2018). Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

Tikar med 80+ barnbarn

Nedanstående tikar har 80 eller fler barnbarn i Sverige och har därmed uppnått eller överskridit rekommenderat maximala antal barnbarn baserat på befintlig populationsstorlek.

Förteckning över tikar med 80 eller fler svenskregistrerade barnbarn där det senaste barnbarnet är född fr.om 2010 t.o.m 2023-06-30. Mörkröda staplar är tikar vars senaste svenskregistrerade barnbarn är född för mindre än 5 år sedan (fr.om 2018). Hundar markerade med * är födda i annat land än Sverige. Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

Tikar med 80 eller fler barnbarn						
Regnr	Namn	Kön	Född	Första barnbarn	Senaste barnbarn	Antal barnbarn
S33062/97	Zumeli's Ashiki	T	1996	2001	2012	223 (223)
S41561/96	Bearstar Diamond Willow	T	1996	2001	2011	161 (156)
S28720/2008	Roseridge Red Rosetta	T	2008	2013	2020	156 (151)
S27027/2000	Ridgebow's Cajsja Of Simon	T	2000	2006	2014	154 (154)
N20846/00	Madahiro's Good Enough	T	2000	2004	2011	154 (152)
S26951/2003	Duméla Ma Hedda	T	2003	2007	2015	145 (145)
S45019/2002	Lionesque Clementine	T	1999	2007	2013	131 (131)
S38623/92	Simbashana's Givenchy	T	1992	1997	2013	128 (119)
S42606/94	Mankoya's Claudia	T	1994	2001	2015	121 (117)
S20341/98	Hasselsnårets Pagan Lee	T	1998	2002	2014	116 (115)
S57512/96	Lövfällan's Kamomille	T	1996	2003	2012	112 (112)
S69800/2006	Hayawani Titilayo Roozani	T	2006	2012	2019	110 (108)
S27444/99	Rex Ventors Daquila	T	1999	2004	2010	106 (104)
S14759/2003	Oppigården's Nova	T	2003	2010	2020	104 (102)
S37462/88	Djungelkattens Big Box Babette	T	1988	1994	2014	104 (102)
S30675/2000	Djungelkattens Superridged Sabrina	T	2000	2005	2014	101 (101)
S44134/89	Djungelkattens Cachet Ridged Cobra	T	1989	1995	2010	98 (98)
S59072/96	Oppigården's Endast Elin	T	1996	2001	2010	97 (97)
S45519/2005	Roseridge Rusticana	T	2005	2010	2021	95 (94)
S39699/99	Hayawani Zerafina Moyo	T	1999	2005	2014	92 (90)
SE45811/2011	Ulon-Hills Lea The First Alfa	T	2011	2019	2023	87 (87)
S56621/2003	Rex Ventors Iyeliz	T	2003	2009	2017	86 (84)
S53208/2006	Hamnuddens Fischer	T	2006	2013	2021	82 (80)
N03052/02	Kamba Anatulinda's E'Zena	T	2002	2008	2013	81 (70)
SE14475/2011	Oppigården's Hjärter Ess	T	2011	2019	2022	80 (80)
S51243/2007	Ridgebow's Odea Of Zazazela	T	2007	2014	2017	80 (80)
S44343/2002	Dea Decora's Biscuit	T	2002	2008	2012	80 (79)

Förteckning över tikar med 80 eller fler svenskregistrerade barnbarn där det senaste barnbarnet är född fr.om 2010 t.o.m 2023-06-30. I kolumnen "Barnbarn" visas antal svenskfödda barnbarn inom parentes. Gulmarkerade rader är tikar vars senaste svenskregistrerade barnbarn är född för mindre än 5 år sedan (fr.om 2018). Datakälla: SKK Rasdata kompletterad av SRRS.

Bilaga 5 Parning och valpning

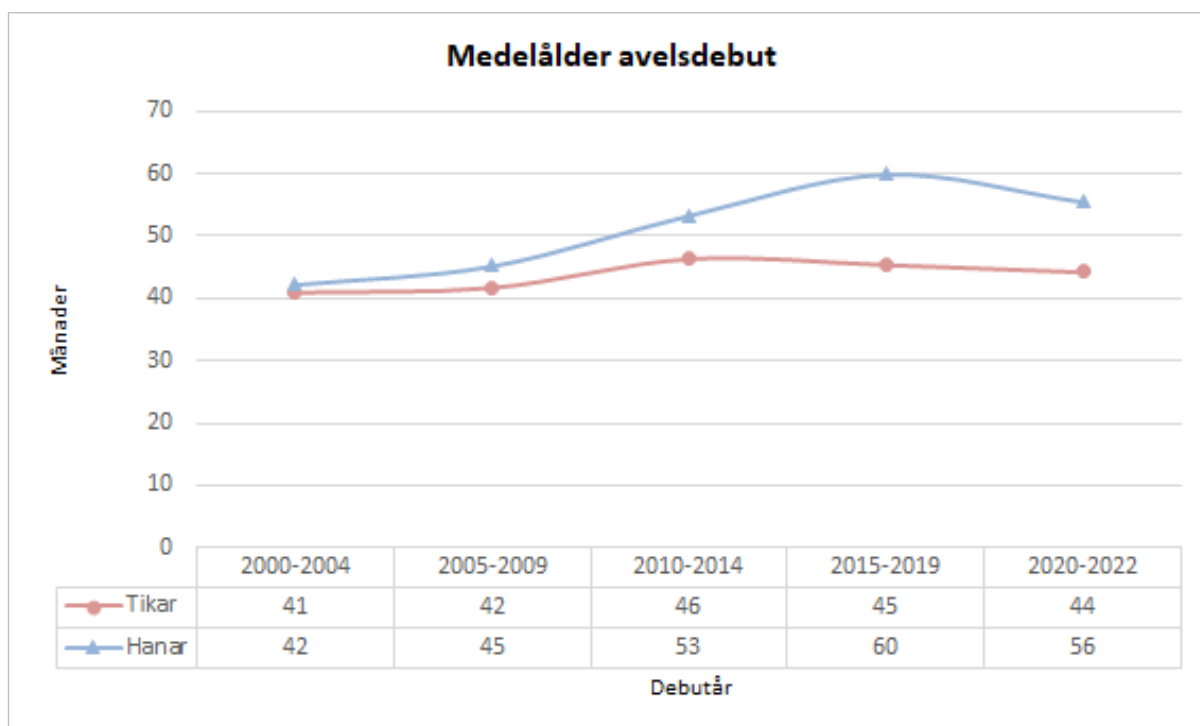
Ålder vid avelsdebut

En senare avelsdebut förlänger generationsintervallet hos populationen och sänker därmed takten på inavelsökningen och således också takten på förlust av genetisk variation.

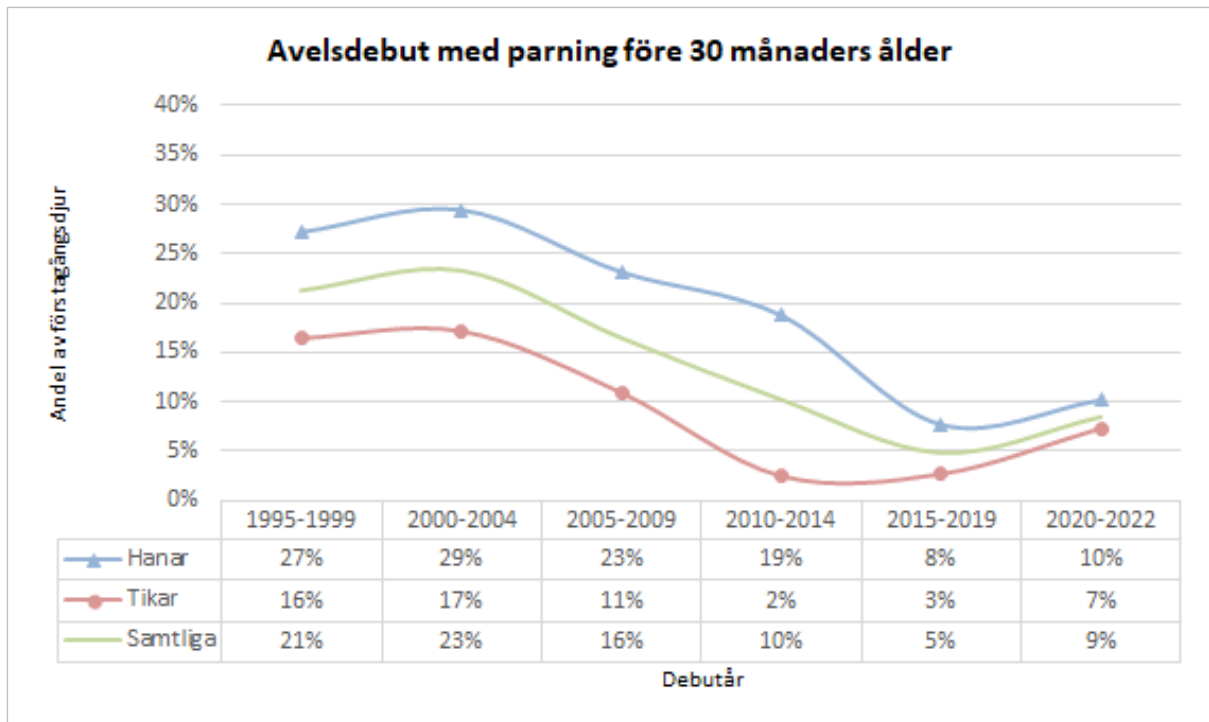
Att vänta med avelsdebuten ger också tillgång till mer information om både avelsdjuren och deras nära släktingar när man genomför en avelskombination. Om hundarna är något äldre när de används i avel så får till exempel eventuella sjukdomsanlag hos både avelsdjuren och deras nära släktingar lite tid att hinna ge sig till känna. Därmed ökar förutsättningarna för att kunna fatta kloka avelsbeslut och minska risken för dubblering av dolda sjukdomsanlag med hälsobesvär hos avkommorna som följd.

Ålder vid avelsdebut		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Hanar	Medelålder (mån)	42	42	45	53	60	56
	Andel < 30 mån	27 %	29 %	23 %	19 %	8 %	10 %
Tikar	Medelålder (mån)	43	41	42	46	45	44
	Andel < 30 mån	16 %	17 %	11 %	2 %	3 %	7 %

Avelsdjurens debutålder fördelat per svenskfödda avkommors födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Medelålder för avelsdebut för hanar respektive tikar fördelat per svenskfödda avkommors födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Andel hanar respektive tikar som har avelsdebuterat före 30 månaders ålder fördelat per svenskfödda avkommors födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Fördelning av ålder vid avelsdebut		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Hanar	0 - 1 1/2 år	5 (6 %)	9 (8 %)	5 (4 %)	2 (2 %)	3 (3 %)	0 (0 %)
	1 1/2 - 2 1/2 år	17 (21 %)	26 (22 %)	23 (19 %)	19 (17 %)	4 (4 %)	6 (10 %)
	2 1/2 - 4 år	36 (44 %)	47 (39 %)	48 (40 %)	34 (30 %)	28 (31 %)	24 (41 %)
	4 - 6 år	16 (20 %)	24 (20 %)	30 (25 %)	41 (37 %)	33 (36 %)	14 (24 %)
	6+ år	8 (10 %)	13 (11 %)	15 (12 %)	16 (14 %)	23 (25 %)	15 (25 %)
Tikar	0 - 1 1/2 år	1 (1 %)	0 (0 %)	1 (1 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1 (1 %)
	1 1/2 - 2 1/2 år	15 (15 %)	21 (17 %)	15 (10 %)	3 (2 %)	3 (3 %)	5 (6 %)
	2 1/2 - 4 år	47 (48 %)	67 (55 %)	89 (61 %)	72 (59 %)	67 (59 %)	54 (66 %)
	4 - 6 år	31 (32 %)	33 (27 %)	39 (27 %)	39 (32 %)	39 (35 %)	17 (21 %)
	6+ år	4 (4 %)	1 (1 %)	2 (1 %)	8 (7 %)	4 (4 %)	5 (6 %)

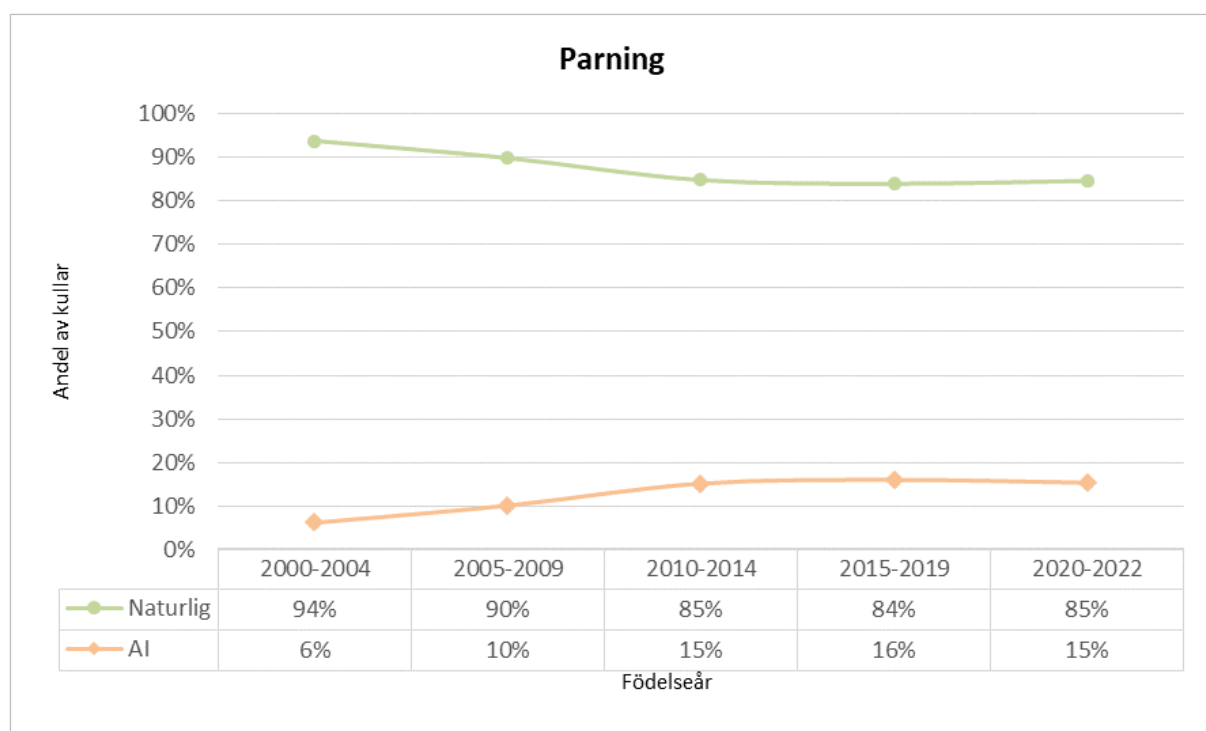
Avelsdjurens debutålder fördelat per avkommornas födelseperiod. Inom parentes visas andel avelsdjur med aktuell ålder vid avelsdebut i relation till totalt antal avelsdjur för perioden. Datakälla: SKK Rasdata.

Parning och insemination

Information om hur parning skett rapporteras av uppfödarna till SRRS Avelsregister via blanketten "Data om Valpkull". Avelsdjurens vilja och förmåga till fortplantning är essentiell för rasens fortlevnad. SRRS avråder därför från insemination vid "förstagångsparning" eftersom det saknas bekräftelse på att avelsdjuret innehar såväl fysisk som mental förmåga att fortplanta sig på ett naturligt sätt.

Parning		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Parning känd	Antal	Data saknas	95	225	184	162	104
	Medel		19	45	37	32	35
Naturlig	Antal	Data saknas	89	202	156	136	88
	Medel		18	40	31	27	29
Insemination	Antal	Data saknas	6	23	28	26	16
	Medel		1	5	6	5	5

Rapporterade parningar fördelat på kullarnas födelseperiod. Med "rapporterade parningar" avses parningar som resulterat i en valpkull och för vilka uppfödaren rapporterat i "Data Om Valpkull" hur betäckning skett. Datakälla: SRRS Avelsregister.

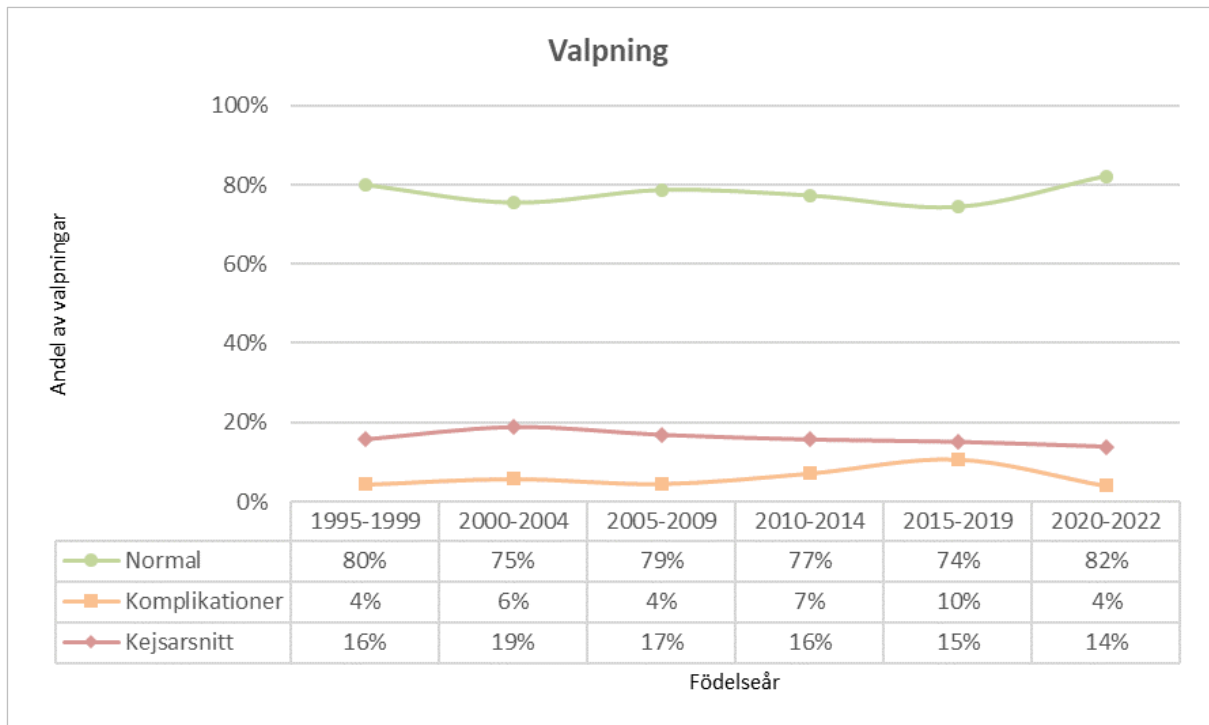
Andel parningar per parningstyp i relation till antal födda kullar fördelat per kullarnas födelseperiod. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Valpning

Information om hur valpning skett rapporteras av uppfödarna till SRRS Avelsregister via blanketten "Data om Valpkull".

Valpning		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Valpning känd	Antal	140	212	225	185	172	101
	Medel/år	32	45	43	37	34	43
Normal	Antal	112	160	177	143	128	83
	Medel/år	26	34	34	28	26	35
Komplikationer	Antal	6	12	10	13	18	4
	Medel/år	1	3	2	3	3	2
Kejsarsnitt	Antal	22	40	38	29	26	14
	Medel/år	6	9	7	5	6	6

Rapporterade valpningar fördelat på kullarnas födelseperiod. Med "rapporterade valpningar" avses valpningar för vilka uppfödaren rapporterat i "Data Om Valpkull" hur valpningen förlöpt. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Andel valpningar fördelat per valpningstyp i relation till antal födda kullar fördelat per kullarnas födelseperiod. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Valpning kopplat till tikens ålder							
Kullarnas födelseår		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Valpning känd		140	212	225	185	172	101
< 6 år	Normal	88 (80 %)	130 (77 %)	153 (83 %)	114 (80 %)	104 (79 %)	73 (84 %)
	Komplikationer	5 (5 %)	10 (6 %)	7 (4 %)	11 (8 %)	12 (9 %)	3 (3 %)
	Kejsarsnitt	17 (15 %)	28 (17 %)	24 (13 %)	18 (13 %)	16 (12 %)	11 (13 %)
>= 6 år	Normal	24 (80 %)	30 (68 %)	24 (59 %)	29 (69 %)	24 (60 %)	10 (71 %)
	Komplikationer	1 (3 %)	2 (5 %)	3 (7 %)	2 (5 %)	6 (15 %)	1 (7 %)
	Kejsarsnitt	5 (17 %)	12 (27 %)	14 (34 %)	11 (26 %)	10 (25 %)	3 (21 %)

Tikar med känd valpning fördelat per valpningstyp och kullarnas födelseperiod. Inom parentes visas andel tikar per valpningstyp (normal, komplikationer, kejsarsnitt). Datakälla: SRRS Avelsregister.

Valpning kopplat till avelsdebut							
Kullarnas födelseår		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Valpning känd		140	212	225	185	172	101
Debut	Normal	58 (76 %)	83 (75 %)	101 (81 %)	79 (79 %)	73 (73 %)	61 (86 %)
	Komplikationer	4 (5 %)	8 (7 %)	5 (4 %)	8 (8 %)	12 (12 %)	2 (3 %)
	Kejsarsnitt	14 (18 %)	20 (18 %)	18 (15 %)	13 (13 %)	15 (15 %)	8 (11 %)
Ej debut	Normal	54 (84 %)	77 (76 %)	76 (75 %)	64 (75 %)	55 (76 %)	22 (73 %)
	Komplikationer	2 (3 %)	4 (4 %)	5 (5 %)	5 (6 %)	6 (8 %)	2 (7 %)
	Kejsarsnitt	8 (13 %)	20 (20 %)	20 (20 %)	16 (19 %)	11 (15 %)	6 (20 %)

Tikar med känd valpning fördelat per valpningstyp och kullarnas födelseperiod. Inom parentes visas andel tikar per valpningstyp (normal, komplikationer, kejsarsnitt). Datakälla: SRRS Avelsregister.

Valpning kopplat till insemination (AI)							
Kullarnas födelseår		1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Parning & valpning känd		Data saknas	94	225	184	161	100
Naturlig	Normal	Data saknas	71 (81 %)	158 (78 %)	122 (78 %)	105 (78 %)	75 (88 %)
	Komplikationer	Data saknas	2 (2 %)	10 (5 %)	10 (6 %)	13 (10 %)	2 (2 %)
	Kejsarsnitt	Data saknas	15 (17 %)	34 (17 %)	24 (15 %)	17 (13 %)	8 (9 %)
AI	Normal	Data saknas	4 (67 %)	19 (83 %)	20 (71 %)	17 (65 %)	8 (53 %)
	Komplikationer	Data saknas	1 (17 %)	0 (0 %)	3 (11 %)	5 (19 %)	1 (7 %)
	Kejsarsnitt	Data saknas	1 (17 %)	4 (17 %)	5 (18 %)	4 (15 %)	6 (40 %)

Tikar med känd parning fördelat per parningstyp och kullarnas födelseperiod. Inom parentes visas andel tikar per valpningstyp (normal, komplikationer, kejsarsnitt). Datakälla: SRRS Avelsregister.

Bilaga 6 SRRS Avelsregister

Svenska uppfödare av rhodesian ridgeback har sedan 1963, via blanketten "Data Om Valpkull" (DOV), rapporterat information om sina valpkullar till SRRS avelsregister. Sedan specialklubbens informella bildande ägs och underhålls registret av SRRS, delegerat SRRS Avels- och uppfödarkommitté (SRRS/AUK).

Information som rapporteras till registret är bland annat antal födda, dödfödda, avlidna och kvarvarande valpar samt könsfördelning. Uppfödarna rapporterar också hur valpningen förlöpt samt eventuell förekomst av "avvikelser" i form av Dermoid Sinus, ridgelöshet, ridgefel, kroksvans, bettfel, kryptorchism och annat som kan vara av värde att känna till för framtiden.

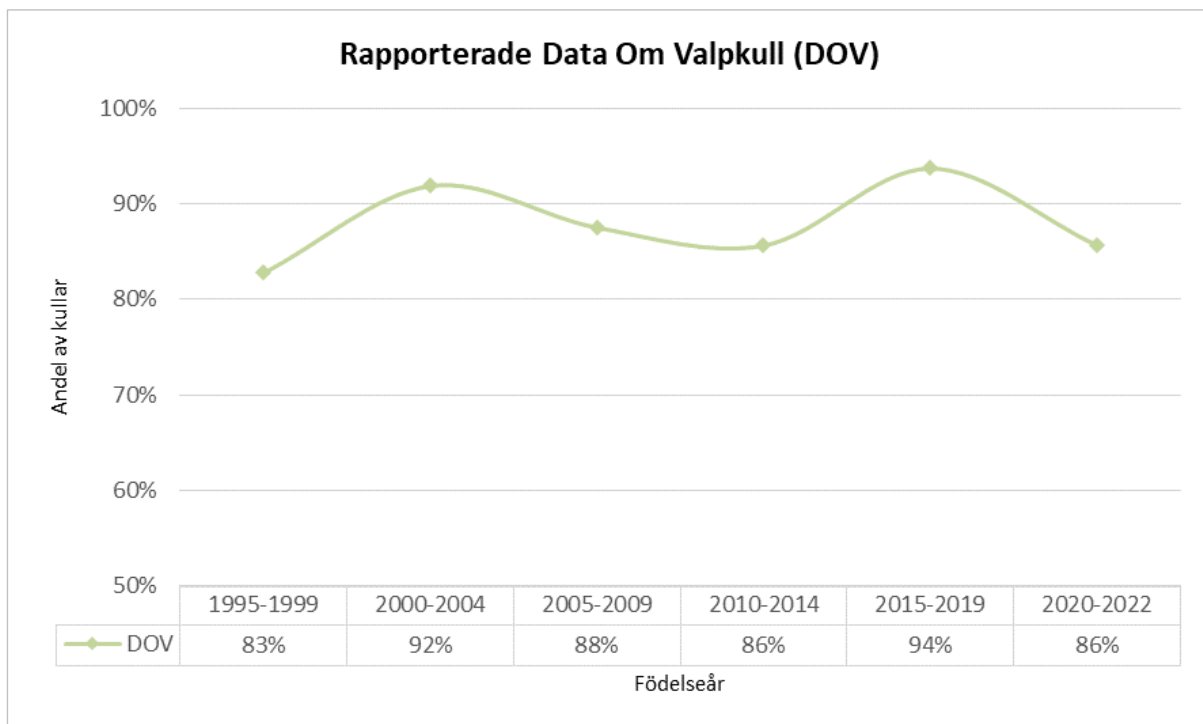
Avelsregistret är ett verktyg som på flera sätt används i arbetet för rasens hälsa. Registret är ovärderligt för att på en rasövergripande nivå kunna ta fram statistik avseende uppgifter som inte registreras hos Svenska Kennelklubben (SKK). Bland annat så har registret använts som underlag vid framtagning av Rasspecifika Avelsstrategier (RAS) och historiskt har det även kunnat bidra till det svenska forskningsarbetet avseende Dermoid Sinus. För den enskilda uppfödaren kan registret användas som ett av flera verktyg i strävan att föda upp friska och sunda hundar.

Registrets korrekthet bygger till stor del på uppfödarnas grad av uppriktighet, vilken SRRS i detta sammanhang bedömer som generellt hög. Sett ur ett statistiskt perspektiv anses registret över tid kunna ge en god indikation av förekomsten avseende den information som efterfrågas.

SRRS valphänvisningsregler har sedan många år tillbaka haft kravet att "Data Om Valpkull" ska skickas in för att uppfödaren ska kunna medges hänvisning av sin nästkommande valpkull.

Rapporterade "Data Om Valpkull" (DOV)						
Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Antal kullar med DOV	149	216	225	185	180	108
Medel per år	30	43	45	37	36	36
Standardavvikelse	7,0	5,7	2,6	1,8	4,0	9,1

Rapporterade "Data Om Valpkull" (DOV) fördelat per kullarnas födelseperiod. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Andel rapporterade "Data Om Valpkull" (DOV) i relation till antal födda kullar fördelat per kullarnas födelseperiod. Datakälla: SRRS Avelsregister.

Bilaga 7 Viltspårprov

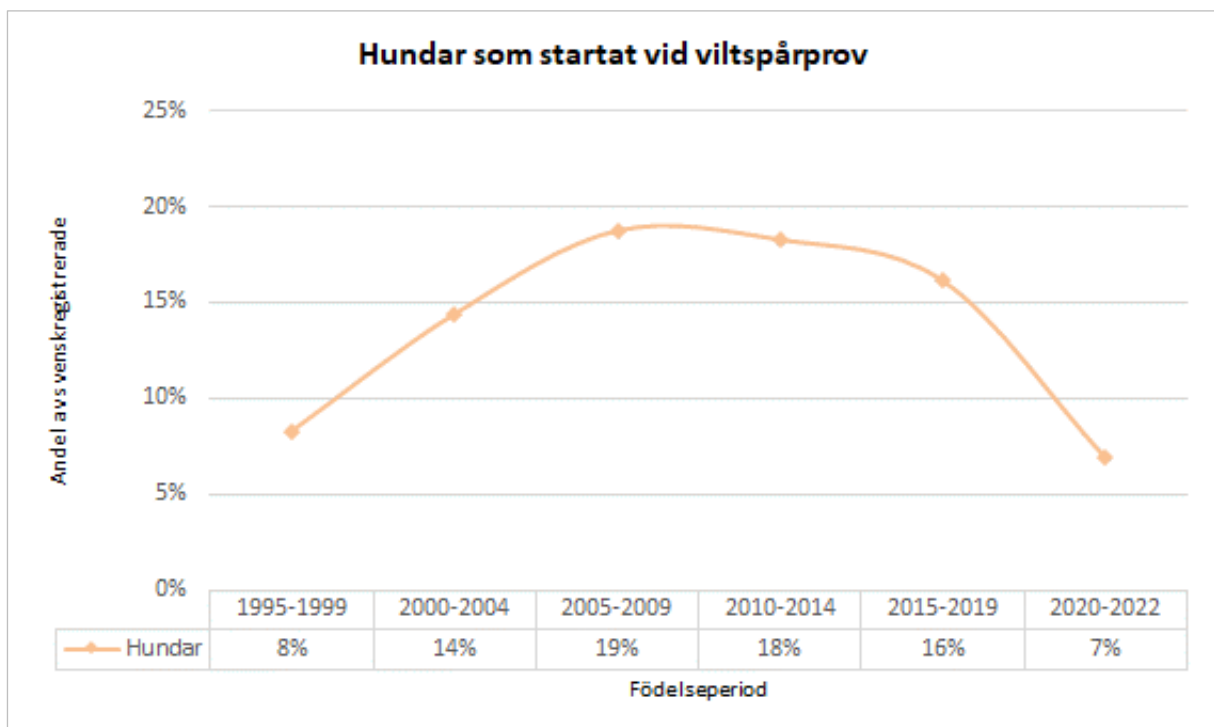
På ett viltspårprov bedöms hundens lämplighet vid eftersök på skadat och dött vilt. Många ägare av rasen ser också viltspår som ett utmärkt sätt att aktivera sin hund. Hundar som har erhållit godkänt anlagsprov i viltspår kan starta i bruks-/jaktklass på hundutställning.

Deltagande vid viltspårprov						
Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Svenskregistrerade	1348	1841	2147	1774	1643	1054
Antal hundar vid viltspårprov	112 (8 %)	265 (14 %)	402 (19 %)	324 (18 %)	265 (16 %)	73 (7 %)
Antal starter vid viltspårprov	377	1221	1892	1541	1245	217
Medel starter / hund	3.4	4.6	4.7	4.8	4.7	3.0

Deltagande vid officiellt viltspårprov t.o.m 2022-12-31 fördelat på hundarnas födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Prisfördelning vid viltspårprov						
Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Anlagsklass	127	288	417	345	283	77
Godkänd	101 (80 %)	241 (84 %)	376 (90 %)	296 (86 %)	250 (88 %)	66 (86 %)
Ej godkänd	26 (20 %)	47 (16 %)	41 (10 %)	49 (14 %)	33 (12 %)	11 (14 %)
Öppen klass	250	933	1475	1196	962	140
1:a pris	178 (71 %)	686 (74 %)	1085 (74 %)	870 (73 %)	716 (74 %)	105 (75 %)
2:a pris	30 (12 %)	114 (12 %)	151 (10 %)	116 (10 %)	95 (10 %)	17 (12 %)
3:e pris	21 (8 %)	54 (6 %)	88 (6 %)	77 (6 %)	41 (4 %)	4 (3 %)
0 pris	21 (8 %)	79 (8 %)	151 (10 %)	133 (11 %)	110 (11 %)	14 (10 %)
Hederspris	36 (20 %)	149 (22 %)	160 (15 %)	107 (12 %)	89 (12 %)	2 (2 %)

Prisfördelning vid officiellt viltspårprov t.o.m 2022-12-31 fördelat på hundarnas födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Andel svenskregistrerade hundar som startat vid officiellt viltspårprov. t.o.m 2022-12-31 fördelat per hundarnas födelseår. En individ förekommer endast en gång. Datakälla: SKK Rasdata.

Bilaga 8 Mentalbeskrivning

Inom rhodesian ridgeback finns sedan senare delen av 1990-talet en god tradition av att mentalbeskriva hundar, vilket historiskt skett genom deltagande vid "Mentalbeskrivning Hund" (MH). Då MH ursprungligen tagits fram för beskrivning av brukshundar arbetade SKK fram en ny beskrivning som i högre grad beskriver hundars vardagsbeteenden, kallad "Beteende- och personlighetsbeskrivning Hund" (BPH). BPH blev officiellt i maj 2012.

Beskrivningsfrekvens

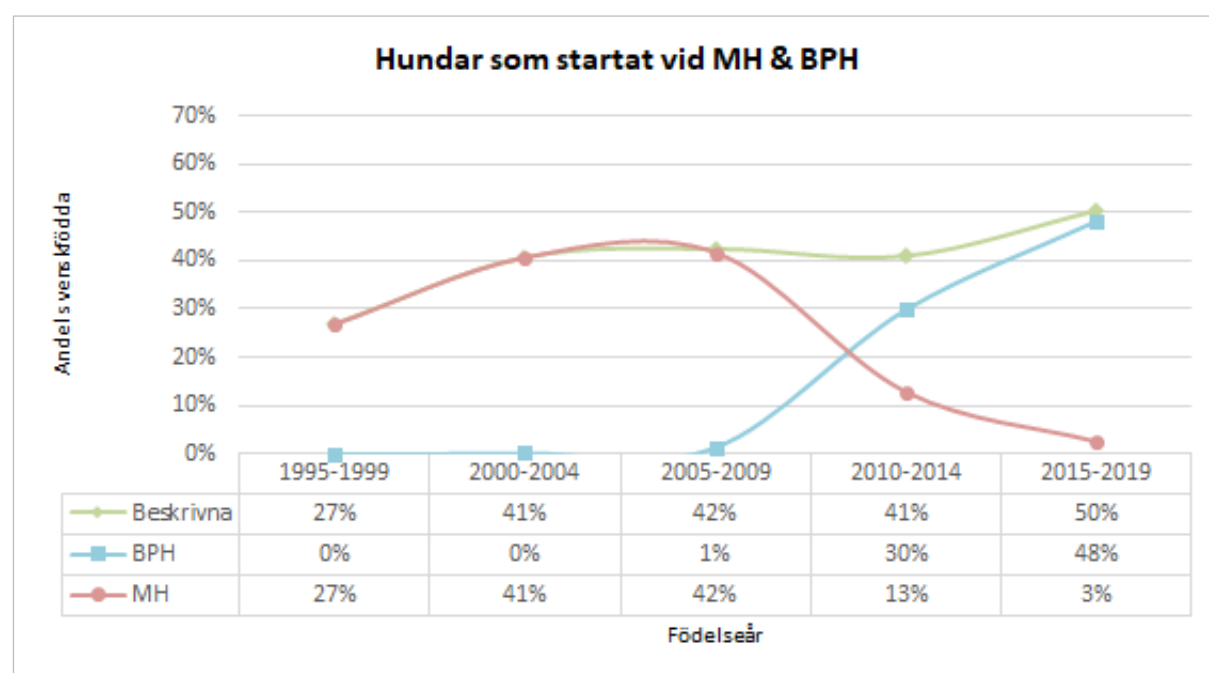
Som ett led i det systematiska arbetet för god vardagsmentalitet hos rhodesian ridgeback rekommenderar SRRS alla ridgebackägare att låta sin hund delta vid BPH, oavsett om hunden är en potentiell avelshund eller ej.

Hundar vid mentalbeskrivning						
Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2021
Svenskfödda	1333	1769	2069	1708	1559	757
Antal mentalbeskrivna	357 (27 %)	718 (41 %)	876 (42 %)	698 (41 %)	783 (50 %)	270 (36 %)
mer än en beskrivning	5	4	15	35	15	1
Antal hundar BPH	0 (0 %)	2 (0 %)	27 (1 %)	511 (38 %)	753 (48 %)	269 (36 %)
mer än en start	0	0	0	1	5	1
Antal hundar MH	357 (27 %)	718 (41 %)	862 (42 %)	220 (13 %)	40 (3 %)	1 (0 %)
mer än en start	5	2	2	1	1	0

Svenskfödda hundars deltagande vid mentalbeskrivning (BPH och/eller MH) t.o.m provåret 2022 fördelat på hundarnas födelseperiod. Andelen beskrivna hundar födda från 2020 och framåt kommer med stor sannolikhet att öka då cirka 60% av hundarna beskrivs efter 18 månaders ålder. Datakälla: SKK.

Starter vid mentalbeskrivning						
Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2021
Antal starter totalt	362	722	891	733	799	271
Antal starter BPH	0	2	27	512	758	270
genomförda med skott	0 (0 %)	2 (100 %)	24 (89 %)	474 (93 %)	692 (91 %)	254 (94 %)
genomförda utan skott	0 (0 %)	0 (0 %)	3 (11 %)	15 (3 %)	16 (2 %)	3 (1 %)
avbrutna	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	23 (4 %)	50 (7 %)	13 (5 %)
Antal starter MH	362	720	864	221	41	1
genomförda med skott	341 (94 %)	669 (93 %)	815 (94 %)	207 (94 %)	39 (95 %)	1 (100 %)
genomförda utan skott	3 (1 %)	15 (2 %)	14 (2 %)	3 (1 %)	0 (0 %)	0 (0 %)
avbrutna	18 (5 %)	36 (5 %)	35 (4 %)	11 (5 %)	2 (5 %)	0 (0 %)

Startande svenskfödda hundar vid mentalbeskrivning (BPH och/eller MH) t.o.m provåret 2022 fördelat på hundarnas födelseperiod. Andelen beskrivna hundar födda från 2020 och framåt kommer med stor sannolikhet att öka då cirka 60% av hundarna beskrivs efter 18 månaders ålder. Datakälla: SKK.

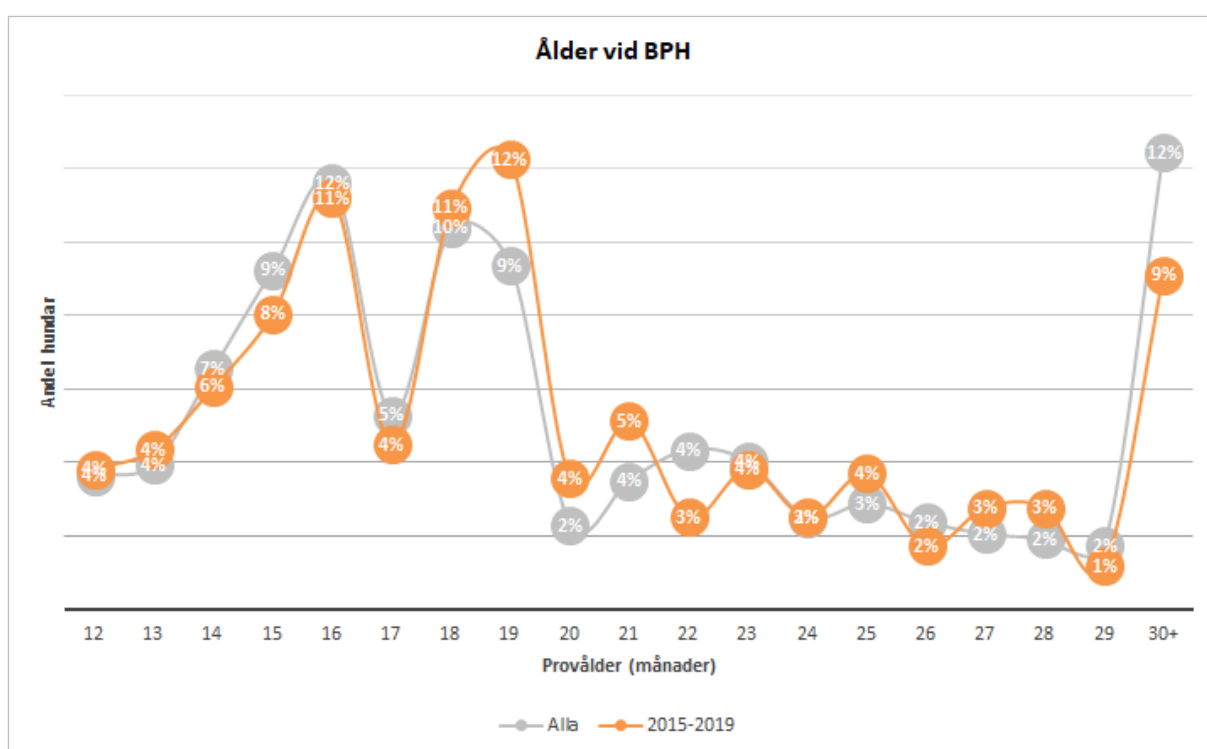
Svenskfödda rhodesian ridgebacks som startat vid BPH respektive MH t.o.m provåret 2022 fördelat per födelseperiod. En hund inkluderas endast en gång per beskrivning. Datakälla: SKK.

Ålder vid mentalbeskrivning

Lägsta ålder för deltagande vid BPH eller MH är 12 månader och någon övre åldersgräns finns inte. Under RAS-perioden 2018–2022 har SRRS rekommenderat att beskrivning av rhodesian ridgeback sker mellan 14 och 18 månaders ålder.

Ålder vid mentalbeskrivning						
Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2021
BPH före 14 mån	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	20 (4 %)	62 (8 %)	37 (14 %)
BPH 14-17 mån	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	140 (27 %)	226 (30 %)	147 (54 %)
BPH 18-23 mån	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	162 (32 %)	290 (38 %)	80 (30 %)
BPH 24+ mån	0 (0 %)	2 (100 %)	27 (100 %)	190 (37 %)	180 (24 %)	6 (2 %)
MH före 14 mån	5 (1 %)	27 (4 %)	9 (1 %)	20 (9 %)	1 (2 %)	0 (0 %)
MH 14-17 mån	141 (39 %)	154 (21 %)	167 (19 %)	72 (33 %)	5 (12 %)	0 (0 %)
MH 18-23 mån	36 (10 %)	213 (30 %)	443 (51 %)	67 (30 %)	13 (32 %)	1 (100 %)
MH 24+ mån	180 (50 %)	326 (45 %)	245 (28 %)	62 (28 %)	22 (54 %)	0 (0 %)

Ålder (antal månader) vid BPH respektive MH för svenskfödda rhodesian ridgebacks. Datakälla: SKK.

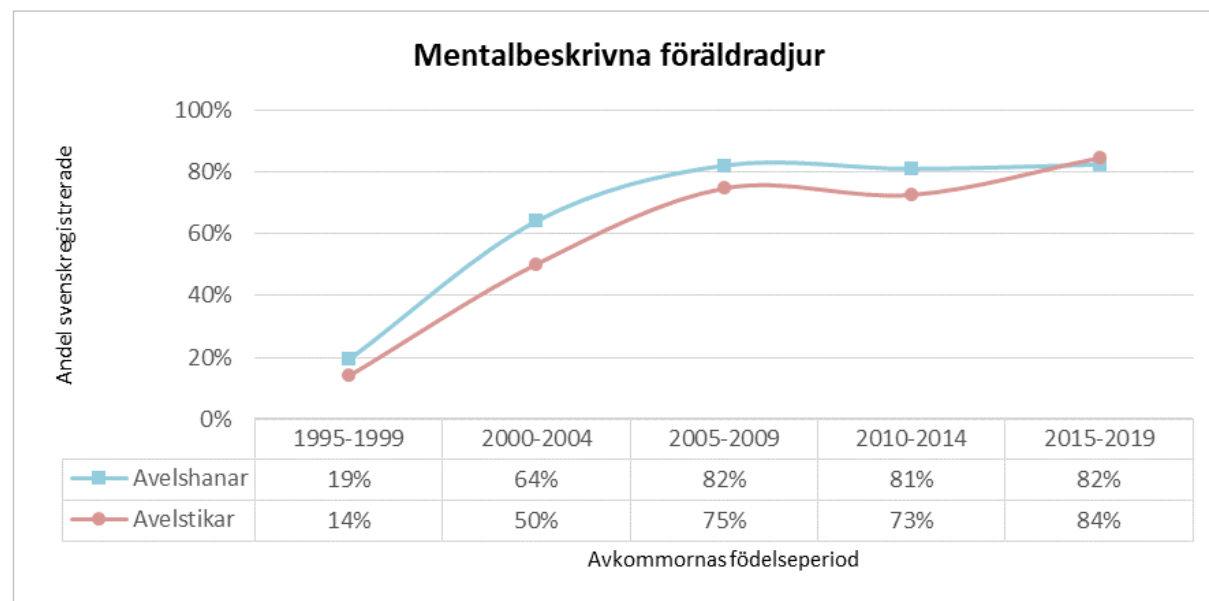
Ålder (antal månader) vid BPH för svenskfödda rhodesian ridgebacks. Datakälla: SKK.

Mentalbeskrivna avelsdjur

Nedan presenteras andel avelsdjur fördelat på avkommornas födelseperiod.

Mentalbeskrivna avelsdjur						
Födelseår avkomor	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2021
Avelshanar	99	141	155	142	120	85
varav svenskregistrerade	14 (19 %)	61 (64 %)	92 (82 %)	77 (81 %)	61 (82 %)	53 (83 %)
varav utländska	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (5 %)	4 (9 %)	5 (11 %)	1 (5 %)
Avelstikar	126	161	186	159	136	105
varav svenskregistrerade	18 (14 %)	81 (50 %)	139 (75 %)	114 (73 %)	114 (84 %)	96 (92 %)
varav utländska	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)

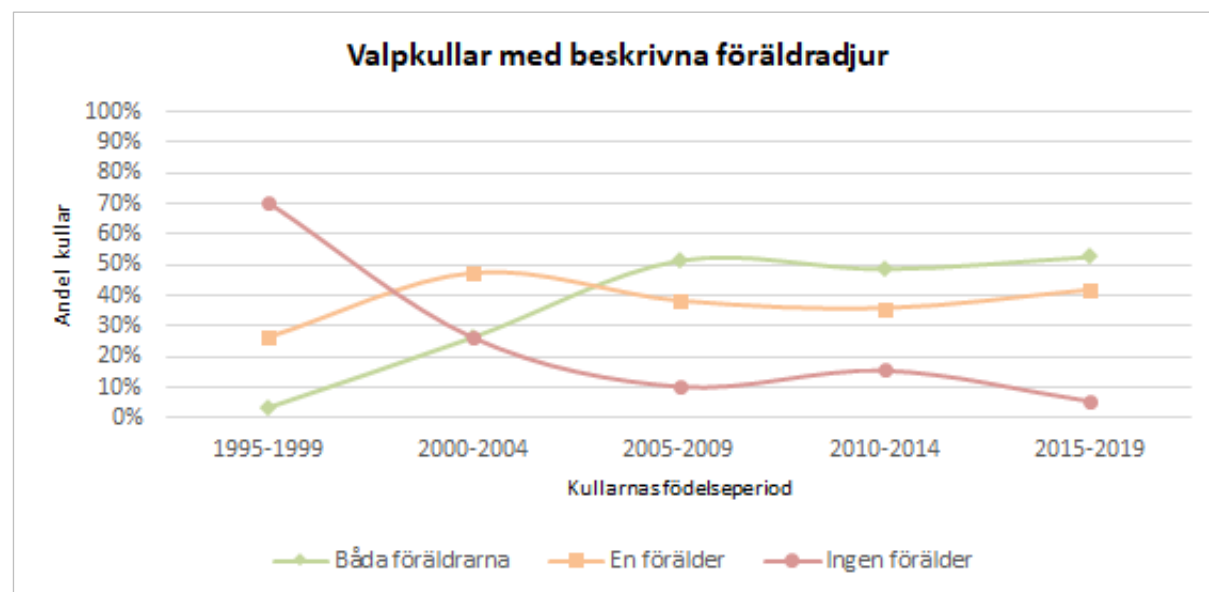
Avelsdjurens deltagande vid mentalbeskrivning (BPH och/eller MH) t.o.m provåret 2022 fördelat på avkommornas födelseperiod. Datakälla: SKK.

Avelsdjurens deltagande vid mentalbeskrivning (BPH och/eller MH) t.o.m provåret 2022 fördelat på avkommornas födelseperiod. Datakälla: SKK.

Kullar efter mentalbeskrivna avelsdjur						
Födelseår avkomor	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Antal kullar	180	235	257	216	192	126
Två beskrivna föräldrar	6 (3 %)	62 (26 %)	132 (51 %)	105 (49 %)	101 (53 %)	82 (65 %)
En beskriven förälder	47 (26 %)	111 (47 %)	98 (38 %)	77 (36 %)	80 (42 %)	38 (30 %)
Ingen beskriven förälder	127 (71 %)	62 (26 %)	27 (11 %)	34 (16 %)	11 (6 %)	6 (5 %)

Kullar med mentalbeskrivna föräldrar (BPH och/eller MH) t.o.m provåret 2022 fördelat på kullarnas födelseperiod. Datakälla: SKK.

Kullar med mentalbeskrivna föräldrar (BPH och/eller MH) t.o.m provåret 2022 fördelat på kullarnas födelseperiod. Datakälla: SKK.

Bilaga 9 SRRS Hälsoenkät

SRRS har sedan 1990 årligen samlat in hälsoenkäter för 3-åriga hundar, med undantag av födelseåren 2009 och 2010. Därtill har även hälsoenkäter för 8-åriga hundar årligen samlats in för hundar födda från och med 2008 och framåt.

Syftet med hälsoenkäterna är att kunna följa förekomsten av olika typer av hälsobesvär hos den svenska populationen och vid behov kunna vidta åtgärder. Avsikten är inte att identifiera eventuella hälsobesvär hos enskilda individer eller valpkullar och enkäten kan därför besvaras anonymt. Hälsoenkäten är ett komplement till försäkringsstatistiken som endast omfattar veterinärbesök vars kostnad överstiger självrisker samt hundar försäkrade i enskilda bolag.

År 2017 genomgick enkäten en större revidering, där den bland annat gjordes om till digitalt format (från tidigare pappersformat) och enbart efterfrågar diagnoser som ställts av veterinär. Den digitala enkäten har besvarats av ägare till hundar födda från och med år 2011 (3 år) respektive 2008 (8 år) och framåt.

Hundägare som registrerat sitt ägarskap hos Svenska Kennelklubben (SKK), har fått ett direktutskick via brev med information om och länk till enkäten. Enkäten har även, sedan revideringen 2017, marknadsförts i SRRS medlemstidning, på klubbens hemsida samt i relevanta intressegrupper på sociala medier. Detta för att kunna nå även de hundägare som inte registrerat sitt ägarskap hos SKK.

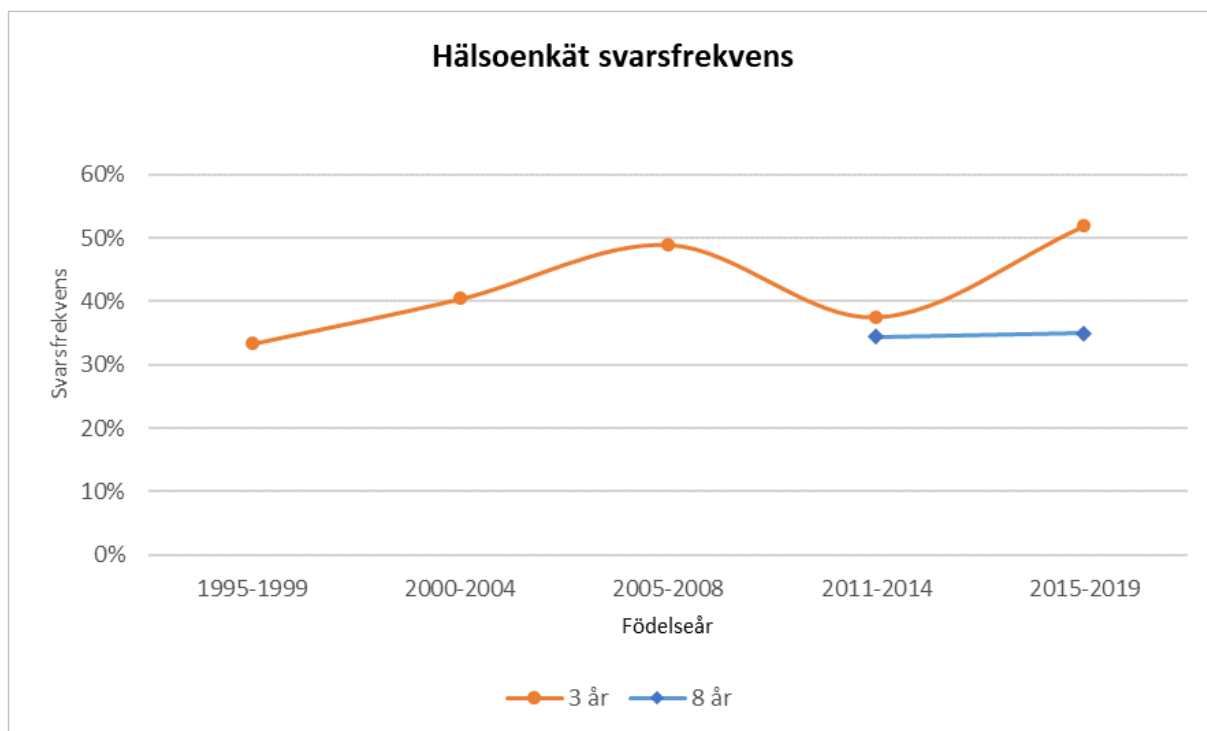
En sammanställning av resultatet från enkäterna finns presenterat på SRRS hemsida, <https://www.srrs.org/srrs/rasen/halsa/halsoenkater>.

Hälsoenkät 3-åriga hundar					
Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019
Antal svenskfödda	1333	1769	1653	1333	1559
Enkät svar	445 (33 %)	716 (40 %)	810 (49 %)	501 (38 %)	810 (52 %)

Svarsfrekvens på SRRS hälsoenkät till 3-åriga svenskfödda hundar födda 1995-2019. Enkäter har inte skickats ut till hundar födda 2009 och 2010. Datakälla: SRRS.

Hälsoenkät 8-åriga hundar					
Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019
Antal svenskfödda	n/a	n/a	384	1333	n/a
Enkät svar	n/a	n/a	132 (34 %)	466 (35 %)	n/a

Svarsfrekvens på SRRS hälsoenkät till 8-åriga svenskfödda hundar födda 2008-2014. Perioden 2005-2009 omfattar endast ett år (2008) vilket är orsaken till att antalet svenskfödda skiljer sig från tabellen med 3-åringarna ovan. Datakälla: SRRS.

Svarsfrekvens på SRRS hälsoenkät till 3-åriga respektive 8-åriga svenskfödda hundar födda 1995-2019 (3 år) respektive 2008-2014 (8 år). Enkäter till 3-åriga hundar har inte skickats ut till hundar födda 2009 och 2010. Datakälla: SRRS.

Bilaga 10 Exteriör kvalitetsbedömning

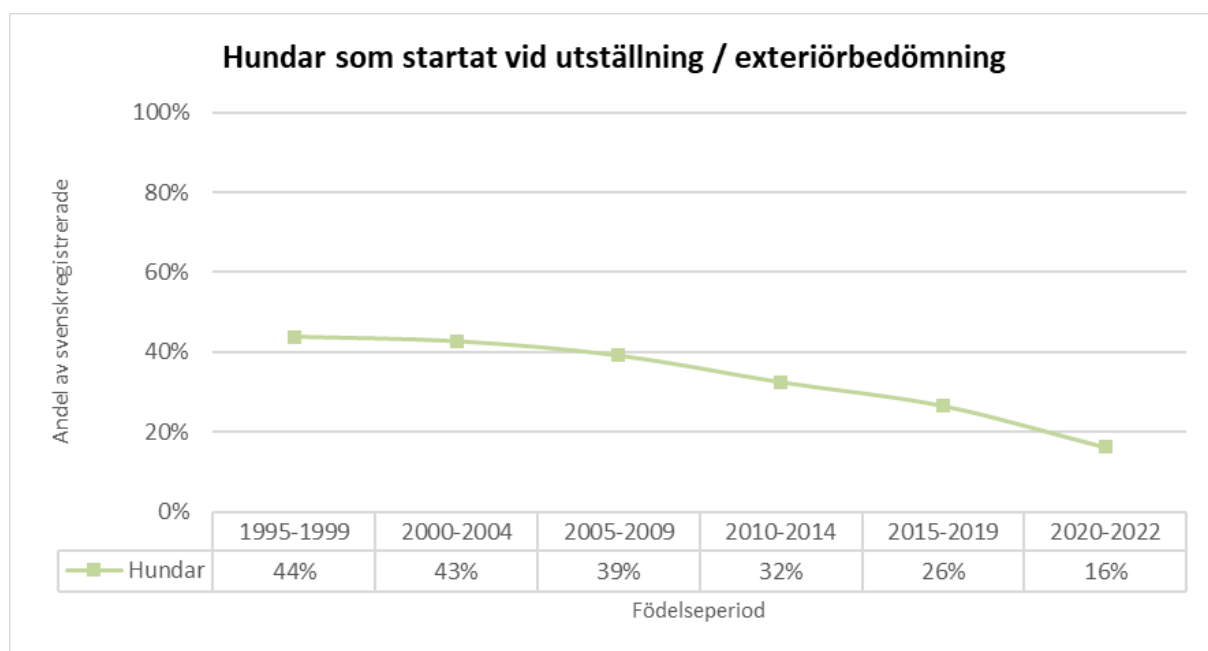
Vid hundutställning och exteriörbedömning bedöms hundens kvalitet gentemot rasstandarden av en för rasen auktoriserad domare.

Deltagande vid utställning						
Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Svenskregistrerade	1348	1841	2147	1774	1643	1054
Deltagit vid utställning	590 (44 %)	785 (43 %)	839 (39 %)	575 (32 %)	435 (26 %)	170 (16 %)
Medel starter / hund	8.7	9.4	10.8	11.4	7.3	3.5

Deltagande vid officiell utställning eller exteriörbedömning t.o.m 2022-12-31 fördelat på hundarnas födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Prisfördelning vid kvalitetsbedömning						
Födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Starter	3809	5842	8495	6561	3188	599
1 / Excellent 1 med ck	1110 (29 %)	1869 (32 %)	2798 (33 %)	2751 (42 %)	1210 (38 %)	214 (36 %)
1 / Excellent 1 utan ck	1716 (45 %)	2533 (43 %)	3656 (43 %)	2108 (32 %)	1075 (34 %)	199 (33 %)
2 / Very good	848 (22 %)	1257 (22 %)	1788 (21 %)	1466 (22 %)	763 (24 %)	152 (25 %)
3 / Good	77 (2 %)	98 (2 %)	172 (2 %)	166 (3 %)	95 (3 %)	25 (4 %)
4 / Sufficient	0 (0 %)	0 (0 %)	8 (0 %)	8 (0 %)	6 (0 %)	2 (0 %)
Cannot be judged	21 (1 %)	43 (1 %)	42 (0 %)	42 (1 %)	32 (1 %)	7 (1 %)
Disqualified	37 (1 %)	42 (1 %)	31 (0 %)	20 (0 %)	7 (0 %)	0 (0 %)

Prisfördelning vid kvalitetsbedömning på officiell utställning eller exteriörbedömning t.o.m 2022-12-31 fördelat på hundarnas födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Deltagande vid officiell utställning eller exteriörbedömning t.o.m 2022-12-31 fördelat på hundarnas födelseperiod. Datakälla: SKK Rasdata.

Avelsdjur med kvalitetsbedömning						
Avelsdjurens födelseår	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Svenskregistrerade avelsdjur	188	233	214	185	137	2
varav avelshanar	70	91	78	65	41	2
varav avelstikar	118	142	136	120	96	0
Kvalitetsbedömda avelsdjur	174 (93 %)	220 (94 %)	194 (91 %)	177 (96 %)	122 (89 %)	1 (50 %)
varav avelshanar	64 (91 %)	88 (97 %)	71 (91 %)	63 (97 %)	35 (85 %)	1 (50 %)
varav avelstikar	110 (93 %)	132 (93 %)	123 (90 %)	114 (95 %)	87 (91 %)	0 (0 %)

Avelsdjurens deltagande vid officiell utställning eller exteriörbedömning t.o.m 2022-12-31 fördelat på hundarnas födelseperiod. Merparten av hundarna födda 2020 och framåt har ännu inte uppnått rekommenderad ålder för avelsdebut. Datakälla: SKK Rasdata.